

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/ E/ F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 1

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "[Domnitorul Ștefan cel Mare] a poruncit ca toate grânele să fie tăiate (...). Orașul Suceava era înconjurat de șanțuri și palisade. (...) Acesta rezista și era bine înzestrat. Cum însă merindele se sfârșiseră, n-am mai stat să pierdem vremea, ci întorcându-se armata pe un alt drum, am ajuns la o cetate așezată în munți [Cetatea Neamțului] unde se aflau prinși turcii, luați prizonieri în iarna anului trecut, [1475], când a fost înfrânt Soliman pașa. Făcându-se încercarea de a se cucerii zisa cetate, s-au așezat șapte bombarde și timp de 8 zile s-au străduit a o cuprinde. Două din acele bombarde au plesnit iar acei care se găseau în cetate n-au vrut să stea de vorbă, toți se apărau cu tunurile și nu le păsa de noi. Văzând sultanul că-și pierde vremea și că foamea e mare (...) a ridicat tabăra și a plecat spre Dunăre."

(G.M.Angiolello, *Istoria turcilor*)

B. "[În august 1595], am sosit în orașul București unde pentru apărarea armatei s-a pus să se ridice întărituri din pari, grinzi și pământ, în care după ce am pus pentru pază mulți soldați ai Porții, am sosit în orașul Târgoviște și acolo de asemenea a început să se facă o cetățuie. După ce am înzestrat cetățuia cu tot [ce trebuia] am pus înăuntru printre ieniceri, [tunari, pedestrași], și 1600 de arcebușieri și le-am mai dat 2000 de cavaleri (...). Dar în timpul acesta, (...) cum nu se găseau nici alimente, nu s-au putut ține în frâu [cavalerii], care după ce și-au luat prăzile făcute de ei, s-au tras mulți dintre ei înapoi și au plecat de acolo, căci blestematul de voievod al Transilvaniei unindu-se cu nelegiuitul Mihai [Viteazul] au venit (...) cu vreo 50-60000 de necredincioși cu hotărâre să ne atace (...) și s-au tăbărât chiar în aceiași zi în care noi am plecat din Târgoviște [spre București] și (...) nerămânând acolo decât doar 300 sau 400 de soldați, necredincioșii au dat asaltul și deodată au dat foc și pârjol la aceea cetățuie (...) și nefiind mulți soldați în ea, necredincioșii au luat-o și au distrus-o."

(Raportul lui Sinan-pașa despre campania din Țara Românească)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 2. Numiți domnitorul precizat în sursa A. **2 puncte**
 3. Numiți, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte un oraș medieval. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la caracterul invincibil al cetății/ cetățuiei, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la caracterul invincibil al cetății/ cetățuiei, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două acțiuni diplomatice desfășurate de români în Evul Mediu. **6 puncte**
 7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la constituirea statului în spațiul medieval românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 2

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Ștefan vodă [Ștefan cel Mare] strâns-a boiarii țării și mari și mici și altă curte mărunță dimpreună cu mitropolitul Theoctist și cu mulți călugări, la locul ce se chiamă Direptate și i-a întrebat pre toți: *laste-le cu voie tuturor să le fie domn?* Ei cu toții au strigat într-un glas: *În mulți ani, de la Dumnezeu, să domnești.* (...) Cu toții l-au rădicat domn. (...) Și de acolo luă Ștefan vodă steagul Țării Moldovei și se duse la scaunul Sucevii. Decii, Ștefan vodă gătindu-se de mai mari lucruri să facă, nu cerca să așeze țara, ci de război să [pregătea], că a împărțit oștii sale steaguri și a pus căpitani, care toate cu noroc i-au venit.”
(G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

B. „Boierimea și cu alții (...), cu toții făcură sfat [în 1688, în Țara Românească] și aleseră dintre dânșii un boier, anume Constantin Brâncoveanu, marele logofăt, de-l ridicară să le fie domn, că-l știau că este înțelept și se trăgea din odraslă domnească. Atunci, cu toții se închinară lui cu mare bucurie și toți cu un glas bun, ziseră: *Într-un ceas bun să ne fii mânia ta domn până la adânci bătrâneți.* Și îndată îl duseră în sfântă mitropolie cu mare cinste, [însoțindu-l] părintele Theodosie, mitropolitul. Și i-au citit deasupra capului [slujba de binecuvântare]. Și așa, ieșind de acolo, l-au pus în scaun domnesc.”
(*Letopisețul Cantacuzinesc*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți domnitorul precizat în sursa A. **2 puncte**
 2. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 3. Precizați funcția deținută atât de Theoctist, din sursa A, cât și de Theodosie, din sursa B. **3 puncte**
 4. Menționați categoria socială la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
 5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia domnitorul cere acordul pentru ocuparea tronului, selectând două informații aflate în relație cauză – efect. **5 puncte**
 6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia domnitorul cere acordul pentru ocuparea tronului, selectând două informații aflate în relație cauză – efect. **5 puncte**
 7. Prezentați două confruntări militare desfășurate în spațiul medieval românesc. **6 puncte**
 8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația domnitorilor români, la începutul modernității, se integrează relațiilor internaționale. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianța 3

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Ca domn al unei țări situate în prima linie a confruntărilor dintre creștini și otomani și care cunoștea pretențiile tot mai împovărătoare ale [Imperiului otoman], Mihai Viteazul a înțeles că, față de schimbările care se manifestau în viața internațională, nu poate fi indiferent și nici neutru. Aceste schimbări trebuiau folosite pentru a da un nou curs statutului politic al Țării Românești. Înzestrat cu simț diplomatic, conturându-și lucid planurile de acțiune, Mihai Viteazul (...) odată ajuns la cârma Țării Românești, [a stabilit] legături cu voievozii Moldovei, cu principii Transilvaniei, cu conducătorii mișcării de eliberare a popoarelor din Balcani și cu organizatorii cruciadei antiotomane, pentru a iniția și a duce, cu sorți de izbândă, lupta împotriva turcilor.”

(Șt. Ștefănescu, C. Mureșan, *Istoria românilor*)

B. „Planul lui Mihai Viteazul, de strângere la un loc, sub aceeași stăpânire, a Țării Românești, a Transilvaniei și a Moldovei, avea să se înfăptuiască treptat [1599-1600], ca o reacție la planurile dominatoare străine (...). Puterile din jur, atât Imperiul otoman, cât și cel romano-german, ca și Regatul polon urmăreau nu numai creșterea influenței lor, ci și instăpânirea efectivă în acest spațiu de mare importanță economică și strategică. (...) Acțiunile politico-diplomatice ale lui Mihai Viteazul au stârnit opoziții multiple și împotriviri aprige, de la nobilii transilvăneni (...) și până la cercurile oficiale habsburgice, polone și otomane, care urmăreau să cuprindă sau să țină în continuare Țările Române în sfera lor de influență și de dominație.”

(*Istoria românilor*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Precizați categoria socială la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Numiți un stat medieval românesc precizat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Numiți statul medieval aflat în conflict cu Mihai Viteazul, precizat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia Mihai Viteazul are aliați, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia Mihai Viteazul are mai mulți adversari, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două acțiuni militare la care participă românii în secolele al XIV-lea – al XV-lea. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la întemeierea statelor române medievale. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 4

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Noi, Mircea, [Mircea cel Bătrân] voievodul Țării Românești, (...) facem cunoscut că, deoarece prealuminatul principe, Sigismund, (...) ilustrul rege al Ungariei, (...) ne-a ajutat mai ales împotriva acelor vrăjmași ai numelui lui Hristos și neîmpăcați dușmani ai noștri, turcii, de aceea noi, din îndemnul numai al nostru (...), făgăduim (...) mai întâi că noi, când și de câte ori de acum înainte (...) regele va merge cu oștirea sa, el însuși, împotriva turcilor pomeniți sau împotriva oricăror altora ce țin cu ei, atunci să fim ținuți și datorii a merge cu dânsul, de asemenea, noi înșine împotriva acelorora, cu toată oștirea, cu oamenii și cu toată puterea noastră.”

(Tratatul dintre Mircea cel Bătrân și Sigismund de Luxemburg, 1395)

B. „Noi, Ștefan [Ștefan cel Mare], voievod al Moldovei, (...) în caz că majestatea regală va merge contra turcilor prin Țara Românească, noi, Ștefan Voievod, vom merge, în același timp, în persoană și cu toată puterea împreună cu majestatea regească. De asemenea, în caz că majestatea regală ar trimite contra aceluiași turci pe un căpitan al său prin aceeași Valahie, noi, Ștefan Voievod, vom merge, de asemenea, în persoană și cu toată puterea cu zisul căpitan.”

(Tratatul dintre Ștefan cel Mare și Matei Corvin, regele Ungariei, 1475)

Pornind de la aceste texte, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți voievodul menționat în sursa A. **2 puncte**
3. Precizați adversarii statelor medievale românești menționați atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Numiți statul, la care se referă atât sursa A cât și sursa B, cu regii căruia voievozii români au semnat tratate. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia tratatul avea în vedere o posibilă acțiune în Țara Românească, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia tratatul continua să ofere ajutor Țării Românești împotriva dușmanilor, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
7. Prezentați două instituții centrale din spațiul românesc în secolele al XIV-lea – al XVIII-lea. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia participarea românilor la confruntări militare este o componentă a relațiilor internaționale în Evul Mediu. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 5

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Dar vlahul [voievodul Vlad Țepeș, în 1462] i-a mutat pe toți supușii lui în locuri strâmte de munte și în locuri acoperite de păduri; și câmpurile le-a lăsat pustii și vitele de tot felul le-a mânat mai înăuntrul hotarelor. (...) Tiranul [sultanul Mehmet al II-lea], trecând Danubiul [Dunărea], a străbătut [Țara Românească] mai bine de 7 zile și n-a găsit nimic, nici om, nici cel mai neînsemnat animal și nici ceva de mâncare sau de băut.” (M. Ducas, *Istoria turco-bizantină*)

B. „Sinan pașa, isprăvind podul [peste Dunăre] atinge malul Țării Românești, îl ocupă (...) și în locul ce se cheamă Călugăreni (...) își așează corturile. (...) În următoarea zi, de 13 august [1595, Mihai Viteazul] iese la luptă cu oaste puțină. (...) Turcii resping pe creștini, aceștia se retrag (...) și pierd 11 tunuri. Era nevoie neapărat, în clipa aceea, de o acțiune eroică, de o ispravă măreață, care să cutremure inimile păgânilor și să le înalțe pe ale creștinilor. Atunci [Mihai Viteazul], (...) a smuls o secure sau o sulită ostășească și, pătrunzând el însuși în șirurile sălbatice ale dușmanilor, străpunge pe un stegar al armatei, taie cu sabia o altă căpetenie și, luptând ca un erou, se întoarce nevătămat.”

(Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți voievodul precizat în sursa A. **2 puncte**
3. Precizați câte un titlul deținut de conducătorul armatei otomane, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la tactica utilizată de voievodul român în confruntarea cu otomanii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la tactica utilizată de domnitorul român în confruntarea cu otomanii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două acțiuni diplomatice, din Evul Mediu și/ sau de la începutul modernității, care vizau spațiul românesc. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea Moldovei, în secolele al XVII-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 6

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Iar în acel timp Bogdan, voievodul românilor din Maramureș, adunând în jurul său pe românii din acel district, trecu [Carpații] pe ascuns în țara Moldovei, supusă coroanei regatului ungar (...) și cu toate că a fost lovit de mai multe ori de armata regelui, sporind numărul locuitorilor români, acea țară a crescut [devenind] un stat.” (Ioan de Târnave, despre întemeierea Moldovei)

B. „Faptul că noul principat [Moldova] întemeiat de Bogdan [voievod] s-a putut extinde rapid până la Nistru și până la «Marea cea Mare» se explică prin aceea că el se află pe marele drum comercial, care lega Galiția de Marea Neagră; în cazul de față, drumul a fost acela care a creat statul. (...) Moldova a fost creată ca stat unitar în urma emigrării micii nobilimi românești din Maramureș (...); [trecând Carpații] războinicii aceștia victorioși au găsit pe domeniul cucerit [alături de români] rămășițele stăpânirii tătare, (...) pe urmașii cumenilor și alanilor (...) elemente străine a căror prezență era datorată dezvoltării schimbului de mărfuri și a comerțului, care au făcut din capitala Suceava, ca și din portul de pe Nistru, Cetatea Albă, puncte importante ale unei mari căi de transport și de întrepătrundere economică.” (Gh. Brătianu, despre constituirea statelor medievale)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți un oraș la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Precizați o categorie socială la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Precizați, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte o informație referitoare la Maramureș. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la întemeierea/ consolidarea statului medieval Moldova, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la întemeierea/ consolidarea statului medieval Moldova, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două instituții centrale ale statelor române în Evul Mediu și/ sau la începutul modernității. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația promovată de statele române face parte integrantă din relațiile internaționale ale Evului Mediu. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 7

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Asupra acestui Mircea [Mircea cel Bătrân] care a început întâi, mai înainte [în 1396], război, Baiazid [sultanul Imperiului Otoman] (...), găsindu-i vină, a pornit cu război și trecând peste Istru [Dunăre, în Țara Românească] mergea înainte robind țara. Dar Mircea, strângând cu grijă oastea țării, nu și-a făcut planul să vină asupra lui să dea lupta (...) însă, se ținea și el cu armata pe urma lui Baiazid prin pădurile de stejar ale țării, care sunt multe și acoperă în toate părțile țara, să nu fie ușor de umblat pentru dușmani și nici lesne de cucerit. Și ținându-se pe urma lui, săvârșea isprăvi vrednice de amintit, dând lupte, când vreo unitate dușmană rupându-se, se îndrepta uneori prin țară după hrană sau la prădat vite; și așa cu foarte mare îndrăzneală se ținea de armata [otomană]. Ținându-se de urma lui Baiazid, se lupta într-una cu el, în chip strălucit.”

(L. Chalcocondil, *Expuneri istorice*)

B. „În anul [1462, sultanul Mahomed al II-lea] trimite la voievodul Valahiei [Vlad Țepeș] un sol anunțându-l să vină în grabă la închinăciune (...). Voievodul i-a răspuns însă: <cât despre sine să vină însuși la închinăciune (...) este cu neputință>. [Sultanul] și-a strâns armata de pretutindeni, peste 150 de mii; și, în vreme de primăvară, (...) a venit la Danubiu [Dunăre]. (...) Tiranul trecând Danubiul, a străbătut [Țara Românească]. (...) Tiranul s-a înspăimântat și noaptea, când a ridicat corturile, fiindu-i frică, a tras șanțuri și a ridicat valuri [de pământ] și sta în mijlocul lor. Vlahul [Vlad Țepeș] însă sculându-se dis-de-dimineață și rânduindu-și bine oamenii de sub el, a năvălit, când era încă întuneric, și, nimerind în partea dreaptă a taberei, a intrat deodată înăuntru și până în ziuă a tăiat turci fără de număr și până ce s-a luminat de ziuă, mulți turci s-au ucis între ei. Când însă s-a făcut dimineață, românii au intrat în [tabăra] lor.”

(M. Ducas, *Istoria turco-bizantină*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa B, funcția lui Vlad Țepeș. **2 puncte**
3. Menționați două decizii adoptate de sultani, precizate atât în sursa A, cât și în sursa B, în privința relațiilor cu Țara Românească. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la modalitatea de apărare a țării pentru care a optat Mircea cel Bătrân, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la modalitatea de apărare a țării pentru care a optat Vlad Țepeș, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două instituții centrale ale statelor medievale românești. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația românilor, la începuturile modernității, este parte integrantă din relațiile internaționale. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 8

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Regele [Carol Robert de Anjou, în 1330] a cuprins Severinul* și fortăreața lui (...); Basarab a trimis, astfel, la rege o solie vrednică de toată cinstea ca să-i spună regelui: < Fiindcă voi, rege și stăpân al meu, v-ați străduit în stângerea oștirii, eu voi răspăti osteneala voastră cu 7000 de mărci de argint și vă voi lăsa în pace Severinul, cu toate ce țin de el, pe care acum cu puterea le țineți în mâinile voastre. Pe deasupra, tributul pe care-l datorez coroanei voastre îl voi plăti, cu credință, în tot anul. Și nu mai puțin voi trimite la curtea voastră pe unul din fiii mei ca să servească pe banii mei și pe cheltuiala mea, numai să vă întoarceți îndărăt în pace (...) pentru că dacă veniți și mai mult înlăuntrul țării, nu veți putea nicidecum să [scăpați de pericol]>.” (*Cronica pictată de la Viena*)
*teritoriul era în litigiu între regele Ungariei și voievodul Țării Românești

B. „Prin multe și serioase dovezi [Sigismund Bathory, principele Transilvaniei] răsturnă toate îndoielile care păreau să justifice o întârziere mai îndelungată din partea lui Mihai [în adoptarea unei decizii referitoare la lupta antiotomană]. I s-a adus aminte că (...) dacă vor să rămână în pace din partea [otomanilor] și nesupărați, trebuie (...), să-i întrețină cu multe provizii, să-i îndeestuleze cu mari sume de bani. (...) [Mihai Viteazul] începu să cugete ce ar fi de făcut pentru întărirea demnității și a autorității sale, considerând că nu e onorabil a lăsa supușii încredințați apărării sale pradă atâtor nefericiri; [de aceea], el adună pe cei mai mari și mai de frunte [boieri] ai țării ca să țină sfat asupra felului în care va putea să scape țara de atâtea rele ce suferă și de altele mai mari, care o amenință în tot ceasul. Acea adunare se încheie, cu învoirea tuturor, că este mai bine să se unească cu principii creștini* decât să poarte mai departe, jugul cel nesuferit al tiranului turc.”

(Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

*Liga Sfântă coaliza principii creștini ai Europei în lupta antiotomană

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți, din sursa B, principatul condus de Sigismund Bathory. **2 puncte**
3. Menționați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, câte o obligație economică. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la rolul diplomației, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la rolul diplomației, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două conflicte militare desfășurate de români, în perioada 1350-1593. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la constituirea statului în spațiul medieval românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianța 9

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Rămas practic singur și forțat de (...) expediția sultanală din prima parte a anului 1417, când totuși sultanul nu a îndrăznit (...) să înainteze pe pământul Țării Românești, oprindu-se la Giurgiu, Mircea [cel Bătrân] a recurs la soluția negociată. Mircea (...) a trebuit să accepte «alianța inegală» cu [Imperiul Otoman] – acceptând plata regulată a tributului, interpretat de el doar ca preț al păcii. Soluția negociată [urma] unor lupte îndelungate și redutabile.”

(M. Maxim, *Marele Mircea Voievod*)

B. „De la alianță s-a ajuns treptat la (...) interdicția de a mai întreține relații directe cu statele străine (de a negocia, de a încheia tratate, de a declara pace și război, de a avea reprezentanți diplomatici), ceea ce însemna o gravă limitare a suveranității externe (a independenței), pierderea calității de subiect de drept internațional, deși, în fapt, nu s-a ajuns niciodată la aplicarea completă a interpretării sultanale. (...) În scrisoarea sa, sultanul, într-o vreme în care Imperiul Otoman era în culmea puterii sale, pretindea abuziv că cei doi domni, ai Moldovei și Țării Românești, sunt, chipurile, «sclavii mei și tributari și posesiunile lor, încorporate între celelalte state ale noastre în același fel cu Bosnia și Smedria și constituie proprietatea noastră».”

(M. Maxim, *Țările Române și Înalta Poartă*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți conducătorul statului român precizat în sursa A. **2 puncte**
3. Numiți două state precizate atât în sursa A cât și în sursa B. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere referitor la „alianța” la care se referă sursa A, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere referitor la „alianța” la care se referă sursa B, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați alte două acțiuni militare în care sunt implicați românii în Evul Mediu, în afara celor precizate în text. **6 puncte**
7. Argumentați printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale, din spațiul românesc, contribuie la constituirea statului medieval. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianța 10

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Domnul [Nicolae Alexandru] a chemat, cu câțva timp înainte, pe Prea Sfințitul Mitropolit (...), pe lachint și a primit cu foarte mare bucurie binecuvântarea sa; [lachint] a devenit *Prea sfințit mitropolit a toată Țara Românească*. (...) Se rânduia (...) *ca toți clericii din acea țară și ceilalți sfinți călugări sau laici (...) să împlinescă toate câte va spune [mitropolitul] și cu ce-i va sfătui și învăța pe ei, cu privire la folosul lor sufletesc*. Prin scrisoarea adresată domnitorului Nicolae Alexandru, patriarhul [din Constantinopol, în 1359] îl înștiința că a hotărât – împreună cu sinodul* - având și încuviințarea împăratului [bizantin], ca lachint să fie, de acum înainte, *legiuit arhieru a toată Țara Românească*.”

(M. Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*)

*adunare de ierarhi, care constituie forul suprem al Bisericii ortodoxe și se întrunește pentru rezolvarea unor probleme de administrație bisericească

B. „Iosif, primul mitropolit cunoscut în Biserica Moldovei, era un pământean *rudă* cu domnii țării, desigur pregătit într-o mănăstire moldovenească. Lupta stăruitoare dusă de domn [Petru I Mușat], de cler și credincioși cu Patriarhia [din Constantinopol] pentru recunoașterea unui mitropolit din propriul lor neam a fost încununată de izbândă [în 1401]. Curajul moldovenilor de a izgoni un mitropolit grec trimis de Patriarhie și de a se împotrivi hotărârilor sinodului patriarhal dezvăluie o maturitate, o experiență bisericească pe care au dobândit-o într-un timp mai îndelungat.”

(M. Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți statul precizat în sursa B. **2 puncte**
3. Precizați titlul lui Nicolae Alexandru, respectiv, al lui Petru I Mușat, menționat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Numiți orașul precizat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relația dintre Nicolae Alexandru și Patriarhie în privința numirii mitropolitul, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relația dintre Petru I Mușat (și urmașii lui) și Patriarhie în privința numirii mitropolitul, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două confruntări militare la care participă românii în Evul Mediu. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia statele române s-au implicat, prin diplomatie, în relațiile internaționale de la începutul epocii moderne. (Se punctează coerența și pertinenta argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianța 11

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Ca domn al unei țări situate în prima linie a confruntărilor dintre creștini și otomani și care cunoștea pretențiile tot mai împovărătoare ale [Imperiului otoman], Mihai Viteazul a înțeles că, față de schimbările care se manifestau în viața internațională, nu poate fi indiferent și nici neutru. Aceste schimbări trebuiau folosite pentru a da un nou curs statutului politic al Țării Românești. Înzestrat cu simț diplomatic, conturându-și lucid planurile de acțiune, Mihai Viteazul (...) odată ajuns la cârma Țării Românești, [a stabilit] legături cu voievozii Moldovei, cu principii Transilvaniei, cu conducătorii mișcării de eliberare a popoarelor din Balcani și cu organizatorii cruciadei antiotomane, pentru a iniția și a duce, cu sorți de izbândă, lupta împotriva turcilor.”

(Șt. Ștefănescu, C. Mureșan, *Istoria românilor*)

B. „Planul lui Mihai Viteazul, de strângere la un loc, sub aceeași stăpânire, a Țării Românești, a Transilvaniei și a Moldovei, avea să se înfăptuiască treptat [1599-1600], ca o reacție la planurile dominatoare străine [...]. Puterile din jur, atât Imperiul otoman, cât și cel romano-german, ca și Regatul polon urmăreau nu numai creșterea influenței lor, ci și instăpânirea efectivă în acest spațiu de mare importanță economică și strategică. (...) Acțiunile politico-diplomatice ale lui Mihai Viteazul au stârnit opoziții multiple și împotriviri aprige, (...) de la boierii români, care se simțeau loviți în privilegiile lor și până la cercurile oficiale habsburgice, polone și otomane, care urmăreau să cuprindă sau să țină în continuare Țările Române în sfera lor de influență și de dominație.”

(*Istoria românilor*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Precizați categoria socială la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Numiți, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte un stat medieval românesc. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la consecințele internaționale ale obiectivelor politice ale lui Mihai Viteazul, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la consecințele internaționale ale obiectivelor politice ale lui Mihai Viteazul, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați alte două acțiuni diplomatice desfășurate de români în Evul Mediu, în afara celor precizate de texte. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la constituirea statelor în spațiul medieval românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 12

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Către [Ungaria] și către toate țările, în care va ajunge această scrisoare, sănătate. Noi, Ștefan Voievod [Ștefan cel Mare], (...) vă spunem că (...) păgânul împărat al turcilor își puse în gând să-și răzbane [înfrângerea suferită de otomani la Podul Înalt] și să vie, în luna mai, [personal] și cu toată puterea sa împotriva noastră și să supună țara noastră [Moldova], care e poarta creștinătății. Dar dacă această poartă, care e țara noastră, va fi pierdută (...) atunci toată creștinătatea va fi în primejdie. De aceea, ne rugăm de domniile voastre să ne trimiteți pe căpitani voștri într-ajutor împotriva dușmanilor creștinătății (...). Iar noi, din partea noastră făgăduim, pe credința noastră creștină că (...) ne vom lupta până la moarte pentru legea creștinătății.”

(Scrisoarea lui Ștefan cel Mare către principii creștini, 1475)

B. „Provincia mea, Țara Românească, nu e mai departe de scaunul tiranului [sultanului] decât cale de cinci zile și numai Dunărea o desparte de teritoriul dușmanului. În această țară aș fi putut trăi liniștit, singur și fără nicio frică, dacă nu mă simțeam chemat de credința mea față de Maiestatea Voastră și față de întreaga creștinătate. Eu însă, nevrând să sporesc puterea turcilor prin ostașii mei, spre distrugerea creștinilor, de bună voie m-am arătat gata de a lua parte la Liga [Sfântă]*, fapt prin care mi l-am făcut pe tiran dușman de moarte (...). Cu acest dușman neîmpăcat [m-am luptat] pururea reputând o mulțime de victorii din cele mai glorioase.”

(Memoriul voievodului Mihai Viteazul către împăratul romano-german Rudolf al II-lea, 1601)

*Liga Sfântă, la care Mihai Viteazul a aderat, coalița principii creștini ai Europei în lupta antiotomană

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți coaliția la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Precizați atât din sursa A, cât și din sursa B, comunitatea religioasă la apărarea căreia participă fiecare voievod român. **3 puncte**
4. Precizați adversarii românilor menționați atât în sursa A, cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relația dintre alianță și conflict, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relația dintre alianță și conflict, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați alte două acțiuni militare la care participă românii, în Evul Mediu, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XVII-lea – al XVIII-lea (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 13
(30 de puncte)

SUBIECTUL I

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Boierimea și cu alții [...], cu toții făcură sfat [în Țara Românească, în 1688] și aleseră dintre dânșii un boier anume Constantin Brâncoveanu, marele logofăt, de-l ridicară să le fie domn (...). Atunci cu toții se închinară lui cu mare bucurie și toți, cu un glas bun, ziseră: *Într-un ceas bun să ne fii măriă ta domn până la adânci bătrâneți*. Și îndată-l duseră în sfântă mitropolie cu mare cinste, [însoțindu-l] părintele Theodosie mitropolitul. Și patriarhul Dionisie i-a citit deasupra capului [slujba de binecuvântare]. Și așa ieșind de acolo, l-au pus în scaunul domnesc.”

(*Letopisețul Cantacuzinesc*)

B. „Domnilor Moldovei, (...) li s-a lăsat libertatea întreagă (...) de a face legi, de a pedepsi pe locuitori, de a face boieri ori de a scoate din boierie, (...), ba chiar de a face episcopi. (...) Pentru a da demnitățile, domnului nu-i era prescrisă nicio regulă, (...) nimeni nu îndrăznește să-l contrazică în public (...). Aceeași putere o are nu numai asupra călugărilor de rând, ci și asupra mitropolitului, episcopilor, arhimandriților și egumenilor (...). Domnul poate să-i înlăture din slujba și din rangul lor bisericesc fără să fie împiedicat de nimic (...) și fără învoirea patriarhului de la [Constantinopol].”

(D. Cantemir, *Descrierea Moldovei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți statul precizat în sursa B. **2 puncte**
3. Precizați două demnități ecleziastice/ ranguri bisericești menționate atât în sursa A cât și în sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relația dintre Domnie și Biserică, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relația dintre Domnie și Biserică, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două acțiuni diplomatice ale domnitorilor români, în secolele al XIV-lea – al XVIII-lea. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia confruntările militare conduse de voievozi români fac parte din relațiile internaționale ale Evului Mediu. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 14

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În anul [1396], regele Sigismund* al Ungariei [a ajuns la] Nicopole (...). Atunci veni sultanul turcilor Baiazid, cu 200.000 de oameni în ajutorul orașului. Când auzi acestea, regele Sigismund îi ieși [înainte] cu oastea sa care era socotită cam la 60.000 de oameni. Apoi, a venit [voievodul] Țării Românești numit Mircea care a cerut regelui să-i dea voie să facă o recunoaștere a dușmanului. (...) După ce s-a întors la rege și i-a spus că a văzut pe dușman și că dușmanul avea 20 de steaguri și că sub fiecare steag s-ar afla câte 10.000 de oameni (...) regele a vrut să întocmească ordinea de luptă. Atunci [Mircea cel Bătrân] a cerut să i se îngăduie să dea primul atac, ceea ce regele încuviință bucuros. Dar ducele Burgundiei [a cerut regelui] să-l lase să dea primul atac că venise de departe. (...) Turcii îi împresuraseră pe [creștini], toți se așternură pe fugă, (...) mulți alți cavaleri și ostași au căzut în prinoare.”
(J. Schiltberger, *Jurnal de călătorie*)

*Sigismund de Luxemburg – împărat romano - german și rege al Ungariei

B. „Asupra acestui Mircea [Mircea cel Bătrân] care a început, întâi, mai înainte război, plecând cu armata asupra barbarilor împreună cu împăratul romanilor Sigismund [de Luxemburg, în 1396], Baiazid [sultanul Imperiului Otoman] (...) trecând peste Istru [Dunăre] mergea înainte robind țara. Dar Mircea, strângând cu grijă oastea țării, nu și-a făcut planul să vină asupra lui să dea lupta (...). Mai după aceea, însă, se ținea și el cu armata pe urma lui Baiazid prin pădurile de stejar ale țării (...) și săvârșea isprăvi vrednice de amintit (...) și se lupta, într-una, cu el în chip strălucit și se zice că armata fiind în cale se ținea strâns în urma ei, punând-o la mare suferință și o aducea în situații grele și nu înceta să-i facă stricăciune. De aceea, slujitorul [sultanului] a dat cu părerea să-și așeze oastea în tabără. (...) Așadar Baiazid s-a adăpostit acolo în tabără; a doua zi, însă a trecut armata peste Istru.”
(L. Chalcocondil, *Expuneri istorice*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți statul român la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte o informație referitoare la deznodământul fiecărei lupte antiotomane. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la modalitatea în care Mircea cel Bătrân a abordat confruntarea cu otomanii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la modalitatea în care Mircea cel Bătrân a abordat confruntarea cu otomanii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două instituții centrale ale statelor române, în secolele al XIV-lea – al XVIII-lea. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația promovată de români face parte integrantă din relațiile internaționale de la sfârșitul Evului Mediu și începutul modernității. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 15

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Iar [în 1290], fiind (...) Negru Voievod, mare herțeg (...) pre Făgăraș, ridicatu-s-a de acolo cu toată casa lui și cu mulțime de noroade, rumâni, papistași*, sași și de tot felul de oameni. Pogorându-se pre apa Dâmboviții, început-a a face țară nouă. Întâi, a făcut orașul ce-i zic Câmpulung. (...). De acolo a descălecat la Argeș și a făcut oraș mare (...), făcând curți de piatră (...). Iar noroadele ce pogorâse cu dânsul, unii [au ajuns] până în apa Siretului și până în Brăila, iar alții [au ajuns] peste tot locul, de au făcut orașe și sate până în marginea Dunării și până la Olt. Atunci și Basarabeștii cu toată boierimea ce era mai înainte peste Olt (...) au venit la [Negru-vodă], închinându-se să fie supt porunca lui și numai el să fie peste toți.” (Letopisețul Cantacuzinesc)

*catolici

B. „Iar în acel timp Bogdan, voievodul românilor din Maramureș, adunând în jurul său pe românii din acel district, trecu pe ascuns în țara Moldovei, supusă coroanei regatului ungar și cu toate că a fost lovit de multe ori de armata regelui [Ungariei], sporind mult numărul locuitorilor români, acea țară a crescut [devenind] un stat.” (Cronica lui Ioan de Târnave)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați o categorie socială la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți un oraș precizat în sursa A. **2 puncte**
3. Numiți teritoriul din care a plecat Negru Voievod, din sursa A, respectiv, Bogdan din sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia întemeierea statului român s-a realizat pe cale pașnică, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia întemeierea statului român s-a realizat în urma unui conflict, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Prezentați alte două conflicte militare desfășurate în spațiul medieval românesc, în afara celui precizat în text. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XIV-lea – al XVIII-lea (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 16

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Întrucât voi sunteți legați de Majestatea Sa [sultanul] prin legături de prietenie și deoarece știți bine că țara Moldovei constituie proprietatea [sultanului], că voievodul Petru [Rareș*] (...) este rob imperial, numit prin puterea sa în această țară, și că supușii săi plătesc tribut și îndeplinesc alte obligații față de Sublima Poartă [Imperiul Otoman], orice atac asupra acestei țări echivalează cu un atac asupra țărilor puternicului [sultan] și constituie o ofensă față de Majestatea sa”.

(Scrisoarea lui Ibrahim Pașa către Sigismund I, regele Poloniei, 1531)
*a condus Moldova, între 1527-1538 și 1541-1546

B. „Voievodul Moldovei [Petru Rareș] a spus că, împreună cu toți oamenii din țara de sub stăpânirea sa, și-a pus în gând să nu se mai supună împăratului turcilor, ba chiar să-și răscumpere libertatea sa, cu puterea și armele, din pricină că acela și-a încălcat credința față de el”.

(L. Șimanschi, *Petru Rareș*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa A, titlul deținut de conducătorul Imperiului Otoman. **2 puncte**
3. Numiți conducătorul Moldovei, precizat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Precizați funcția pe care o deținea conducătorul Moldovei, menționată atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere al otomanilor despre relațiile cu statul român/ conducătorul acestuia, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la opinia conducătorului Moldovei despre relațiile cu Imperiul Otoman și conducătorul acestuia, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două instituții centrale din spațiul românesc, în secolele al XIV-lea – al XVIII-lea. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația promovată de statele române este o componentă a relațiilor internaționale la sfârșitul Evului Mediu și la începutul modernității. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 17

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Tiranul [sultanul Mehmet al II-lea] s-a înspăimântat și noaptea, când a tras corturile, fiindu-i frică, a tras șanțuri și a ridicat valuri [de pământ] și sta în mijlocul lor. Vlahul [voievodul Vlad Țepeș] însă, sculându-se dis-de-dimineață și rânduindu-și bine oamenii de sub el, a năvălit, când era încă întuneric, și nimerind, în partea dreaptă a taberei, a intrat deodată înăuntru și până în ziuă a tăiat turci fără de număr; și până ce s-a luminat de ziuă, mulți turci s-au ucis între ei. Când însă s-a făcut dimineață, vlahii au intrat în [tabăra] lor; iar tiranul sculându-se, plin de rușine, a trecut Danubiul [din Țara Românească, în 1462] și a ajuns la Adrianopol." (Ducas, *Istoria turco-bizantină*)

B. „Lupta [de la Călugăreni, în 1595] ține mai multe ore, (...) turcii îi resping pe creștini, aceștia se retrag, luptându-se neîncetat și pierd 11 tunuri.(...) Era momentul când se cerea neapărat o acțiune eroică, o faptă măreață care să cutremure inimile păgânilor și să le înalțe pe ale creștinilor. Atunci mărinimosul [Mihai Viteazul], a smuls o secure sau sulită ostășească și, pătrunzând el însuși în șirurile sălbatice ale dușmanilor, străpunge pe un stegar al armatei, taie cu sabia o altă căpetenie și, luptând, se întoarce nevătămat. (...) Făcându-se așa mare învălmășeală, (...) până în seară au fost redobândite cele 11 tunuri. În această învălmășeală ce seamănă a fugă, [comandantul armatei otomane] Sinan pașa (...) scăpă cu viață.”

(Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa A, funcția lui Vlad Țepeș. **2 puncte**
3. Precizați titlul lui Mehmet al II-lea, din sursa A, respectiv, funcția lui Sinan, din sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la eficiența acțiunii întreprinse de Vlad Țepeș, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la eficiența acțiunii întreprinse de Mihai Viteazul, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați alte două confruntări militare desfășurate de români în Evul Mediu, în afara celor precizate în text. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația statelor române face parte din relațiile internaționale de la începutul epocii moderne. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 18

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Boierimea și cu alții [...], cu toții făcură sfat [în Țara Românească, în 1688] și aleseră dintre dânșii un boier anume Constantin Brâncoveanu, marele logofăt, de-l ridicară să le fie domn (...). Atunci cu toții se închinară lui cu mare bucurie și toți cu un glas bun, ziseră: *Într-un ceas bun să ne fii mânia ta domn până la adânci bătrâneți*. Și îndată-l duseră în sfântă mitropolie cu mare cinste (...). Și patriarhul Dionisie i-a citit deasupra capului [slujba de binecuvântare]. Și așa ieșind de acolo, l-au pus în scaun domnesc.”
(*Letopisețul Cantacuzinesc*)

B. „Domnilor Moldovei, (...) li s-a lăsat libertatea întreagă (...) de a face legi, de a pedepsi pe locuitori, de a face boieri ori de a scoate din boierie, de a pune dări, ba chiar de a face episcopi. (...). Pentru a da demnitățile, domnului nu-i era prescrisă nicio regulă. (...) Nimeni nu îndrăznește să-l contrazică în public, (...) dacă va fi vrut să scoată din boierie pe vreun nobil, acesta de îndată trebuie să se supună voinței domnului său. Aceeași putere o are nu numai asupra călugărilor de rând, ci și asupra mitropolitului, episcopilor, arhimandriților și egumenilor (...) și fără învoirea patriarhului de la [Constantinopol].”
(D. Cantemir, *Descrierea Moldovei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți orașul precizat în sursa B. **2 puncte**
3. Numiți statul românesc precizat în sursa A, respectiv, pe cel precizat în sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relația dintre instituția Domniei și Biserică, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relația dintre instituția Domniei și Biserică, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două acțiuni diplomatice desfășurate de români, în secolele al XIV-lea – al XVI-lea. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia confruntările militare conduse de voievozi români fac parte din relațiile internaționale, în Evul Mediu. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianța 19

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Asupra acestui Mircea [Mircea cel Bătrân], (...) Baiazid, găsimu-i vină, a pornit cu război; și trecând peste Istru [Dunăre, în Țara Românească] mergea înainte robind țara. Dar Mircea [Voievod], strângând cu grijă oastea țării, nu și-a făcut planul să vină asupra lui să dea lupta, ci cu multă grijă și-a pus la adăpost, în muntele Brașovului, femeile și copiii. (...) Ținându-se de urma lui Baiazid, se lupta într-una cu el în chip strălucit și se zice că armata fiind în cale se ținea strâns în urma ei, punând-o la mare suferință și o aducea în situații grele și nu înceta să-i facă stricăciune. De aceea, slujitorul [sultanului] a dat cu părerea să-și așeze oastea în tabără. (...) Așadar, Baiazid s-a adăpostit acolo în tabără; a doua zi, însă a trecut armata peste Istru.”

(L. Chalcocondil, *Expuneri istorice*)

B. „În anul [1462] trimite [sultanul Mahomed al II-lea] la voievodul [Țării Românești, Vlad Țepeș] un sol anunțându-l să vină în grabă la închinăciune (...). [Sultanul], și-a strâns armata de pretutindeni și (...) a venit la Danubiu [Dunăre]. Dar vlahul [Vlad Țepeș] și el i-a mutat pe toți supușii lui în locuri strâmte de munte și în locuri acoperite de păduri (...). Tiranul [Mahomed al II-lea], trecând Danubiul, a străbătut țara (...) mai bine de 7 zile și n-a găsit nimic, nici om, nici cel mai neînsemnat animal și nici ceva de mâncare sau de băut. (...) Tiranul s-a înspăimântat și noaptea, când a ridicat corturile, fiindu-i frică, a tras șanțuri și a ridicat valuri [de pământ] și sta în mijlocul lor. Vlahul însă sculându-se dis-de-dimineață și rândindu-și bine oamenii de sub el, a năvălit, când era încă întuneric, și, nimerind în partea dreaptă a taberei, a intrat deodată înăuntru și până în ziuă a tăiat turci fără de număr și până ce s-a luminat de ziuă, mulți turci s-au ucis între ei (...) iar tiranul sculându-se, plin de rușine, a trecut Danubiul.”

(M. Ducas, *Istoria turco-bizantină*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți statul român medieval precizat în sursa A. **2 puncte**
3. Numiți câte un voievod român, din sursa A, respectiv, din sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la tactica de luptă a voievodului român, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la tactica de luptă a voievodului român, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două acțiuni diplomatice care au vizat spațiul românesc, în Evul Mediu și/ sau la începutul epocii moderne. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la constituirea statului medieval în spațiul românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 20
(30 de puncte)

SUBIECTUL I

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Art. 1. Din marea noastră milostivire, noi consimțim ca principatul Valahiei, de curând supus prin forța noastră invincibilă, să se guverneze după propriile sale legi și ca domnul Valahiei să aibă deplină putere de a face război și pace cu vecinii săi și de a încheia tratate de prietenie cu dâșii și să fie stăpân peste viața supușilor săi. (...)”

Art. 4. Domnii creștini să se aleagă de către Mitropolit și de către boieri.

(Tratatul încheiat, în 1391, între Mircea cel Bătrân și Baiazid I)

B. „Dreptul de a declara război, de a încheia pace, de a trimite soli la domnii vecini pentru treburile țării a fost refuzat domnilor Moldovei [de Imperiul Otoman]. Din contră, li s-a lăsat libertatea întreagă și mai toată puterea pe care au avut-o mai înainte de a face legi, de a pedepsi pe locuitori, de a face boieri ori de a scoate din boierie, de a pune dări, ba chiar de a face episcopi.”

(D. Cantemir, *Descrierea Moldovei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți statul român precizat în sursa A. **2 puncte**
3. Menționați, din sursa A, respectiv, sursa B, câte o informație referitoare la relația dintre instituția Domniei și Biserică. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la dreptul statelor române la politică externă, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la dreptul statelor române la politică externă, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două confruntări militare din spațiul medieval românesc. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la formarea unui stat medieval românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 21
(30 de puncte)

SUBIECTUL I

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „O puternică și durabilă organizație românească, alături de Făgăraș, Hațeg și Banat s-a afirmat, până în secolul al XV-lea, în Maramureș. Maramureșul era o veche formațiune politică românească, alcătuită din câteva cnezate de vale, ai căror stăpâni, numiți cnezi, se întruneau periodic într-o adunare, unde, între altele alegeau și voievodul, conducătorul întregii țări a Maramureșului. (...) Maramureșul este numit (...) în 1326 [district].”

(I.-A. Pop, Th. Năgler, *Istoria Transilvaniei*)

B. „Și plecat-au din Maramureș cu toți tovarășii lor și cu femeile și cu copiii lor peste munții cei înalți; și tăind pădurile și înlăturând [pietrele], trecut-au munții [Carpați] cu ajutorul lui Dumnezeu; și le-au plăcut locul și s-au așezat acolo și și-au ales dintre dâșii pe un om, cu numele Dragoș, și l-au numit sieși (...) voievod [fiindcă era înțelept]. Și de atunci, s-au început, cu voia lui Dumnezeu, Țara Moldovenească”.

(*Cronica anonimă*)

C. „Iar în acel timp Bogdan, voievodul românilor din Maramureș, adunând în jurul său pe românii din acel district, trecu [Carpați] pe ascuns în Țara Moldovei, supusă coroanei regatului ungar, și cu toate că a fost lovit de multe ori de armata regelui [Ungariei], sporind mult numărul locuitorilor români, acea țară a crescut [devenind] un stat.”

(*Cronica lui Ioan de Târnave*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți, din sursa A, o altă „organizație românească” alături de Maramureș. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa A, funcția deținută de conducătorii care „se întruneau în adunări”. **2 puncte**
3. Menționați denumirea unității administrativ-teritoriale a Maramureșului precizată atât în sursa A cât și în sursa C. **3 puncte**
4. Precizați funcția politico-militară menționată în cele trei surse. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia întemeierea Moldovei s-a realizat în urma unor conflicte, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia întemeierea Moldovei s-a realizat pe cale pașnică, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
7. Prezentați două tratate încheiate de Țările Române cu alte state, în Evul Mediu. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală are un rol important pentru funcționarea Țării Românești, în secolele al XIV-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianța 22

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Boierimea și cu alții [...], cu toții făcură sfat [în Țara Românească, în 1688] și aleseră dintre dâșii un boier anume Constantin Brâncoveanu, marele logofăt, de-l ridicară să le fie domn că-l știau că este înțelept și se trăgea din odraslă domnească. Atunci cu toții se închinară lui cu mare bucurie și toți cu un glas bun, ziseră: *Într-un ceas bun să ne fii măriă ta domn până la adâncă bătrâneți*. Și îndată-l duseră în sfântă mitropolie cu mare cinste, [însoțindu-l] părintele Theodosie mitropolitul. Și patriarhul Dionisie i-au citit deasupra capului [slujba de binecuvântare]. Și așa ieșind de acolo, l-au pus în scaun domnesc.”
(*Letopisețul Cantacuzinesc*)

B. „În Moldova s-a făcut obicei ca domnii sau boierii, dacă voiesc să înalțe vreo mănăstire, să-și împartă toată averea între mănăstire și fiii săi și să lase moștenire mănăstirii tot atât cât dobândește fiecare dintre copiii săi. Iar dacă ctitorul se teme că mănăstirea se va dărâma sau că ar putea să se ruineze după moartea lui, atunci o închină uneia dintre mănăstirile cele mai de frunte [aflate la Ierusalim, muntele Sinai, muntele Athos].”
(D. Cantemir, *Descrierea Moldovei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Selectați, din sursa A, funcția deținută de Constantin Brâncoveanu anterior preluării domniei. **2 puncte**
 3. Numiți câte un stat precizat în sursa A, respectiv, în sursa B. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relația dintre Biserică și Domnie, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relația dintre Biserică și Domnie, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două acțiuni diplomatice la care participă românii în Evul Mediu. **6 puncte**
 7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia conflictele militare la care participă voievozii români se integrează în relațiile internaționale din Evul Mediu. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 23

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Ștefan vodă [Ștefan cel Mare] strâns-a boiarii țării și mari și mici și altă curte mărunță dimpreună cu mitropolitul Theoctist și cu mulți călugări, la locul ce se chiamă Direptate și i-a întrebat pre toți: *laste-le cu voie tuturor să le fie domn?* Ei cu toții au strigat într-un glas: *În mulți ani de la Dumnezeu să domnești.* (...) Cu toții l-au rădicat domn. (...) Și de acolo luă Ștefan vodă steagul Țării Moldovei și se duse la scaunul Sucevii. Decii, Ștefan vodă gătindu-se de mai mari lucruri să facă, nu cerca să așeze țara, ci de război să [pregătea], că a împărțit oștii sale steaguri și a pus căpitani, care toate cu noroc i-au venit.”
(G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

B. „Fost-a Mihai Vodă (...) ban de Craiova (...). Acest Mihai Vodă a avut o rudă pe Iani Vistierul, care (...) chematu-l-a pe Mihai la Poartă, ca să-i câștige domnia Țării Românești (...). Purces-au împreună cu el la Poartă și boierii care au trecut, după multe făgăduieli, de partea lui (...). Șezut-a Mihai mai multă vreme la Poartă și toate cheltuielile lui Mihai le-a plătit Iani (...). După aceea, când l-au îmbrăcat cu caftan* în divan, făgăduit-a Mihai înaintea vizirilor** la [Constantinopol], că va plăti datoria, ce rămăsese de mai înainte.”

(Cronicarul Szamosközy despre Mihai Viteazul)

* manta, de proveniență orientală, simbol al domniei, în perioada în care domnitorii români erau numiți de sultan

** coordonatori ai administrației civile, controlând veniturile și cheltuielile Imperiului Otoman

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți, din sursa A, statul condus de Ștefan cel Mare. **2 puncte**
2. Numiți, din sursa B, statul care urma să fie condus de Mihai Viteazul. **2 puncte**
3. Precizați categoria socială la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
4. Menționați titlul/ funcția deținută atât de Ștefan cel Mare, pe baza sursei A cât și de Mihai Viteazul, pe baza sursei B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia obiectivul conducătorului statului român după preluarea puterii a fost plata datoriilor, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care nu susține punctul de vedere conform căruia obiectivul conducătorului statului român după preluarea puterii a fost plata datoriilor, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două acțiuni militare, din Evul Mediu, la care participă românii. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația promovată de conducătorii Țărilor Române este parte integrantă a relațiilor internaționale de la începutul epocii moderne. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 24

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Sarcini mari și aproape cu neputință de purtat vreau să le pună turcii pe umerii noștri și să ne îngreue. Pentru că, în ce [ne] privește, zău că ușor am putea face pace și bună liniște, dar pentru voi și ai voștri pacea cu acei turci nu putem s-o facem, că ei caută cale să iasă și să prade la voi, prin țara noastră [Țara Românească]. (...) Însă voința noastră desăvârșită este a nu face nimic rău împotriva voastră, ci nu voim a ne despărți de voi niciodată, voind, cum am spus și v-am jurat, să fiu frate credincios și prieten al vostru. (...) De aceea, (...) îndată pentru folosul vostru și al nostru, fără zăbavă, să ne trimiteți ajutor 200, ori 100, ori 50 de oameni aleși.”

(Scrisoarea lui Vlad Țepeș către brașoveni, 1456)

B. „Din mila lui Dumnezeu, noi Ștefan voievod, domnul Țării Moldovei facem cunoscut (...), că (...) am dat această [scrisoare] a noastră prietenilor și tuturor brașovenilor și tuturor neguțătorilor și întregii țări a Bârsei, tuturor oamenilor și tuturor neguțătorilor, spre aceea ca să aibă la noi același așezământ* și același drept, pe care l-au avut de la moșul nostru voievodul Alexandru: când vor veni cu marfă în țara noastră, să fie în bună voie cu marfa lor câtă vor avea, iar vamă vor avea să plătească câte 4 groși** de povară cum a fost dreptul cel vechi, dat lor de strămoșii noștri. Să fie slobozi să umble prin toată țara domniei mele și prin cetăți și prin târguri ca să își vândă marfa lor.”

(Privilegiul acordat de Ștefan cel Mare negustorilor brașoveni, 1458)

*convenție, acord

**monedă de argint

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele A și B. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa B, un titlu sau o funcție îndeplinită de Ștefan cel Mare. **2 puncte**
3. Numiți câte un stat precizat în sursa A, respectiv, în sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relațiile lui Vlad Țepeș cu brașovenii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relațiile lui Ștefan cel Mare cu brașovenii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați alte două confruntări militare în care sunt implicați românii în Evul Mediu, în afara celor precizate în text. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia acțiunile diplomatice ale domnitorilor români se integrează în relațiile internaționale de la începutul epocii moderne. (Se punctează coerența și pertinenta argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 25

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Lupta [de la Călugăreni, în 1595] ține mai multe ore (...) turcii îi resping pe creștini, aceștia se retrag, luptându-se neîncetat și pierd 11 tunuri. (...) Era momentul când se cerea neapărat o acțiune eroică, o faptă măreață care să cutremure inimile păgânilor și să le înalțe pe ale creștinilor. Atunci mărinimosul [Mihai Viteazul], a smuls o secure sau sulită ostășească și, pătrunzând el însuși în șirurile sălbatice ale dușmanilor, străpunge pe un stegar al armatei, taie în bucăți cu sabia o altă căpetenie și, luptând, se întoarce nevătămat. (...) Făcându-se așa mare învălmășeală, (...) până în seară au fost redobândite cele 11 tunuri. (...) Dacă noaptea cea întunecoasă n-ar fi împiedicat pe domn, fără îndoială că ar fi zdrobit cu acțiunea lui clocotitoare forța dușmană și ar fi pus capăt dintr-o dată (...) întregului război.”

(Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

B. „Veți ști că după ce am venit cu oștile pe pământul Valahiei, blestematul și nelegiuitul de Mihai [Viteazul] a venit cu oastea împotriva armatei musulmane și după ce ne-am luptat cu el [la Călugăreni], a fost înfrânt acest nelegiuit cu oastea sa și pus pe fugă și așa am sosit în orașul București, [apoi] în orașul Târgoviște și acolo (...) a început să se facă o cetățuie. (...) Dar în timpul acesta, (...) cum nu se găseau nici alimente, nu s-au putut ține în frâu [cavalerii], care după ce și-au luat prăzile făcute de ei, s-au tras mulți dintre ei înapoi și au plecat de acolo, căci blestematul de voievod al Transilvaniei, unindu-se cu nelegiuitul Mihai, au venit (...) cu vreo 50-60000 de necredincioși cu hotărâre să ne atace (...) și s-au tăbărit, chiar în aceeași zi, în care noi am plecat din Târgoviște [spre București] și (...) nerămânând acolo decât doar 300 sau 400 de soldați, necredincioșii au dat asaltul și deodată au dat foc și pârjol la aceea cetățuie (...) și nefiind mulți soldați în ea, necredincioșii au luat-o și au distrus-o.”

(Raportul lui Sinan-pașa despre campania din Țara Românească)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa B, un oraș ocupat de otomani. **2 puncte**
3. Menționați câte o informație referitoare la rezultatul luptei de la Călugăreni, în opinia autorului sursei A, respectiv, al sursei B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la contribuția lui Mihai Viteazul la lupta antiotomană, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la contribuția lui Mihai Viteazul la lupta antiotomană, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două acțiuni diplomatice întreprinse de români în Evul Mediu. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XVII-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 26
(30 de puncte)

SUBIECTUL I

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „După domn [în Moldova] veneau mitropolitul și întregul sfat [domnesc], care se așezau pe scaunele lor după rânduială. După aceea, mitropolitul pășea cel dintâi spre domn, care ședea pe tron, (...) îi ura, în puține vorbe, domnie norocită, îl încredința de sprijinul său și-i cerea ocrotire pentru dânsul și pentru oamenii bisericii. După aceea, [mitropolitul] se întorcea către norod, îl binecuvânta și-l îndemna să fie cu credință domnului.” (D. Cantemir, *Descrierea Moldovei*)

B. „Domnilor Moldovei, (...) li s-a lăsat libertatea întreagă (...) de a face legi, de a pedepsi pe locuitori, de a face boieri ori de a scoate din boierie, (...), ba chiar de a face episcopi. (...) Pentru a da demnitățile, domnului nu-i era prescrisă nicio regulă, (...) nimeni nu îndrăznește să-l contrazică în public (...). Aceeași putere o are nu numai asupra călugărilor de rând, ci și asupra mitropolitului, episcopilor, arhimandriților și egumenilor(...). Domnul poate să-i înlăture din slujba și din rangul lor bisericesc fără să fie împiedicat de nimic (...) și fără învoirea patriarhului de la [Constantinopol].” (D. Cantemir, *Descrierea Moldovei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți orașul precizat în sursa B. **2 puncte**
2. Precizați o altă instituție politică, alături de domnie, la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Numiți statul precizat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Menționați demnitatea ecleziastică precizată atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relația dintre Domnie și Biserică, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relația dintre Domnie și Biserică, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două acțiuni militare la care participă românii în Evul Mediu și/ sau la începutul epocii moderne. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația domnitorilor români face parte din relațiile internaționale, în Evul Mediu. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianța 27

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Nici din partea voievodului Moldovei sau a neamului moldovean să nu se pricinuiască pagube [Poloniei], iar dacă se aduc stricăciuni ele să fie îndreptate prin porunca mea împărătească, după ce se vor dovedi. (...) De asemenea, atât timp cât voievodul Moldovei, voievodul Ieremia [Movilă], arătând devotament și credință față de măreața mea Poartă, își va trimite, (...) an de an și la timp, haraciul său, care se dă din trecut și până acuma și se va supune înaltelor mele porunci, el să fie voievodul Moldovei în tot timpul vieții sale, iar când va muri, [tronul] să fie acordat fiului său.”

(Tratatul încheiat între sultanul Mehmed al III-lea și Sigismund, regele Poloniei, 1598)

B. „Eu Ștefan Tomșa, [domn] al țării Moldovei, jur (...) că (...) voi păstra fidelitate și supușenie față de Majestatea sa Sigismund, Rege al Poloniei (...) și față de urmașii săi (...), ca și față de întreaga Coroană poloneză, așa precum predecesorii mei (...) îi păstrau fidelitate, menținând din toate puterile mele prietenia dintre [sultanul] Turciei, pe de o parte, și Regele Poloniei, pe de alta, și fără a da nici un motiv [sultanului] Turciei, de a rupe această prietenie, dacă voi ajunge să aflu ceva care să-i fie de ajutor majestății Sale Regelui și Coroanei poloneze pentru a menține prietenia cu [sultanul] Turciei sau dacă va fi să aflu că se urzește ceva în dauna Coroanei poloneze, atât din partea suzeranilor susnumiți, cât și din cea a altor dușmani, eu îl voi preveni fidel și sincer despre aceasta pe Majestatea Sa Regală, fără a-i ascunde nimic. Eu sunt dator să păstrez pacea între provinciile limitrofe ale regatului Poloniei și țara Moldovei și să nu contravin cu nimic vechilor înțelegeri.”

(Tratatul încheiat de Ștefan Tomșa și Sigismund, 1612)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 2. Numiți, din sursa A, statul condus de voievod. **2 puncte**
 3. Numiți voievodul, din sursa A, respectiv, domnitorul, din sursa B. **6 puncte**
 4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia conducătorul statului român are obligații sporite față de Imperiul Otoman, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
 5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia conducătorul statului român are obligații sporite față de Imperiul Otoman, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
 6. Prezentați două conflicte militare desfășurate în spațiul medieval românesc. **6 puncte**
 7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale contribuie la constituirea statului în spațiul medieval românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianța 28

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Domnul [Nicolae Alexandru] a chemat cu câțva timp înainte pe Prea Sfințitul Mitropolit (...), pe lachint și a primit cu foarte mare bucurie binecuvântarea sa; [lachint] a devenit *Prea sfințit mitropolit a toată Țara Românească*. (...) Se rânduia (...) *ca toți clericii din acea țară și ceilalți sfinți călugări sau laici (...) să împlinescă toate câte [le] va spune (...) cu privire la folosul lor sufletesc*. Prin scrisoarea adresată domnitorului Nicolae Alexandru, patriarhul [din Constantinopol] îl înștiință că a hotărât – împreună cu sinodul* - având și încuviințarea împăratului [bizantin], ca lachint să fie, de acum înainte, *legiuit arhiereu a toată Țara Românească*.”

(M. Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*)

*adunare de ierarhi, care constituie forul suprem al Bisericii ortodoxe și se întrunește pentru rezolvarea unor probleme de administrație bisericească

B. „Iosif, primul mitropolit cunoscut în Biserica Moldovei, era un pământean *rudă* cu domni țării, desigur pregătit într-o mănăstire moldovenească. Lupta stăruitoare dusă de domn [Petrul I Mușat], de cler și credincioși cu Patriarhia [din Constantinopol] pentru recunoașterea unui mitropolit din propriul lor neam a fost încununată de izbândă [în 1401]. Curajul moldovenilor de a izgoni un mitropolit grec, trimis de Patriarhie și de a se împotrivi hotărârilor sinodului patriarhal dezvăluie o maturitate, o experiență bisericească pe care au dobândit-o într-un timp mai îndelungat.”

(M. Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți statul precizat în sursa A. **2 puncte**
3. Precizați titlul reprezentantului instituției politice a fiecărui stat român medieval, menționat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Numiți orașul precizat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relația dintre Patriarhie și Nicolae Alexandru în privința numirii mitropolitului, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relația dintre Patriarhie, respectiv, Petru I Mușat și urmașii lui în privința numirii mitropolitului, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două acțiuni diplomatice întreprinse de către români, în secolele la XVI-lea – al XVIII-lea. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia conflictele militare la care participă voievozii români fac parte din relațiile internaționale ale Evului Mediu. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianța 29

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Acesta năvăliri repetate obligă pe Ioan Albert [regele Poloniei] să încheie [în 1499, un tratat de] pace cu domnul Moldovei. Condițiile păcii constituie cel mai mare succes diplomatic al lui Ștefan [cel Mare]. Mai întâi, orice pretenție de suzeranitate, mai mult, orice aluzie chiar, era înlăturată. Părțile sunt deplin egale (...). Toate «ofensele, pagubele și nedreptățile» se uită; de acum înainte va fi «de amândouă părțile (...) liniște și pace veșnică». Cei doi monarhi sunt datori să se ajute reciproc «cu sabia și cu sfatul și (...) cu toată puterea» împotriva tuturor vrăjmașilor. Dacă Ioan Albert și fratele său Vladislav, regele Ungariei, vor porni în persoană împotriva turcilor – locul de trecere peste Dunăre al celui dintâi este prevăzut precis: pe la Oblucița – atunci va merge și Ștefan; în caz că va fi împiedicat, va trimite «pe fiul său Bogdan sau pe altcineva», cu toate puterile sale.”
(C. C. Giurescu, D. C. Giurescu, *Istoria românilor*)

B. „Eu Ștefan Tomșa, [domn] al țării Moldovei, jur (...), că (...) voi păstra fidelitate și supușenie față de Majestatea sa Sigismund, Rege al Poloniei (...) și față de urmașii săi; (...) dacă voi ajunge să aflu ceva care să-i fie de ajutor majestății Sale Regelui și Coroanei poloneze pentru a menține prietenia cu [sultanul] Turciei sau dacă va fi să aflu că se urzește ceva în dauna Coroanei poloneze, atât din partea suzeranilor susnumiți, cât și din cea a altor dușmani, eu îl voi preveni fidel și sincer despre aceasta pe Majestatea Sa Regală, fără a-i ascunde nimic. Eu sunt dator să păstrez pacea între provinciile limitrofe ale regatului Poloniei și țara Moldovei și să nu contravin cu nimic vechilor înțelegeri.”
(Tratatul încheiat de Ștefan Tomșa și Sigismund, 1612)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 2. Numiți domnitorul precizat în sursa A. **2 puncte**
 3. Numiți cele două state precizate atât în sursa A cât și în sursa B. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relațiile dintre statele semnatare ale tratatului, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relațiile dintre statele semnatare ale tratatului, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați alte două acțiuni diplomatice la care participă românii în Evul Mediu, în afara celor menționate în texte. **6 puncte**
 7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la procesul de formare a statelor medievale românești. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianța 30

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Întrucât voi sunteți legați de Majestatea Sa [sultanul] prin legături de prietenie și deoarece știți bine că țara Moldovei constituie proprietatea [sultanului], că voievodul Petru [Rareș*] (...) este rob imperial, numit prin puterea sa în această țară, și că supușii săi plătesc tribut și îndeplinesc alte obligații față de Sublima Poartă [Imperiul Otoman], orice atac asupra acestei țări echivalează cu un atac asupra țărilor puternicului [sultan] și constituie o ofensă față de Majestatea sa”.

(Scrisoarea lui Ibrahim Pașa către Sigismund I, regele Poloniei, 1531)
*domn al Moldovei, între 1527-1538 și 1541-1546

B. „Voievodul Moldovei [Petru Rareș] a spus că împreună cu toți oamenii din țara de sub stăpânirea sa și-a pus în gând să nu se mai supună împăratului turcilor, ba chiar să-și răscumpere libertatea sa cu puterea și armele, din pricină că acela și-a încălcat credința față de el”.

(L. Șimanschi, *Petru Rareș*)

C. „Acum, vedem însă cum creștinătatea a început să [slăbească], iar păgânii turci să se întărească, încât aproape că au cuprins acum toată lumea în mâinile lor. Iar această țară a noastră, a Moldovei a fost poarta și cheia acestor țări a Ungariei și a Poloniei, și nu numai a acestor două țări, ci și a altor țări creștine, și a fost țară întreagă* și de Dumnezeu păzită.”

(Scrisoarea lui Petru Rareș către Sigismund I, regele Poloniei, 1542)
*în 1538, în urma campaniei sultanului Soliman Magnificul, în Moldova, Petru Rareș își pierde domnia; partea de sud a Moldovei este anexată Imperiului Otoman

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele A și C. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa C, o apreciere a lui Petru Rareș referitoare la rolul Moldovei în Europa. **2 puncte**
3. Precizați, atât din sursa B cât și din sursa C, adversarii Moldovei. **3 puncte**
4. Precizați, atât din sursa A cât și din sursa B, funcția pe care o deținea Petru Rareș. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relațiile româno-otomane, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relațiile româno-otomane, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați alte două acțiuni militare din spațiul românesc medieval, în afara celei la care se referă textul. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia statele române s-au implicat, prin diplomatie, în relațiile internaționale de la începutul epocii moderne. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianța 31

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Rămas practic singur și forțat de (...) expediția sultanală din prima parte a anului 1417, când totuși sultanul nu a îndrăznit (...) să înainteze pe pământul Țării Românești, oprindu-se la Giurgiu, Mircea [cel Bătrân] a recurs la soluția negociată. Mircea (...) a trebuit să accepte «alianța inegală» cu [Imperiul Otoman] – acceptând plata regulată a tributului, interpretat de el doar ca preț al păcii. Soluția negociată [a urmat] unor lupte îndelungate și redutabile”

(M. Maxim, *Marele Mircea Voievod*)

B. „De la alianță s-a ajuns treptat la (...) interdicția de a mai întreține relații directe cu statele străine (...), ceea ce însemna o gravă limitare a suveranității externe (a independenței), pierderea calității de subiect de drept internațional, deși, în fapt, nu s-a ajuns niciodată la aplicarea completă a interpretării sultanale. (...) În scrisoarea sa, sultanul, într-o vreme în care Imperiul Otoman era în culmea puterii sale, pretindea abuziv că cei doi domni, ai Moldovei și Țării Românești, sunt, chipurile, «sclavii mei și tributari și posesiunile lor, încorporate între celelalte state ale noastre în același fel cu Bosnia și Smedria, și constituie proprietatea noastră».”

(M. Maxim, *Țările Române și Înalta Poartă*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți orașul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Numiți voievodul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 3. Numiți statul medieval românesc precizat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
 4. Precizați titlul deținut de conducătorul Imperiului Otoman, menționat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
 5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relațiile româno-otomane, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relațiile româno-otomane, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 7. Prezentați alte două acțiuni diplomatice ale statelor române, în Evul Mediu, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
 8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia conflictele militare la care participă românii fac parte din relațiile internaționale ale Evului Mediu. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 32

(30 de puncte)

SUBIECTUL I

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "[Domnitorul Ștefan cel Mare] a poruncit ca toate grânele să fie tăiate (...). Orașul Suceava era înconjurat de șanțuri și palisade. (...). Acesta rezista și era bine înzestrat. Cum însă merindele se sfârșiseră, n-am mai stat să pierdem vremea, ci întorcându-se armata pe un alt drum, am ajuns la o cetate așezată în munți [Cetatea Neamțului] unde se aflau prinși turcii, luați prizonieri în iarna anului trecut, [1475], când a fost înfrânt Soliman pașa. Făcându-se încercarea de a se cuceri zisa cetate, s-au așezat șapte bombarde și timp de 8 zile s-au străduit a o cuprinde. Două din acele bombarde au plesnit iar acei care se găseau în cetate n-au vrut să stea de vorbă, toți se apărau cu tunurile și nu le păsa de noi. Văzând sultanul că-și pierde vremea și că foametea e mare (...) a ridicat tabăra și a plecat spre Dunăre."

(G.M.Angioiello, *Istoria turcilor*)

B. "[În august 1595], am sosit în orașul București unde pentru apărarea armatei s-a pus să se ridice întărituri din pari, grinzi și pământ, în care după ce am pus pentru pază mulți soldați ai Porții, am sosit în orașul Târgoviște și acolo de asemenea a început să se facă o cetățuie. După ce am înzestrat cetățuia cu tot [ce trebuia] am pus înăuntru printre ieniceri, [tunari, pedestrași] și 1600 de archebuzieri și le-am mai dat 2000 de cavaleri (...). Dar în timpul acesta, (...) cum nu se găseau nici alimente, nu s-au putut ține în frâu [cavalerii], care după ce și-au luat prăzile făcute de ei, s-au tras mulți dintre ei înapoi și au plecat de acolo, căci blestematul voievod al Transilvaniei unindu-se cu nelegiuitul Mihai [Viteazul] au venit (...) cu vreo 50-60000 de necredincioși cu hotărâre să ne atace (...) și s-au tăbărit chiar în aceeași zi în care noi am plecat din Târgoviște [spre București] și (...) nerămânând acolo decât doar 300 sau 400 de soldați, necredincioșii au dat asaltul și deodată au dat foc și pârjol la aceea cetățuie (...) și nefiind mulți soldați în ea, necredincioșii au luat-o și au distrus-o."

(Raportul lui Sinan-pașa despre campania din Țara Românească)

C. „Palisadă – element de fortificații folosit în amenajările defensive alcătuit din pari groși și lungi bătuți în pământ, legați între ei cu scânduri, frânghii și având între spații împletituri de nuiiele și mărăcini."

(DEX. *Dicționarul explicativ al limbii române*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți domnitorul precizat în sursa A. **2 puncte**
3. Pornind de la sursa C, precizați un element comun utilizat în construcția câte unei fortificații descrise în sursele A și B. **3 puncte**
4. Precizați funcția, deținută în ierarhia otomană, atât de Soliman, din sursa A, cât și de Sinan, pe baza sursei B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia cetatea/cetățuia este un centru de rezistență invincibil, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia cetatea/cetățuia este un centru de rezistență invincibil, precizând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
7. Prezentați alte două confruntări militare desfășurate de români în Evul Mediu, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația promovată de către domnitorii români este componentă a relațiilor internaționale, la începutul modernității. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Tempul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianța 33

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Domnul, dacă vrea să pună pe cineva în dregătorie, să-l puie pe fiecare după cum se potrivește fiecăruia. Așa se cuvine, dacă vreți să așezați pe dregătorii voștri în dregătoria voastră, nu după părtinire și pentru înrudire. (...) Pentru că celui ce este domn adevărat, nu i se cuvine să aibă rude, ci numai slugi drepte. Iar pe slugile care sunt sărace și se vor trudi pentru voi cu slujbă dreaptă și bună, voi să-i dați înapoi și să aveți grijă numai de cei cu rudenie? Sau astfel spun și alții: noi suntem fii de boieri, nu se cuvine să ne dai să fim în urma celor săraci. Dar dacă veți avea o mulțime de rude și vor fi plini de neomenie și de nebunie, sau dacă vă vor fi și rude, dar vor fi nevrednici? Sau și dintre fiii de boieri, chiar dacă părinții lor au fost buni și ei sunt nevrednici la ce veți avea nevoie de ei? Știi că nu te-au uns pe tine ca domn ei, ci te-a uns Dumnezeu, ca să fii drept față de toți.”

(*Învățăturile lui Neagoe Basarab* către fiul său Teodosie*)

*domn al Țării Românești (1512-1521)

B. „Domnilor Moldovei (...), li s-a lăsat libertatea întreagă și mai toată puterea pe care au avut-o mai înainte de a face legi, de a pedepsi pe locuitori, de a face boieri ori de a scoate din boierie, de a pune dări, ba chiar de a face episcopi.(...) Pentru a da demnitățile, domnului nu-i era prescrisă nicio regulă. Dacă va fi vrut să onoreze pe un țăran cu cea mai mare onoare care este în Moldova, slujba de mare logofăt, nimeni nu îndrăznește să-l contrazică în public, și iarăși dacă va fi vrut să scoată din boierie pe vreun nobil, acesta de îndată trebuie să se supună voinței domnului său.”

(*Dimitrie Cantemir*, Descrierea Moldovei*)

*domn al Moldovei (1693, respectiv, 1710-1711)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul în care Neagoe Basarab a condus Țara Românească, pe baza sursei A. **2 puncte**
2. Numiți statul la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Precizați o categorie socială la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
4. Precizați, titlul pe care îl deține reprezentantul instituției centrale, la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia acordarea demnităților/ dregătoriilor este condiționată, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia acordarea demnităților/ dregătoriilor este condiționată, selectând două informații aflate în relație cauză – efect. **5 puncte**
7. Prezentați două evenimente istorice având caracter diplomatic la care participă românii în Evul Mediu și/ sau la începutul epocii moderne. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia conflictele militare la care participă românii, în Evul Mediu, fac parte din relațiile internaționale. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 34

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Într-aceia vreme, Mehmet împăratul turcesc armând 120.000 de [oameni], (...) [i-a] trimis asupra lui Ștefan-vodă [Ștefan cel Mare]. Iar Ștefan-vodă având oastea sa, 40.000 (...), le-a ieșit înaintea turcilor (...), la Podu Înalt, [în 1475], pe care i-a biruit Ștefan-vodă, nu așa cu vitejia, cum cu meșteșugul. (...) Ștefan-vodă tocmise puțini oameni preste lunca Bârladului, ca să-i amăgească cu buciume și trâmbițe, dând semn de război (...). Iar Ștefan vodă, cu oastea tocmită, i-a lovit [pe otomani] unde nici era loc [pentru aceștia] de a-și tocmi oastea, nici de a să îndrepta, ci așa ei în sine tăindu-se, mulți pieriră, mulți prinși de pedestrime au fost, ce și pe aceia pe toți i-a tăiat.”
(G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

B. „Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu domn al Moldovei, fiul lui Bogdan voievod, în anul [1476], (...) s-a ridicat puternicul Mehmet*, cu toate puterile sale răsăritene (...) și au ajuns până aici, la locul numit Pârâul Alb. Și noi, Ștefan voievod, cu fiul nostru Alexandru, am ieșit înaintea lor și am făcut mare război cu ei. Și cu voia lui Dumnezeu, au fost înfrânți creștinii de păgâni. Și au căzut acolo mulțime mare de ostași ai Moldovei. (...). De aceea, a binevoit, Io Ștefan voievod, [Ștefan cel Mare] cu buna sa voință a zidi această [biserică], (...) pentru amintirea tuturor [creștinilor] care s-au prăpădit aici.”
(Pisania bisericii din Războieni)

*conducătorul Imperiului Otoman

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa B, o informație referitoare la originea divină a puterii domnești. **2 puncte**
3. Numiți statul la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
4. Numiți un conducător de stat menționat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la finalul confruntării armate dintre români și otomani, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la finalul confruntării armate dintre români și otomani, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două acțiuni diplomatice prin care s-a urmărit apărarea statelor române, în Evul Mediu și/ sau la începuturile modernității. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la constituirea unui stat medieval român. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianța 35

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În 1595, Mihai Viteazul, la Călugăreni] iese la luptă cu oaste puțină. (...) Turcii superiori prin mulțimea și pregătirea lor de război se luptă din toate puterile, (...) îi resping pe creștini și aceștia se retrag neîncetat și pierd 11 tunuri. (...) Atunci mărinimosul Mihai (...) a smuls o secure sau sulită ostășească și pătrunzând el însuși în șirurile sălbatice ale dușmanilor, străpunge pe un stegar al armatei (...) și luptând se întoarce nevătămat. În acest timp, comandantul de oaste Kiraly Albert, (...) slobozește două tunuri în mijlocul celei mai dese grupări a dușmanului, (...) două sute de unguri și tot atâția cazaci, (...), năvălind cu furie, strică rândurile, aștern la pământ și taie oștile turcilor, pe când, din spate și din coastă îi lovește (...) domnul cu ai săi, făcându-se așa mare învălmășeală, încât până în seară au fost redobândite cele 11 tunuri.”

(Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

B. „În cronica [otomană], este scris că în apropiere de podul Călugăreni se află un loc mlăștinos și păduros. Odată cu sosirea [otomanilor] în acel loc, ivindu-se un alai al dușmanilor [conduși de Mihai Viteazul] au început să se lupte, așezând tunuri și puști, care la intrarea în pădure au pricinuit oștirii o pagubă foarte însemnată. În acest timp, [otomanii], trecând podul, i-au întâmpinat pe dușmani. De dimineață și până seara s-a dat o luptă crâncenă. Luându-se douăsprezece tunuri ale dușmanului, au câștigat victoria și dușmanul a fost învins. Dar locul acela fiindcă [era] mlăștinos, și păduros (...), [Sinan] pașa, pe când fugea, a fost rănit (...) și împotmolindu-se într-o mlăștină, a căzut de pe calul său.”

(*Cronici turcești*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Numiți statul condus de Mihai Viteazul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 3. Numiți, din sursa A, comandantul oastei care luptă alături de Mihai Viteazul, respectiv, din sursa B, comandantul oastei adverse lui Mihai Viteazul. **6 puncte**
 4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia creștinii au recuperat tunurile pierdute, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
 5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia creștinii au recuperat tunurile pierdute, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
 6. Prezentați alte două conflicte militare desfășurate în spațiul românesc medieval, în afara celui precizat în texte. **6 puncte**
 7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația românească promovată la începutul epocii moderne, este parte integrantă din relațiile internaționale. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ♦ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ♦ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 36

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Regele [Ungariei, Carol Robert de Anjou] a ajuns pe o cale oarecare cu toată oastea sa [la Posada, în Țara Românească, în 1330], dar calea aceasta era cotită și închisă de amândouă părțile de râpe foarte înalte de jur împrejur, și pe unde această cale era mai largă, acolo românii în mai multe locuri o întăriseră cu prisăci. Iar regele și toți ai săi, negândindu-se în adevăr la așa ceva, mulțimea nemăsurată a românilor sus pe râpe a alergat din toate părțile și a aruncat săgeți asupra oastei regelui care se găsea în fundul unei căi adânci, ce nici nu se putea numi cale, ci mai curând un fel de corabie strâmtă, unde din pricina înghesuiei cei mai sprinteni cai și ostași cădeau din toate părțile în luptă. (...) Cădeau tineri și bătrâni, principii și nobili, fără nicio deosebire (...). Și însuși regele abia a scăpat cu câțiva inși.”
(*Cronica pictată de la Viena*)

B. „Atunci mărinimosul [Mihai Viteazul, la Călugăreni, în 1595] a smuls o secure sau suliță ostășească și pătrunzând el însuși în șirurile sălbatice ale dușmanilor, străpunge pe un stegar al armatei, taie cu sabia o altă căpetenie și luptând se întoarce nevătămat. În acest timp, comandantul de oaste Kiraly Albert, (...) slobozește două tunuri în mijlocul celei mai dese grupări a dușmanului, (...) două sute de unguri și tot atâția cazaci, (...), năvălind cu furie, strică rândurile, aștern la pământ și taie oștile turcilor, pe când din spate și din coastă îi lovește (...) domnul cu ai săi, făcându-se așa mare învălmășeală, încât până în seară au fost redobândite cele 11 tunuri (...). În această învălmășeală ce seamănă a fugă, Sinan pașa [comandantul armatei otomane] cade de pe podul râului Neajlov, (...) și scapă cu viață. Dacă noaptea cea întunecoasă n-ar fi împiedicat pe domn, fără îndoială că ar fi zdrobit cu acțiunea lui clocotitoare forța dușmană și ar fi pus capăt dintr-o dată (...) întregului război.”

(Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A, respectiv, sursa B. **4 puncte**
2. Precizați titlul lui Carol Robert de Anjou, din sursa A, respectiv, cel al lui Mihai Viteazul, pe baza sursei B. **6 puncte**
3. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține ideea că victoria asupra trupelor care au atacat Țara Românească a fost definitivă, selectând două informații aflate în relație cauză – efect. **5 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate ideea că victoria asupra trupelor care au atacat Țara Românească a fost definitivă, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
5. Prezentați alte două confruntări militare desfășurate de români, în Evul Mediu, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
6. Argumentați printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia statele române s-au implicat, prin diplomatie, în relațiile internaționale de la începutul epocii moderne. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianța 37

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În anul [1396], regele Sigismund* al Ungariei [a ajuns la] Nicopole (...). Atunci veni sultanul turcilor Baiazid, cu 200 000 de oameni în ajutorul orașului. Când auzi acestea, regele Sigismund îi ieși [înainte] cu oastea sa care era socotită cam la 60 000 de oameni. Apoi a venit (...) Mircea [cel Bătrân], care a cerut regelui să-i dea voie să facă o recunoaștere a dușmanului. (...) După ce s-a întors la rege și i-a spus că a văzut pe dușman și că dușmanul avea 20 de steaguri și că sub fiecare steag s-ar afla câte 10.000 de oameni (...) regele a vrut să întocmească ordinea de luptă. Atunci domnitorul [Mircea cel Bătrân] a cerut să i se îngăduie să dea primul atac, ceea ce regele încuviință bucuros. Dar ducele Burgundiei (...) a [cerut regelui] să-l lase să dea primul atac că venise de departe. (...) Turcii îi împresuraseră pe [creștini], toți se așternură pe fugă, (...) mulți alți cavaleri și domni și ostași au căzut în prinoare.” (J. Schiltberger, *Jurnal de călătorie*)

*Sigismund de Luxemburg – împărat romano - german și rege al Ungariei

B. „Asupra acestui Mircea [Mircea cel Bătrân] care a început întâi, mai înainte, război, plecând cu armata asupra barbarilor împreună cu împăratul romanilor Sigismund [de Luxemburg, în 1396], Baiazid (...) trecând peste Istru [Dunăre, în Țara Românească] mergea înainte robind țara. Dar Mircea, strângând cu grijă oastea țării, nu și-a făcut planul să vină asupra lui să dea lupta (...). Mai după aceea, însă, se ținea și el cu armata pe urma lui Baiazid prin pădurile de stejar ale țării (...) și săvârșea isprăvi vrednice de amintit (...) și se lupta, într-una, cu el în chip strălucit și se zice că armata fiind în cale se ținea strâns în urma ei, punând-o la mare suferință și o aducea în situații grele și nu înceta să-i facă stricăciune. De aceea, slujitorul [sultanului] a dat cu părerea să-și așeze oastea în tabără. (...) Așadar, Baiazid s-a adăpostit acolo în tabără; a doua zi, însă a trecut armata peste Istru.” (L. Chalcocondil, *Expuneri istorice*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți statul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa A, titlul lui Mircea cel Bătrân. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A, și o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia acțiunea lui Baiazid a eșuat, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia acțiunea lui Baiazid a eșuat, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați alte două conflicte militare la care participă statele române, în secolele al XIV-lea – al XVIII-lea, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația românească se integrează în relațiile internaționale la sfârșitul epocii medievale și la începutul epocii moderne. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 38

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Ștefan vodă [Ștefan cel Mare] strâns-a boierii țării și mari și mici și altă curte mărunță dimpreună cu mitropolitul Theoctist și cu mulți călugări, la locul ce se chiamă Direptate și i-a întrebat pre toți: *laste-le cu voie tuturor să le fie domn?* Ei cu toții au strigat într-un glas: *În mulți ani de la Dumnezeu să domnești.* (...) Cu toții l-au rădicat domn. (...) Și de acolo luă Ștefan vodă steagul Țării Moldovei și se duse la scaunul Sucevii. Decii, Ștefan vodă găindu-să de mai mari lucruri să facă, nu cerca să așeze țara, ci de război să [pregătea], că a împărțit oștii sale steaguri și a pus căpitani, care toate cu noroc i-au venit.”
(G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

B. „Fost-a Mihai Vodă (...) ban de Craiova, cea mai mare boierie în Țara Românească (...). Acest Mihai Vodă a avut o rudă pe Iani Vistierul, care (...) i-a învățit toate lucrurile lui Mihai Vodă (...), ca să-i câștige domnia Țării Românești (...). Scris-a Sigismund Báthory pentru el lui Sinan Pașa la Poartă să-l pună în scaunul Țării Românești (...). Scris-a Sigismund asemenea și solului Eduard Bartonus*, să facă și el ce va putea, ca Mihai să ia domnia Țării Românești. Purces-au împreună cu el la Poartă și boierii care au trecut, după multe făgăduieli, de partea lui (...). Șezut-a Mihai mai multă vreme la Poartă și toate cheltuielile lui Mihai le-a plătit Iani (...). După aceea, când l-au îmbrăcat cu caftan în divan, făgăduit-a Mihai înaintea vizirilor** la [Constantinopol], că va plăti datoria, ce rămăsese de mai înainte.”
(Cronicarul Szamosközy despre Mihai Viteazul)

*ambasadorul Angliei la Constantinopol

**coordonatori ai administrației civile, controlând veniturile și cheltuielile Imperiului Otoman

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți, din sursa A, statul condus de Ștefan cel Mare. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa B, funcția considerată "cea mai mare boierie în Țara Românească". **2 puncte**
3. Menționați atitudinea boierimii față de conducător, precizată atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Menționați funcția deținută atât de Ștefan cel Mare, din sursa A cât și de Mihai Viteazul, din sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la modalitatea preluării puterii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la modalitatea preluării puterii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două acțiuni militare în care se implică românii, în secolele al XIV-lea – al XVI-lea. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația conducătorilor politici ai românilor este parte integrantă a relațiilor internaționale ale începutului modernității. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 39

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Domnul [Nicolae Alexandru] a chemat cu câțva timp înainte pe Prea Sfințitul Mitropolit (...), pe lachint și a primit cu foarte mare bucurie binecuvântarea sa; [lachint] a devenit *Prea sfințit mitropolit a toată Țara Românească*. (...) Se rânduia (...) *ca toți clericii din acea țară și ceilalți sfinți călugări sau laici (...), să primească bucuros și să împlinească toate câte [le] va spune (...)* cu privire la folosul lor sufletesc. Prin scrisoarea adresată domnitorului Nicolae Alexandru, patriarhul [din Constantinopol, în 1359] îl înștiința că a hotărât – împreună cu sinodul* - având și încuviințarea împăratului [bizantin], ca lachint să fie de acum înainte legiuit arhieru a toată [Țara Românească].”

(M. Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*)

*adunare de ierarhi, care constituie forul suprem al Bisericii ortodoxe și se întrunește pentru rezolvarea unor probleme de administrație bisericească

B. „Iosif, primul mitropolit cunoscut în Biserica Moldovei, era un pământean *rudă* cu domnii țării, desigur pregătit într-o mănăstire moldovenească. Lupta stăruitoare dusă de domn [Petru I Mușat], de cler și credincioși cu Patriarhia [din Constantinopol] pentru recunoașterea unui mitropolit din propriul lor neam a fost încununată de izbândă [în 1401]. Curajul moldovenilor de a izgoni un mitropolit grec trimis de Patriarhie și de a se împotrivi hotărârilor sinodului patriarhal dezvăluie o maturitate, o experiență bisericească pe care au dobândit-o într-un timp mai îndelungat.”

(M. Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți domnitorul la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Numiți câte un stat medieval român, din sursa A, respectiv, din sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relația dintre domnitor și sinodul patriarhal în privința numirii mitropolitului, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relația dintre domnitor și sinodul patriarhal în privința numirii mitropolitului, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două activități diplomatice la care participă românii la sfârșitul epocii medievale și la începutul epocii moderne. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia participarea voievozilor români la conflictele militare ale Evului Mediu face parte din relațiile internaționale. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 40

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Nici din partea voievodului Moldovei sau a neamului moldovean să nu se pricinuiască pagube statului și oamenilor regelui [Poloniei], iar dacă se aduc stricăciuni ele să fie îndreptate prin porunca mea împărătească, după ce se vor dovedi. De asemenea, dacă și din partea regelui [Poloniei] sau a oamenilor săi vor fi pricinuite pagube (...) oamenilor sau ținuturilor [Moldovei], atunci și ei, la rândul lor, să le vină de hac răufăcătorilor.”

(Tratatul încheiat între sultanul Mehmed al III-lea și Sigismund, regele Poloniei, 1598)

B. „Eu Ștefan Tomșa, [domn] al țării Moldovei, jur (...) că (...) voi păstra fidelitate și supușenie față de Majestatea Sa Sigismund, Rege al Poloniei (...) și față de urmașii săi, (...) ca și față de întreaga Coroană poloneză, așa precum predecesorii mei (...) îi păstrau fidelitate; (...) dacă voi ajunge să aflu ceva care să-i fie de ajutor Majestății Sale Regelui și Coroanei poloneze pentru a menține prietenia cu [sultanul] Turciei sau dacă va fi să aflu că se urzește ceva în dauna Coroanei poloneze, atât din partea suzeranilor susnumiți, cât și din cea a altor dușmani, eu îl voi preveni fidel și sincer despre aceasta pe Majestatea Sa Regală, fără a-i ascunde nimic.”

(Tratatul încheiat de Ștefan Tomșa și Sigismund, 1612)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți domnitorul la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Numiți statul precizat, alături de Polonia, atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Precizați titlul conducătorului Poloniei, menționat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relația voievodului cu Polonia, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relația domnitorului cu Polonia, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două acțiuni având caracter militar la care participă românii în Evul Mediu. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la constituirea statului în spațiul medieval românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 41

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Domnul [Nicolae Alexandru] a chemat cu câțva timp înainte pe Prea Sfințitul Mitropolit (...), pe lachint și a primit cu foarte mare bucurie binecuvântarea sa; [lachint] a devenit *Prea sfințit mitropolit a toată Țara Românească*. (...) Se rânduia (...) *ca toți clericii din acea țară și ceilalți sfinți călugări sau laici (...) să împlinească toate câte [le] va spune și cu ce-i va sfătui și învăța pe ei, cu privire la folosul lor sufletesc*. Prin scrisoarea adresată domnitorului Nicolae Alexandru, patriarhul [din Constantinopol, în 1359] îl înștiința că a hotărât – împreună cu sinodul* - având și încuviințarea împăratului [bizantin], ca lachint să fie de acum înainte legiuit arhieru a toată [Țara Românească].”

(M. Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*)

*adunare de ierarhi, care constituie forul suprem al Bisericii ortodoxe și se întrunește pentru rezolvarea unor probleme de administrație bisericească

B. „Iosif, primul mitropolit cunoscut în Biserica Moldovei, era un pământean *rudă* cu domnii țării, desigur pregătit într-o mănăstire moldovenească. Lupta stăruitoare dusă de domn [Petru I Mușat], de cler și credincioși cu Patriarhia [din Constantinopol] pentru recunoașterea unui mitropolit din propriul lor neam a fost încununată de izbândă. Curajul moldovenilor de a izgoni un mitropolit grec trimis de Patriarhie și de a se împotrivi hotărârilor sinodului patriarhal dezvăluie o maturitate, o experiență bisericească pe care au dobândit-o într-un timp mai îndelungat.”

(M. Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți domnitorul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți orașul precizat în sursa B. **2 puncte**
3. Numiți statul medieval român precizat în sursa A, respectiv, pe cel precizat în sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relația dintre Domnie și Patriarhie, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relația dintre Domnie și Patriarhie, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două acțiuni diplomatice la care participă românii, în secolele al XV-lea – al XVIII-lea. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia participarea românilor la confruntări militare este o componentă a relațiilor internaționale din Evul Mediu. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 42

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Noi, Mihai, voievodul [Țării Românești] facem cunoscut că (...) deoarece această provincie Țara Românească [este] de mai mult de o sută de ani sub jugul turcesc și este supusă unei grele robii, noi sătui de această lungă robie (...), am hotărât să o aducem la starea sa de mai înainte (...) și să cerem ajutorul și ocrotirea maiestații sale imperiale. Maiestatea sa imperială nu a refuzat să ne primească pe noi și țara noastră în slujba și sub suzeranitatea sa, ba dimpotrivă, a fost foarte bucuroasă să ne ajute pe noi cu generozitate.”

(Tratatul dintre Mihai Viteazul și Rudolf al II-lea, conducătorul Imperiului Romano-German, 1598)

B. „Matei Basarab făgăduise a face o puternică diversiune în cazul unei lupte, atacând din [Țara Românească] pe turci cu 40 000 de oameni (...). Ambasadorul venețian recomandă cu multă căldură dogelui* propunerile lui Matei, care ar putea aduce cel mai mare folos Republicii în cazul unui război cu turcii. În 1639, turcii, sfârșind lupta cu perșii prin încheierea unei păci, pot să-și întoarcă iarăși luarea aminte asupra politicii europene și să reînnoiască silințele lor pentru a scăpa de Matei Basarab, ale cărui întăriri și legături cu popoarele vecine deveneau pe fiecare zi mai primejdioase.”

(A.D.Xenopol, *Istoria românilor din Dacia Traiană*)

*conducătorul Veneției

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți voievodul la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Numiți, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte un stat al cărui reprezentant avea o atitudine binevoitoare față de români. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relațiile româno-otomane, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relațiile româno-otomane, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două instituții centrale din spațiul românesc, în secolele al XIV-lea – al XVIII-lea. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia acțiunile militare la care participă românii se integrează relațiilor internaționale, în secolele al XIV-lea – al XV-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 43

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Într-aceia vreme, Mehmet împăratul turcesc armând 120.000 de [oameni], oastea sa și oastea tătărească și muntenească, (...) [le-a] trimis asupra lui Ștefan-vodă [Ștefan cel Mare]. Iar Ștefan-vodă având oastea sa, 40.000 (...) și 5000 de unguri (...), le-a ieșit înaintea turcilor de sus de Vaslui, la Podu Înalt, [în 1475], pe care i-a biruit Ștefan-vodă, nu așa cu vitejia, cum cu meșteșugul. (...) Deci ajutorind puterea cea dumnezeiască, (...) așa i-a cuprins pe turci negura, de nu se vedea unul cu altul. Și Ștefan-vodă tocmise puțini oameni peste lunca Bârladului, ca să-i amăgească cu buciume și trâmbețe, dând semn de război; atunci oastea turcească, întorcându-se la glasul buciurilor și împiedicându-i și apa și lunca și negura acoperindu-i, [au încercat să treacă prin luncă], la glasul buciurilor. Iar Ștefan-vodă cu oastea tocmită i-a lovit [pe turci], unde nici era loc [pentru aceștia] de a-și tocmi oastea, nici de a se îndrepta, ci așa ei în sine tăindu-se, mulți pieriră, mulți prinși de pedestrime au fost, ce și pe aceia pe toți i-a tăiat.”

(G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

B. „Atunci mărinimosul [Mihai Viteazul, la Călugăreni, în 1595], (...) pătrunzând el însuși în sirurile sălbatice ale dușmanilor, (...) după o luptă de erou se întoarce nevătămat. În acest timp, comandantul de oaste Kiraly Albert, (...) slobozește două tunuri în mijlocul celei mai dese grupări a dușmanului, (...) două sute de unguri și tot atâția cazaci, (...) năvălind cu furie, strică rândurile, aștern la pământ și taie oștile turcilor, pe când din spate și din coastă lovește [voievodul] cu ai săi, făcându-se așa mare învălmășeală, încât până în seară au fost redobândite cele 11 tunuri [pierdute anterior în luptă]. În această învălmășeală ce seamănă a fugă, [comandantul armatei otomane] Sinan pașa (...) scapă cu viață. Dacă noaptea cea întunecoasă n-ar fi împiedicat pe domn, fără îndoială că ar fi zdrobit cu acțiunea lui clocotitoare forța dușmană și ar fi pus capăt dintr-o dată (...) întregului război.”

(Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți voievodul la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Precizați aliații românilor în confruntările militare, menționați atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Precizați adversarii oștilor conduse de voievozii români la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia voievodul român a profitat de negură/ noapte pentru a înfrânge definitiv armata inamică, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia voievodul român a profitat de negură/ noapte pentru a înfrânge definitiv armata inamică, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
7. Prezentați două acțiuni diplomatice la care participă românii, în Evul Mediu. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XVII-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 44

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Domnul, dacă vrea să pună pe cineva în dregătorie, să-l puie pe fiecare după cum se potrivește fiecăruia. Așa se cuvine, dacă vreți să așezați pe dregătorii voștri în dregătoria voastră, nu după părtinire și pentru înrudire. (...) Pentru că celui ce este domn adevărat, nu i se cuvine să aibă rude, ci numai slugi drepte. Iar pe slugile care sunt sărace și se vor trudi pentru voi cu slujbă dreaptă și bună, iar voi să-i dați înapoi și să aveți grijă numai de cei cu rudenie? Sau astfel spun și alții: noi suntem fii de boieri, nu se cuvine să ne dai să fim în urma celor săraci. Dar dacă veți avea o mulțime de rude și vor fi plini de neomenie și de nebunie, sau dacă vă vor fi și rude, dar vor fi nevrednici? Sau și dintre fiii de boieri, chiar dacă părinții lor au fost buni și ei sunt nevrednici la ce veți avea nevoie de ei? Știi că nu te-au uns pe tine ca domn ei, ci te-a uns Dumnezeu, ca să fii drept față de toți.”

(*Învățăturile lui Neagoe Basarab* către fiul său Teodosie*)

*domn al Țării Românești (1512-1521)

B. „Domnilor Moldovei (...), li s-a lăsat libertatea întreagă și mai toată puterea pe care au avut-o mai înainte de a face legi, de a pedepsi pe locuitori, de a face boieri ori de a scoate din boierie, de a pune dări, ba chiar de a face episcopi.(...) Pentru a da demnitățile, domnului nu-i era prescrisă nicio regulă. Dacă va fi vrut să onoreze pe un țăran cu cea mai mare onoare care este în Moldova, slujba de mare logofăt, nimeni nu îndrăznește să-l contrazică în public, și iarăși dacă va fi vrut să scoată din boierie pe vreun nobil, acesta de îndată trebuie să se supună voinței domnului său.”

(*Dimitrie Cantemir*, Descrierea Moldovei*)

*domn al Moldovei (1710-1711)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul în care Dimitrie Cantemir a condus Moldova, pe baza sursei B. **2 puncte**
2. Numiți statul condus de Neagoe Basarab, la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați o categorie socială la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
4. Precizați titlul pe care îl deține atât Neagoe Basarab, la care se referă sursa A, cât și Dimitrie Cantemir, la care se referă sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la modalitatea de atribuire a dregătoriilor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la modalitatea de atribuire a demnităților, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două confruntări militare desfășurate de români, în Evul Mediu. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale contribuie la constituirea statului, din spațiul românesc medieval. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 45

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Aceste năvăliri repetate obligă pe Ioan Albert [regele Poloniei] să încheie [în 1499, un tratat de] pace cu domnul Moldovei. Condițiile păcii constituie cel mai mare succes diplomatic al lui Ștefan [cel Mare]. Mai întâi, orice pretenție de suzeranitate, mai mult, orice aluzie chiar, era înlăturată. Părțile sunt deplin egale (...). Toate «ofensele, pagubele și nedreptățile» se uită; de acum înainte va fi «de amândouă părțile (...) liniște și pace veșnică». Cei doi monarhi sunt datori să se ajute reciproc «cu sabia și cu sfatul și (...) cu toată puterea» împotriva tuturor vrăjmașilor. Dacă Ioan Albert și fratele său Vladislav, regele Ungariei, vor porni în persoană împotriva turcilor – locul de trecere peste Dunăre al celui dintâi este prevăzut precis: pe la Oblucița – atunci va merge și Ștefan; în caz că va fi împiedicat, va trimite «pe fiul său Bogdan sau pe altcineva», cu toate puterile sale.”
(C. C. Giurescu, D. C. Giurescu, *Istoria românilor*)

B. „Eu Ștefan Tomșa, [domn] al țării Moldovei, jur (...) că (...) voi păstra fidelitate și supușenie față de Majestatea sa Sigismund, Rege al Poloniei (...) și față de urmașii săi (...), ca și față de întreaga Coroană poloneză, așa precum predecesorii mei (...) îi păstrau fidelitate; (...) dacă voi ajunge să aflu ceva care să-i fie de ajutor majestății Sale Regelui și Coroanei poloneze pentru a menține prietenia cu [sultanul] Turciei sau dacă va fi să aflu că se urzește ceva în dauna Coroanei poloneze, atât din partea suzeranilor susnumiți, cât și din cea a altor dușmani, eu îl voi preveni fidel și sincer despre aceasta pe Majestatea Sa Regală, fără a-i ascunde nimic. Eu sunt dator să păstrez pacea între provinciile limitrofe ale regatului Poloniei și țara Moldovei și să nu contravin cu nimic vechilor înțelegeri.”
(Tratatul încheiat de Ștefan Tomșa și Sigismund, 1612)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 2. Numiți domnitorul precizat în sursa B. **2 puncte**
 3. Numiți două state menționate atât în sursa A cât și în sursa B. **6 puncte**
 4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia, tratatul dintre conducătorii celor două state stabilește relații de subordonare, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
 5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia, tratatul dintre conducătorii celor două state stabilește relații de subordonare, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
 6. Prezentați alte două acțiuni diplomatice inițiate de către domnitorii români în Evul Mediu și/ sau la începutul epocii moderne, în afara celor menționate în texte. **6 puncte**
 7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale contribuie la întemeierea statelor medievale române. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 46

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Iar Ștefan-vodă (...) le-a ieșit înaintea turcilor mai sus de Vaslui, [în 1475]; pe care i-a biruit Ștefan-vodă, nu așa cu vitejia, cum cu meșteșugul. (...) Deci ajutorind puterea cea dumnezeiască, (...) așa i-a cuprins pre turci negura, de nu se vedea unul cu altul. Și Ștefan-vodă tocmise puțini oameni preste lunca Bârladului, ca să-i amăgească cu buciume și trâmbițe, dând semn de război; atunci oastea [otomană], întorcându-se la glasul buciumelor și împiedicându-i și apa și lunca și negura acoperindu-i, [au încercat să treacă prin luncă], la glasul buciumilor. Iar Ștefan-vodă cu oastea tocmită i-a lovit [pe otomani], unde nici era loc [pentru aceștia] de a-și tocmi oastea, nici de a să îndrepta, ci așa ei în sine tăindu-se, mulți pieriră, mulți prinși de pedestrimă au fost, ce și pe aceia pe toți i-a tăiat. (...) Și puștile le-au dobândit și steaguri [de luptă] mai mult de o sută au luat.”
(G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

B. „În acest timp răsculându-se [Ștefan cel Mare] faptele sale au fost arătate înaltului tron [sultanului. Lui Soliman-pașa] i s-a trimis poruncă (...) să plece cu oastea sa împotriva [Moldovei] fără nici un fel de întârziere (...) pentru a supune acele ținuturi prin lovituri de sabie. Dar oastea lui Soliman-pașa era obosită de luptele și eforturile depuse [în lupte anterioare]. Dușmanul neieșind la iveală, ei au pornit în incursiune pentru devastarea satelor și orașelor. (...) Pe când Soliman-pașa era ocupat cu prada, [Ștefan cel Mare] fortificându-și atât pe dinăuntru cât și pe dinafară țara și adunându-și la un loc călăreții și pedestrașii, a pornit în grabă asupra oștirii [otomane] și a împrăștiat acea oaste obosită, atacându-o prin surprindere, din locuri ascunse, cu oastea sa. Cei mai mulți dintre [otomani] au murit ca niște martiri și mulți viteji au pierit pe câmpul de bătălie. [Soliman-pașa], care se căia de această ciocnire, a scăpat cu greu de la nenorocirea pieirii.”

(Cronicarul otoman Sa'adeddin despre lupta de la Vaslui)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Numiți, din sursa A, localitatea în apropierea căreia Ștefan cel Mare a decis desfășurarea luptei. **2 puncte**
 3. Numiți statul la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
 4. Precizați adversarii românilor menționați atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
 5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la cauzele victoriei oștirii conduse de Ștefan cel Mare, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la cauzele victoriei oștirii conduse de Ștefan cel Mare, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 7. Prezentați două instituții centrale ale statelor române în Evul Mediu. **6 puncte**
 8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia acțiunile diplomatice desfășurate de români se integrează în relațiile internaționale ale începutului epocii moderne. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 47

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „De asemenea, atât timp cât voievodul Moldovei, voievodul Ieremia [Movilă], arătând devotament și credință față de marea mea Poartă [Imperiul Otoman], își va trimite, (...) an de an și la timp, haraciul său, care se dă din trecut și până acum și se va supune înaltelor mele porunci el să fie voievodul Moldovei în tot timpul vieții sale, iar când va muri, [tronul] să fie acordat fiului său.”
(Tratatul încheiat de sultanul Mehmed al III-lea și Sigismund, regele Poloniei, 1598)

B. „Eu Ștefan Tomșa, [domn] al țării Moldovei, jur (...) că (...) menținând din toate puterile mele prietenia dintre [sultanul] Turciei, pe de o parte, și Regele Poloniei, pe de alta, și fără a da nici un motiv [sultanului] Turciei, de a rupe această prietenie, dacă voi ajunge să aflu ceva care să-i fie de ajutor majestății Sale Regelui și Coroanei poloneze pentru a menține prietenia cu [sultanul] Turciei sau dacă va fi să aflu că se urzește ceva în dauna Coroanei poloneze, atât din partea suzeranilor susnumiți, cât și din cea a altor dușmani, eu îl voi preveni fidel și sincer despre aceasta pe Majestatea Sa Regală, fără a-i ascunde nimic. Eu sunt dator să păstrez pacea între provinciile limitrofe ale regatului Poloniei și țara Moldovei și să nu contravin cu nimic vechilor înțelegeri.”
(Tratatul încheiat de Ștefan Tomșa și Sigismund, regele Poloniei, 1612)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 2. Numiți, din sursa A, conducătorul statului român. **2 puncte**
 3. Precizați, din sursa A, respectiv, din sursa B, funcția/ titlul fiecărui conducător al Moldovei. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relația conducătorului Moldovei cu Imperiul Otoman, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relația conducătorului Moldovei cu Polonia, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două confruntări militare la care participă statele române în Evul Mediu. **6 puncte**
 7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la constituirea statului în spațiul medieval românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 48

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Într-aceia vreme, Mehmet împăratul turcesc armând 120.000 de [oameni], oastea sa și oastea tătarească, (...) [le-a] trimis asupra lui Ștefan-vodă [Ștefan cel Mare]. Iar Ștefan-vodă având oastea sa, 40.000 (...) și 5000 de unguri (...), le-au ieșit înaintea turcilor (...), la Podu Înalt, [în 1475], pre carii i-a biruit Ștefan-vodă, nu așa cu vitejia, cum cu meșteșugul. (...) Ștefan-vodă tocmise puțini oameni preste lunca Bârladului, ca să-i amăgească cu buciume și trâmbițe, dând semn de război (...). Iar, Ștefan-vodă cu oastea tocmită i-a lovit [pe otomani] unde nici era loc [pentru aceștia] de a-și tocmi oastea, nici de a se îndrepta, ci așa ei în sine tăindu-se, mulți pieriră, mulți prinși de pedestrime au fost, ce și pe aceia pe toți i-a tăiat.” (G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

B. „Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu domn al Moldovei, (...) în anul [1476], (...) s-a ridicat puternicul Mehmet*, cu toate puterile sale răsăritene (...) și au ajuns până aici, la locul numit Pârâul Alb. Și noi, Ștefan voievod, cu fiul nostru Alexandru, am ieșit înaintea lor și am făcut mare război cu ei. Și cu voia lui Dumnezeu, au fost înfrânți creștinii de păgâni. Și au căzut acolo mulțime mare de ostași ai Moldovei. Atunci și tătarii** au lovit țara Moldovei (...). De aceea, a binevoit, Io Ștefan voievod, cu buna sa voință a zidi această [biserică], (...) pentru amintirea tuturor [creștinilor] care s-au prăpădit aici.” (Pisania bisericii din Războieni)

*conducătorul Imperiului Otoman (1451-1481)

**atacă Moldova la cererea sultanului

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa A, o informație referitoare la corpul de oaste aliat lui Ștefan cel Mare. **2 puncte**
3. Numiți statul la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
4. Precizați aliații lui Mehmet menționați atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia rezultatul conflictului româno-otoman este favorabil otomanilor, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia rezultatul conflictului româno-otoman este favorabil otomanilor, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două tratate încheiate de statele române cu state europene, în Evul Mediu și/ sau la începuturile modernității. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale contribuie la constituirea statelor în spațiul medieval românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 49

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Io, Mircea mare voievod și domn, din mila lui Dumnezeu (...) stăpânind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, încă și spre părțile tătărești și Amlașului și Făgărașului herțeg* și domn al banatului Severinului și pe amândouă părțile peste toată Podunavia**, încă și până la Marea cea Mare și stăpânitor al cetății Dârstor."

(Dania lui Mircea cel Bătrân către Mănăstirea Cozia, 1404-1406)

*comite

**Dobrogea

B. „Domnul, dacă vrea să pună pe cineva în dregătorie, să-l puie pe fiecare după cum se potrivește fiecăruia. Așa se cuvine, dacă vreți să așezați pe dregătorii voștri în dregătoria voastră, nu după părtinire și pentru înrudire. (...) Pentru că cel ce este domn adevărat, nu i se cuvine să aibă rude, ci numai slugi drepte. Iar pe slugile care sunt sărace și se vor trudi pentru voi cu slujbă dreaptă și bună, iar voi să-i dați înapoi și să aveți grijă numai de cei cu rudenie? Sau astfel spun și alții: noi suntem fii de boieri, nu se cuvine să ne dai să fim în urma celor săraci. Dar dacă veți avea o mulțime de rude și vor fi plini de neomenie și de nebunie, sau dacă vă vor fi și rude, dar vor fi nevrednici? Sau și dintre fiii de boieri, chiar dacă părinții lor au fost buni și ei sunt nevrednici la ce veți avea nevoie de ei? Știi că nu te-au uns pe tine ca domn ei, ci te-a uns Dumnezeu, ca să fii drept față de toți.”

(*Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*)

C. „Domnilor Moldovei (...) li s-a lăsat libertatea întreagă și mai toată puterea pe care au avut-o mai înainte de a face legi, de a pedepsi pe locuitori, de a face boieri ori de a scoate din boierie, de a pune dări, ba chiar de a face episcopi.(...) Pentru a da demnitățile, domnului nu-i era prescrisă nicio regulă. Dacă va fi vrut să onoreze pe un țăran cu cea mai mare onoare care este în Moldova, slujba de mare logofăt, nimeni nu îndrăznește să-l contrazică în public, și iarăși dacă va fi vrut să scoată din boierie pe vreun nobil, acesta de îndată trebuie să se supună voinței domnului său.”

(Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți domnitorul la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte o informație referitoare la originea divină a puterii domnești. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la atribuția domnitorului de acordare a dregătoriilor/ demnităților, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la atribuția domnitorului de acordare a dregătoriilor/ demnităților, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două acțiuni diplomatice ale domnitorilor români, în Evul Mediu și/ sau la începutul epocii moderne. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia participarea românilor la confruntări militare este o componentă a relațiilor internaționale din Evul Mediu. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 50

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În 1595, Mihai Viteazul, la Călugăreni] iese la luptă cu oaste puțină. (...) Turcii superiori prin mulțimea și pregătirea lor de război se luptă din toate puterile, (...) îi resping pe creștini și aceștia se retrag neîncetat și pierd 11 tunuri. (...) Atunci mărinimosul Mihai (...) a smuls o secure sau suliță ostășească și pătrunzând el însuși în șirurile sălbătice ale dușmanilor, străpunge pe un stegar al armatei (...) și luptând se întoarce nevătămat. În acest timp, comandantul de oaste Kiraly Albert, (...) slobozește două tunuri în mijlocul celei mai dese grupări a dușmanului, (...) două sute de unguri și tot atâția cazaci, (...), năvălind cu furie, strică rândurile, aștern la pământ și taie oștile turcilor, pe când din spate și din coastă îi lovește (...) domnul cu ai săi, făcându-se așa mare învălmășeală, încât până în seară au fost redobândite cele 11 tunuri [iar turcii sunt respinși]. În această învălmășeală ce seamănă a fugă, Sinan pașa [comandantul armatei otomane] (...) scăpă cu viață.” (Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

B. „În cronica [otomană], este scris că în apropiere de podul Călugăreni se află un loc mlăștinos și păduros. Odată cu sosirea [otomanilor] în acel loc, ivindu-se un alai al dușmanilor [conduși de Mihai Viteazul] au început să se lupte, așezând tunuri și puști, care la intrarea în pădure au pricinuit oștirii o pagubă foarte însemnată. În acest timp, [otomanii], trecând podul, i-au întâmpinat pe dușmani. De dimineață și până seara s-a dat o luptă crâncenă. Luându-se douăsprezece tunuri ale dușmanului, au câștigat victoria și dușmanul a fost învins. Dar locul acela fiind mlăștinos, și păduros (...), [Sinan] pașa, pe când fugea, a fost rănit (...) și împotmolindu-se într-o mlaștină, a căzut de pe calul său.” (Cronici turcești)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați localitatea la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Numiți cei doi comandanți ai oștirilor care s-au confruntat, în 1595, precizați atât în sursa A, cât și în sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la capturarea tunurilor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la capturarea tunurilor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați alte două bătălii la care participă românii în Evul Mediu, în afara celei precizate în surse. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia tratatele semnate de statele române se integrează în relațiile internaționale în Evul Mediu. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 51

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Aceste năvăliri repetate obligă pe Ioan Albert [regele Poloniei] să încheie [în 1499, un tratat de] pace cu domnul Moldovei. Condițiile păcii constituie cel mai mare succes diplomatic al lui Ștefan [cel Mare]. Mai întâi, orice pretenție de suzeranitate, mai mult, orice aluzie chiar, era înlăturată. Părțile sunt deplin egale (...). Toate «ofensele, pagubele și nedreptățile» se uită; de acum înainte va fi «de amândouă părțile (...) liniște și pace veșnică». Cei doi monarhi sunt datori să se ajute reciproc «cu sabia și cu sfatul și (...) cu toată puterea» împotriva tuturor vrăjmașilor. Dacă Ioan Albert și fratele său Vladislav, regele Ungariei, vor porni în persoană împotriva turcilor – locul de trecere peste Dunăre al celui dintâi este prevăzut precis: pe la Oblucița – atunci va merge și Ștefan; în caz că va fi împiedicat, va trimite «pe fiul său Bogdan sau pe altcineva», cu toate puterile sale.»
(C. C. Giurescu, D. C. Giurescu, *Istoria românilor*)

B. „Eu Ștefan Tomșa, [domn] al țării Moldovei, jur (...) că (...) voi păstra fidelitate și supușenie față de Majestatea sa Sigismund, Rege al Poloniei (...) și față de urmașii săi (...), ca și față de întreaga Coroană poloneză; (...) dacă voi ajunge să aflu ceva care să-i fie de ajutor majestății Sale Regelui și Coroanei poloneze pentru a menține prietenia cu [sultanul] Turciei sau dacă va fi să aflu că se urzește ceva în dauna Coroanei poloneze, atât din partea suzeranilor susnumiți, cât și din cea a altor dușmani, eu îl voi preveni fidel și sincer despre aceasta pe Majestatea Sa Regală, fără a-i ascunde nimic.»
(Tratatul încheiat de Ștefan Tomșa și Sigismund, 1612)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Numiți domnitorul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 3. Precizați titlul deținut atât de Ioan Albert, din sursa A cât și de Sigismund, din sursa B. **3 puncte**
 4. Numiți statul condus atât de Ioan Albert, din sursa A, cât și de Sigismund, din sursa B. **3 puncte**
 5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia, tratatul semnat stabilește relații de egalitate între conducătorii celor două state, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
 6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia, tratatul semnat stabilește relații de egalitate între conducătorii celor două state, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
 7. Prezentați alte două acțiuni având caracter militar la care participă voievozii români în Evul Mediu, în afara celor precizate în text. **6 puncte**
 8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la constituirea statelor în spațiul medieval românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 52

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Către [Ungaria] și către toate țările, în care va ajunge această scrisoare, sănătate. Noi, Ștefan Voievod [Ștefan cel Mare], din mila lui Dumnezeu domn al Țării Moldovei, mă închin cu prietenie vouă tuturor căroră le scriu, (...) și vă spun domniilor voastre că (...) păgânul împărat al turcilor își puse în gând să-și răzbune [înfrângerea suferită de otomani la Podul Înalt] și să vie, în luna mai, [personal] și cu toată puterea sa împotriva noastră și să supună țara noastră, care e poarta creștinătății. Dar dacă această poartă, care e țara noastră, va fi pierdută [...] atunci toată creștinătatea va fi în primejdie. De aceea ne rugăm de domniile voastre să ne trimiteți pe căpitani voștri într-ajutor împotriva dușmanilor creștinătății (...). Iar noi, din partea noastră făgăduim, pe credința noastră creștinească și cu jurământul domniei noastre, că (...) ne vom lupta până la moarte pentru legea creștinătății.” (Scrisoarea lui Ștefan cel Mare către principii creștini, 1475)

B. „Întâi. (...) Câtă vreme va ține războiul cu turcii, (...) dacă s-ar întâmpla să avem nevoie de mai multă oaste, cerută de împrejurări grele, maiestatea sa imperială (...) va veni în ajutorul nostru cu oaste mai mare. (...)

Al doilea. Pentru ca să putem da acest ajutor cu cât mai multă râvnă și dragoste și pentru a putea sluji creștinătății cu toată credința, maiestatea sa ne-a dat nouă și preascumpului nostru fiu, Petru, Țara Românească cu toate veniturile sale, drepturile și hotarele sale ca să o ținem și să o stăpânim în vecie și ne-o dăruiește (...) cu acele libertăți și privilegii cu care am stăpânit-o și am ținut-o și până acum.”

(Tratatul dintre Mihai Viteazul și Rudolf al II-lea, conducătorul Imperiului Romano-German, 1598)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Numiți statul român precizat în sursa B. **2 puncte**
 3. Numiți un stat căruia i se adresează Ștefan cel Mare, din sursa A, respectiv, statul al cărui conducător semnase un tratat cu Mihai Viteazul, din sursa B. **6 puncte**
 4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia relațiile avute în vedere se bazau pe cooperare, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
 5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia relațiile avute în vedere se bazau pe subordonare, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
 6. Prezentați alte două acțiuni diplomatice susținute de români în epoca medievală, în afara celor precizate în text. **6 puncte**
 7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la întemeierea statului în spațiul medieval românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianța 53

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Iar Ștefan-vodă [Ștefan cel Mare] (...) le-a ieșit înaintea turcilor de sus de Vaslui, la Podu Înalt, [în 1475], pe care i-a biruit Ștefan-vodă, nu așa cu vitejia, cum cu meșteșugul. (...) Deci ajutorind puterea cea dumnezeiască, (...) așa i-a cuprins pre turci negura, de nu se vedea unul cu altul. Și Ștefan-vodă tocmise puțini oameni peste lunca Bârladului, ca să-i amăgească cu buciume și trâmbițe, dând semn de război; atunci oastea turcească, întorcându-se la glasul buciurilor și împiedicându-i și apa și lunca și negura acoperindu-i, [au încercat să treacă prin luncă], la glasul buciurilor. Iar Ștefan-vodă, cu oastea tocmită, i-a lovit [pe turci] unde nici era loc [pentru aceștia] de a-și tocmi oastea, nici de a se îndrepta, ci așa ei în sine tăindu-se, mulți pieriră, mulți prinși de pedestrimă au fost, ce și pe aceia pe toți i-a tăiat. (...) Și puștile le-au dobândit și steaguri [de luptă] mai mult de o sută au luat.”
(G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

B. „Atunci mărinimosul [Mihai Viteazul, la Călugăreni, în 1595], (...) a smuls o secure sau sulică ostășească și pătrunzând el însuși în șirurile sălbatice ale dușmanilor, străpunge pe un stegar al armatei, taie cu sabia o altă căpetenie și luptând se întoarce nevătămat. În acest timp, comandantul de oaste Kiraly Albert, (...) slobozește două tunuri în mijlocul celei mai dese grupări a dușmanului, (...), pentru ca îndată două sute de unguri și tot atâția cazaci, (...) năvălind cu furie, strică rândurile, aștern la pământ și taie oștile turcilor, pe când din spate și din coastă lovește (...) domnul cu ai săi, făcându-se așa mare învălmășeală, încât până în seară au fost redobândite cele 11 tunuri [pierdute anterior în luptă]. În această învălmășeală ce seamănă a fugă [comandantul armatei otomane] Sinan pașa (...) scapă cu viață. Dacă noaptea cea întunecoasă n-ar fi împiedicat pe domn, fără îndoială că ar fi zdrobit cu acțiunea lui clocotitoare forța dușmană și ar fi pus capăt dintr-o dată (...) întregului război.”

(Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți conducătorul Moldovei, precizat în sursa A. **2 puncte**
3. Menționați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, câte o informație referitoare la tehnica de luptă utilizată în fiecare bătălie. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia victoria obținută de conducătorul statului român a fost definitivă, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia victoria obținută de conducătorul statului român a fost definitivă, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
6. Prezentați alte două acțiuni militare desfășurate de români, în Evul Mediu, în afara celor menționate în texte. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XVII-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 54

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A., „[În 1290], fiind în [Transilvania] un voievod ce l-a chemat Negru Voievod [în Țara] Făgărașului, ridicatu-s-a de acolo cu toată casa lui și cu mulțime de noroade rumâni, papistași*, sași și de tot felul de oameni. Pogorându-se pe apa Dâmboviții, început-au a face țară nouă. Întâi au făcut orașul ce-i zic Câmpulung (...). De acolo au descălecat la Argeș și au făcut oraș mare (...) făcând curți de piatră (...). Iar noroadele ce pogorâse cu dânsul, unii s-au tins pe sub podgorie, ajungând până în apa Siretului și până în Brăila, iar alții s-au tins în jos peste tot locul, de au făcut orașe și sate până în marginea Dunării și până la Olt. Atunci și (...) boierimea ce era mai înainte peste Olt (...) au venit la [Negru Voievod], închinându-se să fie supt porunca lui și numai el să fie peste toți.”

(*Letopisețul Cantacuzinesc*)

*catolici

B. „Primele știri cu privire la statul constituit la sud de Carpați vin din sfera Regatului Ungar. (...) Conducătorul noului stat era acum Basarab. (...) În 1330, (...) Carol Robert a decis să întreprindă o mare campanie împotriva Țării Românești, pentru a-l înlătura pe Basarab, în locul căruia intenționa să numească un dregător regal. (...) Pentru tânărul stat român dintre Carpați și Dunăre, înfruntarea [de la Posada] cu marea oaste a unuia dintre cele mai puternice state ale vremii, a fost proba focului. Ea a însemnat eșecul definitiv al încercării de a lichida Țara Românească.”

(M. Bărbulescu, *Istoria României*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți un oraș precizat în sursa A. **2 puncte**
3. Numiți câte un conducător precizat în sursa A, respectiv, în sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la modalitatea întemeierii Țării Românești, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la modalitatea întemeierii Țării Românești, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două acțiuni diplomatice desfășurate de Țările Române în Evul Mediu și/ sau la începuturile modernității. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea Moldovei, în secolele al XV-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 55

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Atunci, Petru I [Mușat] a plecat cu sfetnicii săi, la Liov, unde, la 26 septembrie 1387, a depus, în prezența regelui, jurământul de vasalitate față de coroana polonă. Marii [boieri] moldoveni au dat și ei un act cu un conținut asemănător (...). Inițiativa a aparținut domnului Petru I, care a «întrunit un sfat în mod special», cum se spune în actele omagiului de la Liov. Deci, Petru a fost acela care, cumpănind bine noua conjunctură, a socotit mai prudentă și mai folositoare o apropiere de regatul polon, care, prin unirea cu Lituania (1386), devenise o mare forță în această parte a Europei. Tratatul din 1387 mai avea, însă, o semnificație, una politică; prin el, Moldova a intrat în sistemul de alianțe al regatului polono-lituanian, ce părea să ofere garanții suficiente pentru apărarea țării de pretențiile regatului ungar, care înțelegea suzeranitatea nu doar ca o legătură vasalică, tipic feudală, ci ca o posesiune de fapt.” (Șt. Gorovei, *Mușatinii*)

B. „Aceste năvăliri repetate obligă pe Ioan Albert [regele Poloniei] să încheie pace cu domnul Moldovei. Condițiile păcii constituie cel mai mare succes diplomatic al lui Ștefan [cel Mare]. Mai întâi, orice pretenție de suzeranitate, mai mult, orice aluzie chiar, era înlăturată. Părțile sunt deplin egale (...). Toate «ofensele, pagubele și nedreptățile» se uită; de acum înainte va fi «de amândouă părțile (...) liniște și pace veșnică». Cei doi monarhi sunt datori să se ajute reciproc «cu sabia și cu sfatul și (...) cu toată puterea» împotriva tuturor vrăjmașilor. Dacă Ioan Albert și fratele său Vladislav, regele Ungariei, vor porni în persoană împotriva turcilor – locul de trecere peste Dunăre al celui dintâi este prevăzut precis: pe la Oblucița – atunci va merge și Ștefan; în caz că va fi împiedicat, va trimite «pe fiul său Bogdan sau pe altcineva», cu toate puterile sale.”

(C. C. Giurescu, D. C. Giurescu, *Istoria românilor*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți domnitorul Moldovei din sursa B. **2 puncte**
3. Menționați câte o informație referitoare la obiectivul politic, din sursa A, respectiv, la cel politico-militar, din sursa B, urmărit de fiecare domnitor în relațiile stabilite cu Polonia. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia între statele semnatare se stabileau relații de egalitate, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia între statele semnatare se stabileau relații de egalitate, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați alte două tratate încheiate de domnitorii români în Evul Mediu, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la constituirea statului în spațiul medieval românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 56

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Într-aceia vreme, Mehmet împăratul turcesc armând 120.000 de [oameni], oastea sa și oastea tătarească, (...) [le-a] trimis asupra lui Ștefan-vodă [Ștefan cel Mare]. Iar Ștefan-vodă având oastea sa, 40.000 (...) și 2000 de poloni (...), le-au ieșit înaintea turcilor (...), la Podu Înalt, [în 1475], pe care i-a biruit Ștefan-vodă, nu așa cu vitejia, cum cu meșteșugul. (...) Ștefan-vodă tocmise puțini oameni preste lunca Bârladului, ca să-i amăgească cu buciume și trâmbițe, dând semn de război (...). Iar, Ștefan-vodă cu oastea tocmită i-a lovit [pe turci] unde nici era loc [pentru aceștia] de a-și tocmi oastea, nici de a se îndrepta, ci așa ei în sine tăindu-se, mulți pieriră, mulți prinși de pedestrime au fost, ce și pe aceia pe toți i-a tăiat.”
(G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

B. „Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu domn al Moldovei, fiul lui Bogdan voievod, în anul [1476], (...) s-a ridicat puternicul Mehmet*, cu toate puterile sale răsăritene (...) și au ajuns până aici, la locul numit Pârâul Alb. Și noi, Ștefan voievod, [Ștefan cel Mare] cu fiul nostru Alexandru, am ieșit înaintea lor și am făcut mare război cu ei. Și cu voia lui Dumnezeu, au fost înfrânți creștinii de păgâni. Și au căzut acolo mulțime mare de ostași ai Moldovei. Atunci și tătarii au lovit țara Moldovei (...). De aceea, a binevoit, Io Ștefan voievod, cu buna sa voință a zidi această [biserica], (...) pentru amintirea tuturor [creștinilor] care s-au prăpădit aici.”

(Pisania bisericii din Războieni)

*conducătorul Imperiului Otoman, între anii 1451-1481

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Selectați, din sursa A, o informație referitoare la corpul de oaste aliat lui Ștefan cel Mare. **2 puncte**
 3. Numiți statul la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
 4. Precizați o armată care a atacat statul condus de Ștefan cel Mare, menționată atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
 5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia Ștefan cel Mare a obținut o victorie, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
 6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia Ștefan cel Mare a obținut o victorie, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
 7. Prezentați două acțiuni diplomatice prin care s-a urmărit apărarea statelor române, în Evul Mediu și/ sau la începuturile modernității. **6 puncte**
 8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la constituirea statului în spațiul medieval românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 57

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „După domn [în Moldova] veneau mitropolitul și întregul sfat [domnesc], care se așezau pe scaunele lor după rânduială. După aceea, mitropolitul pășea cel dintâi spre domn, care ședea pe tron, (...) îi ura, în puține vorbe, domnie norocită, îl încredința de sprijinul său și-i cerea ocrotire pentru dânsul și pentru oamenii bisericii. După aceea se întorcea către norod, îl binecuvânta și-l îndemna să fie cu credință domnului.”
(D. Cantemir, *Descrierea Moldovei*)

B. „În Moldova s-a făcut obicei ca domnii (...), dacă voiesc să înalțe vreo mănăstire, să-și împartă toată averea între mănăstire și fiii săi și să lase moștenire mănăstirii tot atât cât dobândește fiecare dintre copiii săi. Iar dacă ctitorul se teme că mănăstirea se va dărâma sau că ar putea să se ruineze după moartea lui, atunci o închină uneia dintre mănăstirile cele mai de frunte [aflate la Ierusalim, muntele Sinai, muntele Athos].” (D. Cantemir, *Descrierea Moldovei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Selectați, din sursa B, două dintre locurile în care se aflau “mănăstirile cele mai de frunte”.
4 puncte
 2. Numiți statul precizat atât în sursa A cât și în sursa B.
3 puncte
 3. Precizați titlul, pe care îl deține reprezentantul unei instituții, menționat atât în sursa A cât și în sursa B.
3 puncte
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relația dintre reprezentantul unei instituții politice centrale și Biserică, susținându-l cu o explicație din text.
5 puncte
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relația dintre reprezentantul instituției politice centrale și Biserică, susținându-l cu o explicație din text.
5 puncte
 6. Prezentați două confruntări militare la care participă românii în Evul Mediu.
6 puncte
 7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația statelor române se integrează în relațiile internaționale de la începutul epocii moderne. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia).
4 puncte
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianța 58

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În acest timp răsculându-se [Ștefan cel Mare] faptele sale au fost arătate înaltului tron [sultanului. Lui Soliman-pașa] i s-a trimis poruncă (...) să plece cu oastea sa împotriva [Moldovei] fără nici un fel de întârziere (...) pentru a supune acele ținuturi prin lovituri de sabie. Dar oastea lui Soliman-pașa era obosită de luptele și eforturile depuse [în lupte anterioare]. Dușmanul neieșind la iveală, ei au pornit în incursiune pentru devastarea satelor și orașelor. (...) Pe când Soliman-pașa era ocupat cu prada, [Ștefan voievod] fortificându-și atât pe dinăuntru cât și pe dinafară țara și adunându-și la un loc călăreții și pedestrașii, a pornit în grabă asupra oștirii [otomane] și a împrăștiat acea oaste obosită, atacându-o prin surprindere, din locuri ascunse, cu oastea sa. Cei mai mulți dintre [otomani] au murit ca niște martiri și mulți viteji au pierit pe câmpul de bătălie [de la Podu Înalt. Soliman-pașa], care se căia de această ciocnire, a scăpat cu greu de la nenorocirea pieirii.”
(Cronicarul otoman Sa'adeddin despre lupta din 1475)

B. „Iar Ștefan-vodă (...) le-a ieșit înaintea turcilor de sus de Vaslui, la Podu Înalt, [în 1475], pe care i-a biruit Ștefan-vodă, nu așa cu vitejia, cum cu meșteșugul. (...) Deci ajutorind puterea cea dumnezeiască, (...) așa i-au cuprins pre turci negura, de nu să vedea unul cu altul. Și Ștefan-vodă tocmise puțini oameni preste lunca Bârladului, ca să-i amăgească cu buciume și trâmbițe, dând semn de război; atunci oastea turcească, întorcându-se la glasul buciurilor și împiedicându-i și apa și lunca și negura acoperindu-i, [au încercat să treacă prin luncă], la glasul buciurilor. Iar Ștefan [cel Mare] cu oastea tocmită i-a lovit [pe otomani], unde nici era loc [pentru aceștia] de a-și tocmi oastea, nici de a să îndrepta, ci așa ei în sine tăindu-se, mulți pieriră, mulți prinși de pedestrime au fost, ce și pe aceia pe toți i-a tăiat. (...) Și puștile le-au dobândit și steaguri [de luptă] mai mult de o sută au luat.”
(G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 2. Numiți, din sursa A, locul în care se desfășoară bătălia dintre români și otomani, în Moldova. **2 puncte**
 3. Numiți voievodul precizat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
 4. Numiți statul la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
 5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la cauzele înfrângerii otomanilor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la cauzele înfrângerii otomanilor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 7. Prezentați două instituții centrale ale statelor române, în secolele al XIV-lea – al XVIII-lea. **6 puncte**
 8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia tratatele semnate de statele române reprezintă o componentă a relațiilor internaționale de la începutul epocii moderne. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 59
(30 de puncte)

SUBIECTUL I

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Atunci, Petru I [Mușat] a plecat cu sfetnicii săi, la Liov, unde, la 26 septembrie 1387, a depus, în prezența regelui, jurământul de vasalitate față de coroana polonă. Marii [boieri] moldoveni au dat și ei un act cu un conținut asemănător (...). Inițiativa a aparținut [domnitorului] Petru I, care a «întrunit un sfat în mod special», cum se spune în actele omagiului de la Liov. Deci, Petru a fost acela care, cumpănind bine noua conjunctură, a socotit mai prudentă și mai folositoare o apropiere de regatul polon, care, prin unirea cu Lituania (1386), devenise o mare forță în această parte a Europei. Tratatul din 1387 mai avea, însă, o semnificație, una politică; prin el, Moldova a intrat în sistemul de alianțe al regatului polono-lituanian, ce părea să ofere garanții suficiente pentru apărarea țării de pretențiile regatului ungar.”
(Șt. Gorovei, *Mușatinii*)

B. „Acesta năvăliri repetate obligă pe Ioan Albert [regele Poloniei] să încheie [în 1499] pace cu domnul Moldovei. Condițiile păcii constituie cel mai mare succes diplomatic al lui Ștefan [cel Mare]. Mai întâi, orice pretenție de suzeranitate, mai mult, orice aluzie chiar, era înlăturată. Părțile sunt deplin egale (...). Toate «ofensele, pagubele și nedreptățile» se uită; de acum înainte va fi «de amândouă părțile (...) liniște și pace veșnică». Cei doi monarhi sunt datori să se ajute reciproc «cu sabia și cu sfatul și (...) cu toată puterea» împotriva tuturor vrăjmașilor. Dacă Ioan Albert și fratele său Vladislav, regele Ungariei, vor porni în persoană împotriva turcilor – locul de trecere peste Dunăre al celui dintâi este prevăzut precis: pe la Oblucița – atunci va merge și Ștefan; în caz că va fi împiedicat, va trimite «pe fiul său Bogdan sau pe altcineva», cu toate puterile sale.”

(C. C. Giurescu, D. C. Giurescu, *Istoria românilor*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți un stat precizat în sursa B. **2 puncte**
3. Numiți, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte un domnitor român. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia între statele semnatare se stabileau relații de subordonare, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia între statele semnatare se stabileau relații de subordonare, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați alte două confruntări militare la care participă românii în Evul Mediu, în afara celor precizate în text. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la constituirea unui stat român medieval. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 60

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În 1595, Mihai Viteazul, la Călugăreni] iese la luptă cu oaste puțină. (...) Turcii (...) îi resping pe creștini. (...) Atunci mărinimosul Mihai (...) a smuls o secure sau sulită ostășească și pătrunzând el însuși în șirurile sălbatice ale dușmanilor (...) și luptând ca un erou se întoarce nevătămat. În acest timp, comandantul de oaste Kiraly Albert, (...) slobozește două tunuri în mijlocul celei mai dese grupări a dușmanului, (...) două sute de unguri și tot atâția cazaci, (...), năvălind cu furie, strică rândurile, aștern la pământ și taie oștile turcilor, pe când din spate și din coastă îi lovește (...) domnul cu ai săi (...). În această învălmășeală ce seamănă a fugă, Sinan pașa [comandantul armatei otomane] în partea din față a taberei cade de pe podul râului Neajlov, (...) și scăpă cu viață (...) și alți mulți căpitani și trei mii de oșteni fură tăiați, [iar] din creștini abia căzură câteva sute și dacă întunericul nopții nu împiedica pe Mihai (...), fără îndoială, era să frângă de tot puterea dușmanului și să pună capăt dintr-o dată întregului război.”

(Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

B. „În cronica [otomană], este scris că în apropiere de podul Călugăreni se află un loc mlăștinos și păduros. Odată cu sosirea [otomanilor] în acel loc, ivindu-se un alai al dușmanilor [conduși de Mihai Viteazul] au început să se lupte, așezând tunuri și puști, care la intrarea în pădure au pricinuit oștirii o pagubă foarte însemnată. În acest timp, [otomanii], trecând podul, i-au întâmpinat pe dușmani. De dimineață și până seara s-a dat o luptă crâncenă. Luându-se douăsprezece tunuri ale dușmanului, au câștigat victoria și dușmanul a fost învins. Dar locul acela fiind mlăștinos, și păduros (...), [Sinan] pașa, pe când fugea, a fost rănit (...) și împotmolindu-se într-o mlaștină, a căzut de pe calul său.”

(*Cronici turcești*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți un corp de oaste creștină la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Numiți cei doi comandanți ai oștirilor care s-au confruntat, în 1595, precizați atât în sursa A, cât și în sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la finalul luptei desfășurate la Călugăreni, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la finalul luptei desfășurate la Călugăreni, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați alte două acțiuni militare din spațiul medieval românesc, în afara celei precizate în texte. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația românească face parte din relațiile internaționale, la începuturile modernității. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 61

SUBIECTUL I

(30 puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Noi, Mircea, [Mircea cel Bătrân] voievodul Țării Românești, (...) facem cunoscut că, deoarece prealuminatul (...) Sigismund, (...) ilustrul rege al Ungariei, (...) ne-a ajutat mai ales împotriva acelor (...) dușmani ai noștri, turcii, de aceea noi, din îndemnul numai al nostru (...), făgăduim (...) mai întâi că noi, când și de câte ori de acum înainte [regele] va merge cu oștirea sa, el însuși, împotriva turcilor pomeniți sau împotriva oricăror altora ce țin cu ei, atunci să fim ținuți și datori a merge cu dânsul, de asemenea, noi înșine împotriva acelor, cu toată oștirea, cu oamenii și cu toată puterea noastră.” (Tratatul dintre Mircea cel Bătrân și Sigismund de Luxemburg, 1395)

B. „Noi, Ștefan [Ștefan cel Mare], voievod al Moldovei, (...) în caz că majestatea regală va merge contra turcilor prin Țara Românească, noi, Ștefan Voievod, vom merge, în același timp, în persoană și cu toată puterea împreună cu majestatea regească. De asemenea, în caz că majestatea regală ar trimite contra aceluiași turci pe un căpitan al său prin aceeași Valahie, noi, Ștefan Voievod, vom merge, de asemenea, în persoană și cu toată puterea cu zisul căpitan.” (Tratatul dintre Ștefan cel Mare și Matei Corvin, regele Ungariei, 1475)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 2. Precizați, din sursa B, statul condus de Ștefan cel Mare. **2 puncte**
 3. Numiți statul medieval românesc precizat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
 4. Menționați funcția deținută atât de Mircea cel Bătrân, din sursa A cât și de Ștefan cel Mare, din sursa B. **3 puncte**
 5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la politica de alianță a lui Mircea cel Bătrân, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la politica de alianță a lui Ștefan cel Mare, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 7. Prezentați alte două acțiuni diplomatice întreprinse de români în Evul Mediu, în afara celor precizate prin texte. **6 puncte**
 8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XVII-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ♦ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ♦ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 62

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Și plecat-au din Maramureș cu toți tovarășii lor și cu femeile și cu copiii lor peste munții cei înalți, și tăind pădurile și înlăturând [pietrele], trecut-au munții [Carpați] cu ajutorul lui Dumnezeu, și le-au plăcut locul și s-au așezat acolo și-au ales dintre dânșii pe un om înțelept, cu numele Dragoș, și l-au numit sieși (...) voievod. Și de atunci s-a început, cu voia lui Dumnezeu, Țara Moldovenească”.
(*Cronica anonimă*)

B. „Iar în acel timp Bogdan, voievodul românilor din Maramureș, adunând în jurul său pe românii din acel district, trecu pe ascuns în Țara Moldovei, supusă coroanei regatului ungar, și cu toate că a fost lovit de multe ori de armata regelui [Ungariei], sporind mult numărul locuitorilor români, acea țară a crescut [devenind] un stat.”
(*Cronica lui Ioan de Târnave*)

C. „Maramureșul era o veche formațiune politică românească, alcătuită din câteva cnezate de vale, ai căror stăpâni, numiți cnezi, se întruneau periodic într-o adunare, unde, între altele alegeau și voievodul, conducătorul întregii țări a Maramureșului. (...) În 1300, Maramureșul este numit [țară], iar în 1326 [district]. ”
(I.-A. Pop, Th. Năgler, *Istoria Transilvaniei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați, din sursa C, secolul în care se atribuie denumirea « district » unei formațiuni politice românești. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa C, cadrul organizatoric în care se adunau cnezii. **2 puncte**
3. Numiți formațiunea politică românească precizată în cele trei surse. **3 puncte**
4. Precizați funcția politico-militară menționată în cele trei surse. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la întemeierea Moldovei, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la întemeierea Moldovei, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două acțiuni diplomatice ale Țărilor Române în Evul Mediu și/ sau la începutul epocii moderne. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea Țării Românești, în secolele al XV-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 63

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „[În 1290], fiind (...) Negru Voievod, mare herțeg (...) pre [Țara Făgărașului], ridicatu-s-a de acolo cu toată casa lui și cu mulțime de noroade, rumâni, papistași*, sași și dă tot felul de oameni. Pogorându-se pre apa Dâmboviții, început-au a face țară nouă. Întâi au făcut orașul ce-i zic Câmpulung. (...) Iar noroadele ce pogorâse cu dânsul, unii s-au tins pe sub podgorie, ajungând până în apa Siretului și până în Brăila, iar alții s-au tins în jos peste tot locul de au făcut orașe și sate până în marginea Dunării și până la Olt. (...) Atunci și Basarabeștii cu toată boierimea ce era mai înainte peste Olt (...) au venit la [Negru Voievod], închinându-se să fie supt porunca lui și numai el să fie preste toți.”
(*Letopisețul Cantacuzinesc*)

*catolici

B. „Iar în acel timp Bogdan, voievodul românilor din [Țara Maramureșului], adunând în jurul său pe românii din acel district, trecu pe ascuns în țara Moldovei, supusă coroanei regatului ungar, și cu toate că a fost lovit de multe ori de armata regelui [Ungariei], sporind mult numărul locuitorilor români, acea țară a crescut [devenind] un stat.”
(*Cronica lui Ioan de Târnave*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți un oraș precizat în sursa A. **2 puncte**
3. Numiți teritoriul din care a plecat Negru Voievod, din sursa A, respectiv, Bogdan din sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la întemeierea statului medieval sud carpat, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la întemeierea Moldovei, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două tratate internaționale care vizează spațiul românesc, în Evul Mediu și/ sau la începuturile epocii moderne. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XIV-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 64

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Ștefan vodă [Ștefan cel Mare] strâns-a boierii țării și mari și mici și altă curte mărunță dimpreună cu mitropolitul Theoctist și cu mulți călugări, la locul ce se chiamă Direptate și i-a întrebat pre toți: *laste-le cu voie tuturor să le fie domn?* Ei cu toții au strigat într-un glas: *În mulți ani de la Dumnezeu să domnești.* (...) Cu toții l-au rădicat domn. (...) Și de acolo luă Ștefan vodă steagul Țării Moldovei și se duse la scaunul Sucevii. Decii Ștefan vodă gătindu-se de mai mari lucruri să facă, nu cerca să așeze țara, ci de război să [pregătea], că a împărțit oștii sale steaguri și a pus căpitani, care toate cu noroc i-au venit.”
(G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

B. „Fost-a Mihai Vodă (...) ban de Craiova (...). Acest Mihai Vodă a avut o rudă pe Iani Vistierul, care (...) i-a învățit toate lucrurile lui Mihai Vodă (...), chematu-l-a pe Mihai la Poartă, ca să-i câștige domnia Țării Românești (...). Scris-a Sigismund Báthory pentru el lui Sinan Pașa, la Poartă, să-l pună în scaunul Țării Românești (...). Scris-a Sigismund asemenea și solului Eduard Bartonus*, să facă și el ce va putea, ca Mihai să ia domnia Țării Românești. Purces-au împreună cu el la Poartă și boierii care au trecut, după multe făgăduieli, de partea lui (...). Șezut-a Mihai mai multă vreme la Poartă și toate cheltuielile lui Mihai le-a plătit Iani (...). După aceia când l-au îmbrăcat cu caftan** în divan, făgăduit-a Mihai înaintea vizirilor*** la [Constantinopol], că va plăti datoria, ce rămăsese de mai înainte.”
(Cronicarul Szamosközy despre Mihai Viteazul)

*ambasadorul Angliei la Constantinopol

** manta, de proveniență orientală, simbol al domniei, în perioada în care domnitorii români erau numiți de sultan

***coordonatori ai administrației civile, controlând veniturile și cheltuielile Imperiului Otoman

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți statul român medieval la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa A, funcția deținută de Theoctist. **2 puncte**
3. Menționați o deosebire dintre atitudinea boierimii față de Ștefan cel Mare, din sursa A, respectiv, față de Mihai Viteazul, din sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia preluarea domniei este decisă în statul român, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia preluarea domniei este decisă în statul român, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Prezentați două tratate internaționale al căror scop era apărarea statelor române în Evul Mediu și/ sau la începutul epocii moderne. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia conflictele militare la care participă românii în Evul Mediu sunt o componentă a relațiilor internaționale. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 65

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Ștefan vodă [Ștefan cel Mare, în 1457] strâns-a boiarii țării și mari și mici și altă curte mărunță dimpreună cu mitropolitul Theoctist și cu mulți călugări, la locul ce se chiamă Direptate și i-a întrebat pre toți: *laste-le cu voie tuturor să le fie domn?* Ei cu toții au strigat într-un glas: *În mulți ani de la Dumnezeu să domnești.* (...) Cu toții l-au rădicat domn. (...) Și de acolo luă Ștefan vodă steagul Țării Moldovei și se duse la scaunul Sucevii. Decii, Ștefan vodă gătindu-se de mai mari lucruri să facă, nu cerca să așeze țara, ci de război să [pregătea], că a împărțit oștii sale steaguri și a pus căpitani, care toate cu noroc i-au venit.”
(G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

B. „Boierimea și cu alții (...), cu toții făcură sfat și aleseră dintre dâșii un boier, anume Constantin Brâncoveanu, marele logofăt [în Țara Românească], de-l ridicară să le fie domn, că-l știau că este înțelept și se trăgea din odraslă domnească. Atunci cu toții se închinară lui cu mare bucurie și toți cu un glas bun, ziseră: *Într-un ceas bun să ne fii mânia ta domn până la adânci bătrâneți.* Și îndată îl duseră în sfântă mitropolie cu mare cinste, [însoțindu-l] părintele Theodosie mitropolitul (...). Și așa ieșind [din biserică], l-au pus în scaun domnesc.”

(*Letopisețul Cantacuzinesc*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Selectați, din sursa B, funcția/ dregătoria pe care o îndeplinea Constantin Brâncoveanu, înainte de a deveni domnitor. **2 puncte**
 3. Precizați funcția deținută de Theoctist, din sursa A, respectiv, de Theodosie, din sursa B. **3 puncte**
 4. Menționați o asemănare între atitudinea boierimii față de Ștefan cel Mare, din sursa A, respectiv, față de Constantin Brâncoveanu, din sursa B. **3 puncte**
 5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la declanșarea procesului de alegere a unui nou domnitor în Moldova, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la declanșarea procesului de alegere a unui nou domnitor în Țara Românească, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 7. Prezentați două acțiuni militare desfășurate în spațiul românesc medieval. **6 puncte**
 8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația promovată de către domnitorii români reprezintă o componentă a relațiilor internaționale la începutul epocii moderne. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 66

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Boierimea și cu alții (...), cu toții făcură sfat [în Țara Românească] și aleseră dintre dâșii un boier anume Constantin Brâncoveanu, marele logofăt, de-l ridicară să le fie domn că-l știau că este înțelept și se trăgea din odraslă domnească. Atunci cu toții se închinară lui cu mare bucurie și toți cu un glas bun, ziseră: *Într-un ceas bun să ne fii mânia ta domn până la adânci bătrâneți*. Și îndată-l duseră în sfântă mitropolie cu mare cinste (...). Și patriarhul Dionisie i-a citit deasupra capului [slujba de binecuvântare] (...). Și așa ieșind de acolo, l-au pus în scaun domnesc.”
(*Letopisețul Cantacuzinesc*)

B. „Domnilor Moldovei, (...) li s-a lăsat libertatea întreagă (...) de a face legi, de a pedepsi pe locuitori, de a face boieri ori de a scoate din boierie, de a pune dări (...). Pentru a da demnitățile, domnului nu-i era prescrisă nicio regulă. Dacă va fi vrut să onoreze pe un țăran cu cea mai mare onoare care este în Moldova, slujba de mare logofăt, nimeni nu îndrăznește să-l contrazică în public, și iarăși dacă va fi vrut să scoată din boierie pe vreun nobil, acesta de îndată trebuie să se supună voinței domnului său. (...) Aceiași putere o are și asupra mitropolitului și episcopilor. Domnul poate să-i înlăture din slujba și din rangul lor bisericesc fără să fie împiedicat de nimic (...) și fără învoirea patriarhului de la [Constantinopol].”
(D. Cantemir, *Descrierea Moldovei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți domnitorul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți statul la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Menționați funcția/dregătoria eclesiastică precizată atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Menționați categoria socială la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la autoritatea domnitorului, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la autoritatea domnitorului, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două fapte istorice având caracter militar la care participă statele române, în Evul Mediu. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația promovată de către domnitorii români reprezintă o componentă a relațiilor internaționale la începutul epocii moderne. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 67

SUBIECTUL I

(30 puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Noi, Mircea [Mircea cel Bătrân], voievodul Țării Românești, duce de Făgăraș și ban al Severinului, facem cunoscut (...) că, deoarece prealuminatul principe și domn, domnul Sigismund, (...) ilustrul rege al Ungariei, (...) ne-a ajutat mai ales împotriva acelor (...) neîmpăcați dușmani ai noștri, turcii, de aceea noi, din îndemnul numai al nostru (...), făgăduim (...) mai întâi că noi, când și de câte ori de acum înainte domnul nostru, regele, va merge cu oștirea sa, el însuși, împotriva turcilor pomeniți sau împotriva oricăror altora ce țin cu ei, atunci să fim ținuți și datori a merge cu dânsul, de asemenea, noi înșine împotriva acelor, cu toată oștirea, cu oamenii și cu toată puterea noastră.”
(Tratat dintre Mircea cel Bătrân și Sigismund de Luxemburg, 1395)

B. „Întâi. Maiestatea sa imperială, câtă vreme va ține războiul cu turcii, ne va da și se va îngriji să ni se numere de către oamenii și vistiernicii săi, pentru a ne apăra țară și dacă soarta ne va fi favorabilă, pentru a ataca pe dușman, plata a 5.000 de ostași în bani gata. (...)”

Al doilea. Pentru ca să putem da acest ajutor (...), maiestatea sa ne-a dat nouă și preascumpului nostru fiu, Petru, Țara Românească cu toate veniturile sale, drepturile și hotarele sale ca să o ținem și să o stăpânim în vecie și ne-o dăruiește (...), cu acele libertăți și privilegii cu care am stăpânit-o și până acum. ”

(Tratatul dintre voievodul Mihai Viteazul și Rudolf al II-lea, conducătorul Imperiului Romano-German, 1598)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți voievodul menționat în sursa A. **2 puncte**
3. Numiți statul precizat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Precizați adversarii românilor menționați atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la condițiile implicării voievodului în luptă, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la condițiile implicării voievodului în luptă, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați alte două confruntări militare întreprinse de români în Evul Mediu și/ sau la începutul modernității, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la constituirea statului în spațiul medieval românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 68

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În 1290], fiind în [Transilvania] un voievod ce l-au chemat Negru Voievod [în Țara] Făgărașului, ridicatu-s-a de acolo cu toată casa lui și cu mulțime de noroade rumâni, papistași*, sași și dă tot felul de oameni. Pogorându-se pe apa Dâmboviții, început-a a face țară nouă. Întâi au făcut orașul ce-i zic Câmpulung. Acolo a făcut o biserică mare și frumoasă și înaltă. De acolo au descălecat la Argeș și au făcut oraș mare și s-au pus scaunul de domnie, făcând curți de piatră și case domnești și o biserică mare și frumoasă. Iar noroadele ce pogorâse cu dânsul, unii s-au tins pe sub podgorie, ajungând până în apa Siretului și până în Brăila, iar alții s-au tins în jos peste tot locul de au făcut orașe și sate până în marginea Dunării și până la Olt.” (*Letopisețul Cantacuzinesc*)

*catolici

B. „Anihilarea autonomiei [Țării] Făgărașului, în 1291, (...) a coincis, potrivit tradiției istorice a Țării Românești, cu trecerea munților de către <Negru Vodă>, pesonaj a cărui identitate reală e necunoscută, și instalarea sa la Câmpulung. (...) Câmpulungul (...) sediu al unei înfloritoare comunități catolice, alcătuită din sași și unguri, etapă importantă a drumului comercial care leagă Transilvania cu Dunărea de Jos și Marea Neagră, a devenit acum cea dintâi reședință a domniei Țării Românești. Tradiția e confirmată așadar de realitatea istorică.” (M. Bărbulescu, *Istoria României*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Numiți, din sursa B, teritoriul a cărei autonomie a fost anulată. **2 puncte**
 3. Precizați denumirea sediului autorității politice stabilit în Argeș, din sursa A, respectiv, în Câmpulung, din sursa B. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la tradiția istorică și/sau la Negru Voievod, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la tradiția istorică și/sau la Negru Vodă, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două acțiuni militare desfășurate în spațiul românesc, în Evul Mediu. **6 puncte**
 7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația românească face parte din relațiile internaționale ale începutului epocii moderne. (Se punctează coerența și pertinenta argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ♦ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ♦ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 69

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În 1473, [Ștefan cel Mare] a instalat un nou domn fidel lui, în [Țara Românească] pe care a smuls-o dominației turcești. Pierderea Țării Românești și reconstituirea unui front antiotoman la Dunăre era o primejdie prea gravă pentru dominația Porții în Peninsula Balcanică. Înțelegând inevitabilitatea unei noi ofensive otomane, Ștefan cel Mare a început îndată după victorie [la Podu Înalt, în 1475] să pregătească noua fază a luptei. Solii trimise în toate direcțiile, în Polonia și Ungaria, la Veneția și la Roma, în Hanatul Crimeii și la Caffa, au încercat să lărgească coaliția antiotomană pentru a da Moldovei posibilitatea să înfrunte în condiții mai bune noul atac al lui Mehmet al II-lea.”
(K. Hitchins, *Istoria României*)

B. „Noi, Mihai, voievodul [Țării Românești] facem cunoscut că (...) deoarece această provincie Țara Românească [este] de mai mult de o sută de ani sub jugul turcesc și este supusă unei grele robii, noi sătui de această lungă robie (...), am hotărât să o aducem la starea sa de mai înainte (...) și să cerem ajutorul și ocrotirea maiestații sale imperiale. Maiestatea sa imperială nu a refuzat să ne primească pe noi și țara noastră în slujba și sub suzeranitatea sa, ba dimpotrivă, a fost foarte bucuroasă să ne ajute pe noi cu generozitate.”

(Tratatul dintre Mihai Viteazul și Rudolf al II-lea, conducătorul Imperiului Romano-German, 1598)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Numiți, din sursa A, locul în care s-a obținut victoria din 1475. **2 puncte**
 3. Numiți statul condus de Ștefan cel Mare, din sursa A, respectiv, de Mihai Viteazul, din sursa B. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la activitatea diplomatică a lui Ștefan cel Mare, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la activitatea diplomatică a lui Mihai Viteazul, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați alte două conflicte militare la care au participat românii în Evul Mediu, în afara celui menționat în text. **6 puncte**
 7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la constituirea statelor medievale române. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 70

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Într-aceia vreme, Mehmet împăratul turcesc armând 120.000 de [oameni], oastea sa și oastea tătărească și muntenească, (...) [le-a] trimis asupra lui Ștefan-vodă [Ștefan cel Mare]. Iar Ștefan-vodă având oastea sa, 40.000 și 2.000 de [poloni] (...) și 5000 de unguri (...), le-a ieșit înaintea turcilor de sus de Vaslui, la Podu Înalt, [în 1475], pe care i-a biruit Ștefan-vodă, nu așa cu vitejia, cum cu meșteșugul. Că a fost învățat de a pârjolit iarba pretutindeni, de au slăbit caii turcilor cei gingași. (...) Și Ștefan-vodă tocmise puțini oameni peste lunca [râului] Bârladului, ca să-i amăgească cu buciume și trâmbițe, dând semn de război.” (G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

B. „Atunci mărinimosul [Mihai Viteazul, la Călugăreni, în 1595], (...) a smuls o secure sau sulică ostășească și pătrunzând el însuși în șirurile sălbatice ale dușmanilor, străpunge pe un stegar al armatei, taie cu sabia o altă căpetenie și luptând se întoarce nevătămat. În acest timp, comandantul de oaste Kiraly Albert, (...) slobozește două tunuri în mijlocul celei mai dese grupări a dușmanului, (...) pentru că îndată două sute de unguri și tot atâția cazaci, (...) năvălind cu furie, strică rândurile, aștern la pământ și taie oștile turcilor, pe când din spate și din coastă lovește (...) domnul cu ai săi, făcându-se așa mare învălmășeală, încât până în seară au fost redobândite cele 11 tunuri [pierdute anterior în luptă]. În această învălmășeală ce seamănă a fugă, [comandantul armatei otomane] Sinan pașa, în partea din față a taberei, cade de pe podul râului Neajlov, (...) și scapă cu viață.” (Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 2. Numiți voievodul precizat în sursa A. **2 puncte**
 3. Precizați o asemănare între factorii de mediu (elementele geografice) în care are loc fiecare bătălie, menționați atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
 4. Precizați adversarii românilor în confruntările militare, menționați atât pe baza sursei A cât și a sursei B. **3 puncte**
 5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la modalitatea în care voievodul român a abordat lupta, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la modalitatea în care voievodul român a abordat lupta, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 7. Prezentați două acțiuni diplomatice realizate de români în Evul Mediu. **6 puncte**
 8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XVII-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 71

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Asupra acestui Mircea [Mircea cel Bătrân] (...) [sultanul] Baiazid (...) trecând peste Istru [Dunăre] mergea înainte robind țara. Dar Mircea, strângând cu grijă oastea țării, nu și-a făcut planul să vină asupra lui să dea lupta (...). Mai după aceea, însă, se ținea și el cu armata pe urma lui Baiazid prin pădurile de stejar ale țării, care sunt multe și acoperă în toate părțile țara, ca să nu fie ușor de umblat pentru dușmani și nici lesne de cucerit. Și ținându-se pe urma lui, săvârșea isprăvi vrednice de amintit, dând lupte, când vreo unitate dușmană rupându-se, se îndrepta uneori prin țară după hrană sau la prădat vite; și așa cu foarte mare îndrăzneală se ținea de armată. Ținându-se de urma lui Baiazid, se lupta într-una cu el în chip strălucit.”

(L. Chalcocondil, *Expuneri istorice*)

B. „În anul [1462], (...) tiranul, [sultanul Mahomed al II-lea], trecând Danubiul [Dunărea, în Țara Românească], a străbătut (...) locul mai bine de 7 zile și n-a găsit nimic, nici om, nici cel mai neînsemnat animal și nici ceva de mâncare sau de băut. (...) Tiranul s-a înspăimântat și noaptea, când a ridicat corturile, fiindu-i frică, a tras șanțuri și a ridicat valuri [de pământ] și sta în mijlocul lor. Vlahul [Vlad Țepeș] însă sculându-se dis-de-diminează și rânduindu-și bine oamenii de sub el, a năvălit, când era încă întuneric și nimerind în partea dreaptă a taberei, a intrat deodată înăuntru și până în ziuă a tăiat turci fără de număr și până ce s-a luminat de ziuă, mulți turci s-au ucis între ei (...) iar tiranul sculându-se, plin de rușine, a trecut Danubiul și a ajuns la Adrianopol.”

(M. Ducas, *Istoria turco-bizantină*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți statul la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Numiți fluviul prin trecerea căruia începea campania în statul român, precizat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Precizați titlul deținut atât de Baiazid, din sursa A, cât și de Mahomed al II-lea, din sursa B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia conducătorul statului român organizează o luptă decisivă împotriva adversarului, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia conducătorul statului român organizează o luptă decisivă împotriva adversarului, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
7. Prezentați două instituții centrale ale statelor române, în secolele la XIV-lea – al XVIII-lea. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia participarea românilor la confruntări militare este o componentă a relațiilor internaționale din Evul Mediu. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 72

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Regele [Ungariei, Carol Robert de Anjou] a ajuns pe o cale oarecare cu toată oastea sa [la Posada, în 1330], dar calea aceasta era cotită și închisă de amândouă părțile de râpe foarte înalte de jur împrejur, și pe unde această cale era mai largă, acolo românii în mai multe locuri o întăriseră cu prisăci. Iar regele și toți ai săi, negândindu-se în adevăr la așa ceva, mulțimea nemăsurată a românilor sus pe râpe a alergat din toate părțile și a aruncat săgeți asupra oastei regelui care se găsea în fundul unei căi adânci, ce nici nu se putea numi cale, ci mai curând un fel de corabie strâmtă, unde din pricina înghesuiei cei mai sprinteni cai și ostași cădeau din toate părțile în luptă. (...) Cădeau tineri și bătrâni, principii și nobili, fără nicio deosebire (...). Și însuși regele abia a scăpat cu câțiva inși.”
(*Cronica pictată de la Viena*)

B. „Atunci mărinimosul [Mihai Viteazul, la Călugăreni, în 1595] a smuls o secure sau suliță ostășească și pătrunzând el însuși în șirurile sălbatice ale dușmanilor, străpunge pe un stegar al armatei, taie cu sabia o altă căpetenie și luptând se întoarce nevătămat. În acest timp, comandantul de oaste Kiraly Albert, (...) slobozește două tunuri în mijlocul celei mai dese grupări a dușmanului, (...) două sute de unguri și tot atâția cazaci, (...), năvălind cu furie, strică rândurile, aștern la pământ și taie oștile turcilor, pe când din spate și din coastă îi lovește (...) domnul cu ai săi, făcându-se așa mare învălmășeală, încât până în seară au fost redobândite cele 11 tunuri (...). În această învălmășeală ce seamănă a fugă, Sinan pașa [comandantul armatei otomane] în partea din față a taberei cade de pe podul râului Neajlov (...) și scăpă cu viață. Dacă noaptea cea întunecoasă n-ar fi împiedicat pe domn, fără îndoială că ar fi zdrobit cu acțiunea lui clocotitoare forța dușmană și ar fi pus capăt dintr-o dată (...) întregului război.”

(Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Numiți domnitorul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 3. Precizați titlul conducătorului armatei care se confruntă cu românii, din sursa A, respectiv, funcția deținută de conducătorul adversarilor românilor, din sursa B. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la finalul operațiilor militare, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la finalul operațiilor militare, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două acțiuni diplomatice ale românilor, în Evul Mediu. **6 puncte**
 7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea Moldovei, în secolele al XVII-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianța 73

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Către coroana ungurească și către toate țările, în care va ajunge această scrisoare, sănătate. Noi, Ștefan Voievod [Ștefan cel Mare], din mila lui Dumnezeu domn al Țării Moldovei, (...) vă spun domniilor voastre că (...) păgânul împărat al turcilor își puse în gând să-și răzbune [înfrângerea suferită de otomani la Vaslui] și să vie, în luna mai, [personal] și cu toată puterea sa împotriva noastră și să supună țara noastră, care e poarta creștinătății. Dar dacă această poartă, care e țara noastră, va fi pierdută (...) atunci toată creștinătatea va fi în primejdie. De aceea, ne rugăm de domniile voastre să ne trimiteți pe căpitani voștri într-ajutor împotriva dușmanilor creștinătății (...). Iar noi, din partea noastră făgăduim, pe credința noastră creștinească și cu jurământul domniei noastre, că (...) ne vom lupta până la moarte pentru legea creștinătății.”

(Scrisoarea lui Ștefan cel Mare către principii creștini, 25 ianuarie 1475)

B. „Întâi. (...) Câtă vreme va ține războiul cu turcii, (...) dacă s-ar întâmpla să avem nevoie de mai multă oaste, cerută de împrejurări grele, maiestatea sa imperială (...) va veni în ajutorul nostru cu oaste mai mare din Transilvania și din alte locuri. (...)”

Al doilea. Pentru ca să putem da acest ajutor cu cât mai multă râvnă și dragoste și pentru a putea sluji creștinătății cu toată credința, maiestatea sa ne-a dat nouă și preascumpului nostru fiu, Petru, Țara Românească cu toate veniturile sale, drepturile și hotarele sale ca să o ținem și să o stăpânim în vecie, (...) fără ca să fim datori a plăti vreun tribut sau vreo dare, cu acele libertăți și privilegii cu care am stăpânit-o și am ținut-o și până acum.”

(Tratatul dintre voievodul Mihai Viteazul și Rudolf al II-lea, conducătorul Imperiului Romano-German, 1598)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți voievodul precizat în sursa A. **2 puncte**
3. Precizați adversarii românilor menționați atât în sursa A, cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Precizați comunitatea religioasă menționată atât în sursa A, cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la rolul religiei în stabilirea alianței, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la rolul religiei în stabilirea alianței, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați alte două acțiuni militare în care s-au implicat românii, în Evul Mediu, în afara celor precizate în text. **6 puncte**
8. Argumentați printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale din spațiul românesc au contribuit la procesul de formare a statului medieval. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianța 74

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Regele [Ungariei, Carol Robert de Anjou] a ajuns pe o cale oarecare cu toată oastea sa, [la Posada, în 1330], dar calea aceasta era cotită și închisă de amândouă părțile de râpe foarte înalte de jur împrejur, și pe unde această cale era mai largă, acolo românii în mai multe locuri o întăriseră cu prisăci. Iar regele și toți ai săi, negândindu-se în adevăr la așa ceva, mulțimea nemăsurată a românilor sus pe râpe a alergat din toate părțile și a aruncat săgeți asupra oastei regelui care se găsea în fundul unei căi adânci, ce nici nu se putea numi cale, ci mai curând un fel de corabie strâmtă, unde din pricina înghesuiei cei mai sprinteni cai și ostași cădeau din toate părțile în luptă. (...) Cădeau tineri și bătrâni, principii și nobili, fără nicio deosebire (...). Și însuși regele abia a scăpat cu câțiva inși.”
(*Cronica pictată de la Viena*)

B. „În [1462, sultanul Mahomed al II-lea] trecând Danubiul, a străbătut [Țara Românească] mai bine de 7 zile și n-a găsit nimic, nici om, nici cel mai neînsemnat animal și nici ceva de mâncare sau de băut. (...) Tiranul s-a înspăimântat și noaptea, când a ridicat corturile, fiindu-i frică, a tras șanțuri și a ridicat valuri [de pământ] și sta în mijlocul lor. Vlahul [Vlad Țepeș] însă sculându-se dis-de-diminează și rânduindu-și bine oamenii de sub el, a năvălit, când era încă întuneric și nimerind în partea dreaptă a taberei, a intrat deodată înăuntru și până în ziuă a tăiat turci fără de număr; și până ce s-a luminat de ziuă, mulți turci s-au ucis între ei (...) iar tiranul sculându-se, plin de rușine, a trecut Danubiul și a ajuns la Adrianopol.”
(M. Ducas, *Istoria turco-bizantină*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 2. Numiți conducătorul statului român precizat în sursa B. **2 puncte**
 3. Menționați, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte o informație referitoare la consecințele expediției din 1330 pentru oastea maghiară, respectiv, a celei din 1462 pentru oastea otomană. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la modalitatea în care românii au obținut victoria, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la modalitatea în care românii au obținut victoria, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două instituții centrale ale statului român, în secolele al XIV-lea – al XVIII-lea. **6 puncte**
 7. Argumentați printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația promovată de români este o componentă a relațiilor internaționale la începutul epocii moderne. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ♦ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ♦ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 75

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Regele [Ungariei, Carol Robert de Anjou] a ajuns pe o cale oarecare cu toată oastea sa, [la Posada, în 1330], dar calea aceasta era cotită și închisă de amândouă părțile de râpe foarte înalte de jur împrejur, și pe unde această cale era mai largă, acolo românii în mai multe locuri o întăriseră cu prisăci. Iar regele și toți ai săi, negândindu-se în adevăr la așa ceva, mulțimea nemăsurată a românilor sus pe râpe a alergat din toate părțile și a aruncat săgeți asupra oastei regelui, care se găsea în fundul unei căi adânci, ce nici nu se putea numi cale, ci mai curând un fel de corabie strâmtă, unde din pricina înghesuiei cei mai sprinteni cai și ostași cădeau din toate părțile în luptă. (...) Cădeau tineri și bătrâni, principii și nobili, fără nicio deosebire (...). Și însuși regele abia a scăpat cu câțiva inși.”
(*Cronica pictată de la Viena*)

B. „Într-aceia vreme, Mehmet împăratul turcesc armând 120.000 de [oameni], oastea sa și oastea tătarească și muntenească, [le-a] trimis asupra lui [Ștefan cel Mare]. Iar Ștefan-vodă având oastea sa, 40.000 și 2.000 de [poloni] ce-i venise într-ajutor (...) de la craiul Cazimir și 5.000 de unguri, ce-i dobândise de la Mateiaș [Corvin] craiul unguresc, le-au ieșit înaintea turcilor de sus de Vaslui, la Podu Înalt [1475], pe care i-a biruit Ștefan-vodă (...). Și Ștefan-vodă tocmise puțini oameni peste lunca Bârladului, că să-i amăgească cu buciume și trâmbițe, dând semn de război, atunci oastea turcească întorcându-se la glasul buciurilor și împiedicându-i și apa și lunca și negura acoperindu-i, [au încercat să treacă prin luncă], la glasul buciurilor. Iar (...) mulți pieriră, mulți prinși de pedestrime au fost ce și pe aceia pe toți i-a tăiat.”
(G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Numiți voievodul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 3. Menționați, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte o informație referitoare la factorii de mediu (condițiile geografice) în care s-a desfășurat fiecare luptă. **6 puncte**
 4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia victoria a fost obținută exclusiv de români, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
 5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia victoria a fost obținută de români și de corpuri de oaste străină, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
 6. Prezentați alte două acțiuni militare la care participă românii în Evul Mediu și/ sau la începutul modernității, în afara celor menționate în sursele A și B. **6 puncte**
 7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XVI-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianța 76

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În 1595, Mihai Viteazul, la Călugăreni] iese la luptă cu oaste puțină. (...) Turcii (...) îi resping pe creștini și aceștia se retrag neîncetat și pierd 11 tunuri. (...) Atunci mărinimosul Mihai (...) a smuls o secure sau suliță ostășească și pătrunzând el însuși în șirurile sălbătice ale dușmanilor, străpunge pe un stegar al armatei (...) și luptând se întoarce nevătămat. În acest timp, comandantul de oaste Kiraly Albert, (...) slobozește două tunuri în mijlocul celei mai dese grupări a dușmanului, (...) două sute de unguri și tot atâția cazaci, (...), năvălind cu furie, strică rândurile, aștern la pământ și taie oștile turcilor, pe când din spate și din coastă îi lovește (...) domnul cu ai săi, făcându-se așa mare învălmășeală, încât până în seară au fost redobândite cele 11 tunuri (...). În această învălmășeală ce seamănă a fugă, Sinan pașa [comandantul armatei otomane] în partea din față a taberei cade de pe podul râului Neajlov, (...) și scăpă cu viață (...) și alți mulți căpitani și trei mii de oșteni [otomani] fură tăiați, [iar] din creștini abia căzură câteva sute și dacă întunericul nopții nu împiedica pe Mihai (...) fără îndoială era să frângă, de tot, puterea dușmanului și să pună capăt dintr-o dată întregului război.”

(Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

B. „În cronica [otomană], este scris că în apropiere de podul Călugăreni se află un loc mlăștinos și păduros. Odată cu sosirea [otomanilor] în acel loc, ivindu-se un alai al dușmanilor [conduși de Mihai Viteazul] au început să se lupte, așezând tunuri și puști, care la intrarea în pădure au pricinuit oștirii o pagubă foarte însemnată. În acest timp, [otomanii], trecând podul, i-au întâmpinat pe [creștini]. De dimineață și până seara s-a dat o luptă crâncenă. Luându-se douăsprezece tunuri ale dușmanului, au câștigat victoria și dușmanul a fost învins. Dar locul acela fiindcă [era] mlăștinos, și păduros (...), [Sinan] pașa, pe când fugea, a fost rănit (...) și împotmolindu-se într-o mlaștină, a căzut de pe calul său.”

(*Cronici turcești*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți localitatea la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Numiți cei doi comandanți ai oștirilor care s-au confruntat, în 1595, precizați atât în sursa A, cât și în sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia creștinii au învins în luptă, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
5. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia creștinii au învins în luptă, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
6. Prezentați două acțiuni diplomatice inițiate de români în Evul Mediu și/ sau la începuturile modernității. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XIV-lea – al XV-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 77

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Regele [Carol Robert de Anjou, în 1330] a cuprins Severinul* și fortăreața lui (...); Basarab a trimis astfel la rege o solie vrednică de toată cinstea ca să-i spună regelui: < Fiindcă voi, rege și stăpân al meu, v-ați străduit în stângerea oștirii, eu voi răsplăti osteneala voastră cu 7000 de mărci de argint și vă voi lăsa în pace Severinul, cu toate ce țin de el, pe care acum cu puterea le țineți în mâinile voastre. Pe deasupra, tributul pe care-l datorez coroanei voastre îl voi plăti cu credință în tot anul. Și nu mai puțin voi trimite la curtea voastră pe unul din fiii mei ca să servească pe banii mei și pe cheltuiala mea, numai să vă întoarceți îndărăt în pace (...) pentru că dacă veniți și mai mult înlăuntrul țării, nu veți putea nicidecum să [scăpați de pericol]>.” (*Cronica pictată de la Viena*)
*teritoriul era în litigiu între regele Ungariei și voievodul Țării Românești

B. „Prin multe și serioase dovezi [Sigismund Bathory, principele Transilvaniei] răsturnă toate îndoielile care păreau să justifice o întârziere mai îndelungată din partea lui Mihai [în adoptarea unei decizii pe plan extern]. I s-a adus aminte că (...) dacă vor să rămână în pace din partea [turcilor] și nesupărați, trebuie să le rabde taberele în țară, după bunul plac, atât peste iarnă cât și peste vară, să-i întrețină cu multe provizii, să-i îndestuleze cu mari sume de bani (...). [Mihai Viteazul] începu să cugete ce ar fi de făcut pentru întărirea demnității și a autorității sale, considerând că nu e onorabil a lăsa supușii încredințați apărării sale pradă atâtor nefericiri; [de aceea], el adună pe cei mai mari și mai de frunte ai țării ca să țină sfat asupra felului în care va putea să scape țara de atâtea rele ce suferă și de altele mai mari, care o amenință în tot ceasul. Acea adunare se încheie, cu învoirea tuturor, că este mai bine să se unească cu principii creștini* decât să poarte mai departe, jugul cel nesuferit al tiranului turc.”

(Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

*Liga Sfântă coaliza principii creștini ai Europei în lupta antiotomană

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Precizați, din sursa B, funcția conducătorului Transilvaniei. **2 puncte**
 3. Menționați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, câte o informație având caracter economic. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la rolul conducătorului românilor în adoptarea unei decizii pe plan extern, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la rolul conducătorului românilor în adoptarea unei decizii pe plan extern, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două acțiuni diplomatice ale statelor române desfășurate între 1350-1500. **6 puncte**
 7. Argumentați printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XVII-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 78

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Aceste năvăliri repetate obligă pe Ioan Albert [regele Poloniei] să încheie [în 1499, un tratat de] pace cu domnul Moldovei. Condițiile păcii constituie cel mai mare succes diplomatic al lui Ștefan [cel Mare]. Mai întâi, orice pretenție de suzeranitate, mai mult, orice aluzie chiar, era înlăturată. Părțile sunt deplin egale (...). Toate «ofensele, pagubele și nedreptățile» se uită; de acum înainte va fi «de amândouă părțile (...) liniște și pace veșnică». Cei doi monarhi sunt datori să se ajute reciproc «cu sabia și cu sfatul și (...) cu toată puterea» împotriva tuturor vrăjmașilor. Dacă Ioan Albert și fratele său Vladislav, regele Ungariei, vor porni în persoană împotriva turcilor – locul de trecere peste Dunăre al celui dintâi este prevăzut precis: pe la Oblucița – atunci va merge și Ștefan; în caz că va fi împiedicat, va trimite «pe fiul său Bogdan sau pe altcineva», cu toate puterile sale.”
(C. C. Giurescu, D. C. Giurescu, *Istoria românilor*)

B. „Eu Ștefan Tomșa, [domn] al țării Moldovei, jur (...), că (...) voi păstra fidelitate și supușenie față de Majestatea sa Sigismund, Rege al Poloniei (...) și față de urmașii săi (...), ca și față de întreaga Coroană poloneză, așa precum predecesorii mei, (...) îi păstrau fidelitate; (...) dacă voi ajunge să aflu ceva care să-i fie de ajutor majestății Sale Regelui și Coroanei poloneze pentru a menține prietenia cu [sultanul] Turciei sau dacă va fi să aflu că se urzește ceva în dauna Coroanei poloneze, atât din partea suzeranilor susnumiți, cât și din cea a altor dușmani, eu îl voi preveni fidel și sincer despre aceasta pe Majestatea Sa Regală, fără a-i ascunde nimic. Eu sunt dator să păstrez pacea între provinciile limitrofe ale regatului Poloniei și țara Moldovei și să nu contravin cu nimic vechilor înțelegeri.”
(Tratatul încheiat de Ștefan Tomșa și Sigismund, 1612)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 2. Numiți, din sursa A, statul al cărui rege semnează tratat cu Ștefan cel Mare. **2 puncte**
 3. Precizați titlul deținut atât de Ștefan cel Mare din sursa A, cât și de Ștefan Tomșa, din sursa B. **3 puncte**
 4. Numiți statul condus atât de Ștefan cel Mare din sursa A, cât și de Ștefan Tomșa, din sursa B. **3 puncte**
 5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la atitudinea lui Ștefan cel Mare față de otomani, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la atitudinea lui Ștefan Tomșa față de poloni, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 7. Prezentați alte două acțiuni militare la care participă românii în Evul Mediu, în afara celor precizate în text. **6 puncte**
 8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la constituirea statului în spațiul medieval românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 79

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În anul [1396], regele Sigismund* [a ajuns la] Nicopole (...). Atunci veni sultanul turcilor Baiazid, cu 200.000 de oameni în ajutorul orașului. Când auzi acestea, regele Sigismund îi ieși [înainte] cu oastea sa care era socotită cam la 60.000 de oameni. Apoi a venit domnul Țării Românești, [Mircea cel Bătrân], care a cerut regelui să-i dea voie să facă o recunoaștere a dușmanului. (...) După ce s-a întors la rege și i-a spus că a văzut pe dușman și că dușmanul avea 20 de steaguri și că sub fiecare steag s-ar afla câte 10.000 de oameni (...) regele a vrut să întocmească ordinea de luptă. Atunci, domnul Țării Românești a cerut să i se îngăduie să dea primul atac, ceea ce regele încuviință bucuros. Dar ducele Burgundiei** (...) a [cerut regelui] să-l lase să dea primul atac că venise de departe.(...) Turcii îi împresuraseră pe [creștini], toți se așternură pe fugă, (...) mulți alți cavaleri și domni și ostași au căzut în prinsoare.” (J. Schiltberger, *Jurnal de călătorie*)

* împărat romano - german și rege al Ungariei

**provincie din sud-estul Franței

B. „Asupra acestui Mircea [Mircea cel Bătrân] care a început, întâi, mai înainte război, plecând cu armata asupra barbarilor împreună cu împăratul [romano-german] Sigismund [de Luxemburg, în 1396], Baiazid [sultanul Imperiului Otoman] (...) trecând peste Istru [Dunăre] mergea înainte robind [Țara Românească]. Dar Mircea, strângând cu grijă oastea țării, nu și-a făcut planul să vină asupra lui să dea lupta (...). Mai după aceea, însă, se ținea și el cu armata pe urma lui Baiazid prin pădurile de stejar ale țării (...) și săvârșea isprăvi vrednice de amintit (...) și se lupta, într-una, cu el în chip strălucit și se zice că armata fiind în cale se ținea strâns în urma ei, punând-o la mare suferință și o aducea în situații grele și nu înceta să-i facă stricăciune. De aceea, slujitorul [sultanului] a dat cu părerea să-și așeze oastea în tabără. (...) Așadar, Baiazid s-a adăpostit acolo în tabără; a doua zi, însă a trecut armata peste Istru.” (L. Chalcocondil, *Expuneri istorice*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți orașul la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A, și o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia lupta antiotomană, la care participă românii, se încheie printr-o victorie, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
5. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia lupta antiotomană, la care participă românii, se încheie printr-o victorie, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două tratate internaționale care vizau spațiul românesc, între anii 1401-1600. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XVII-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 80

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Tiranul [sultanul Mehmet al II-lea] s-a înspăimântat și noaptea, când a tras corturile, fiindu-i frică, a tras șanțuri și a ridicat valuri [de pământ] și sta în mijlocul lor. Vlahul [voievodul Vlad Țepeș] însă, sculându-se dis-de-diminează și rânduindu-și bine oamenii de sub el, a năvălit, când era încă întuneric, și nimerind, în partea dreaptă a taberei, a intrat deodată înăuntru și până în ziuă a tăiat turci fără de număr; și până ce s-a luminat de ziuă, mulți turci s-au ucis între ei. Când însă s-a făcut diminează, vlahii au intrat în [tabăra] lor (...); iar tiranul sculându-se, plin de rușine, a trecut Danubiul [din Țara Românească] și a ajuns la Adrianopol." (Ducas, *Istoria turco-bizantină*)

B. „Lupta [de la Călugăreni, în 1595], ține mai multe ore (...) turcii îi resping pe creștini, aceștia se retrag, luptându-se neîncetat și pierd 11 tunuri.(...) Era momentul când se cerea neapărat o acțiune eroică, o faptă măreață care să cutremure inimile păgânilor și să le înalțe pe ale creștinilor. [De aceea] mărinosul [voievod Mihai Viteazul], a smuls o secure sau sulită ostășească și, pătrunzând el însuși în șirurile sălbatice ale dușmanilor, străpunge pe un stegar al armatei, taie cu sabia o altă căpetenie și luptând se întoarce nevătămat. (...) Făcându-se așa mare învâlmășeală, (...) încât până în seară au fost redobândite cele 11 tunuri.”

(Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 2. Numiți voievodul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 3. Numiți statul la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
 4. Precizați adversarii românilor menționați atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
 5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține caracterul spontan al acțiunilor voievodului, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
 6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține caracterul organizat al acțiunilor voievodului, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
 7. Prezentați două acțiuni diplomatice ale Țărilor Române în Evul Mediu și/ sau la începutul epocii moderne. **6 puncte**
 8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale situate în spațiul românesc au contribuit la întemeierea statului medieval. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianța 81

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Atunci, Petru I [Mușat] a plecat cu sfetnicii săi, la Liov [în Polonia], unde, la 26 septembrie 1387, a depus, în prezența regelui, jurământul de vasalitate față de coroana polonă. Marii [boieri] moldoveni au dat și ei un act cu un conținut asemănător (...). Inițiativa a aparținut lui Petru I, care a «întrunit un sfat în mod special», cum se spune în actele omagiului de la Liov. Deci, Petru a fost acela care, cumpănind bine noua conjunctură, a socotit mai prudentă și mai folositoare o apropiere de regatul polon, care, prin unirea cu Lituania devenise o mare forță în această parte a Europei. Tratatul din 1387 mai avea, însă, o semnificație, una politică; prin el, Moldova a intrat în sistemul de alianțe al regatului polono-lituanian, ce părea să ofere garanții suficiente pentru apărarea țării de pretențiile regatului ungar, care înțelege suzeranitatea nu doar ca o legătură vasalică, tipic feudală, ci ca o posesiune de fapt.”
(Șt. Gorovei, *Mușatinii*)

B. „Aceste năvăliri repetate obligă pe Ioan Albert [regele Poloniei] să încheie [în 1499, un tratat de] pace cu domnul Moldovei. Condițiile păcii constituie cel mai mare succes diplomatic al lui Ștefan [cel Mare]. Mai întâi, orice pretenție de suzeranitate, mai mult, orice aluzie chiar, era înlăturată. Părțile sunt deplin egale (...). Toate «ofensele, pagubele și nedreptățile» se uită; de acum înainte va fi «de amândouă părțile (...) liniște și pace veșnică». Cei doi monarhi sunt datori să se ajute reciproc «cu sabia și cu sfatul și (...) cu toată puterea» împotriva tuturor vrăjmașilor. Dacă Ioan Albert și fratele său Vladislav, regele Ungariei, vor porni în persoană împotriva turcilor – locul de trecere peste Dunăre al celui dintâi este prevăzut precis: pe la Oblucița – atunci va merge și Ștefan; în caz că va fi împiedicat, va trimite «pe fiul său Bogdan sau pe altcineva», cu toate puterile sale.”
(C. C. Giurescu, D. C. Giurescu, *Istoria românilor*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Precizați categoria socială la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Numiți domnitorul Moldovei precizat în sursa A, respectiv, pe cel precizat în sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la caracterul relațiilor româno-polone, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la caracterul relațiilor româno-polone, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați alte două conflicte militare desfășurate de români în Evul Mediu și/ sau la începutul epocii moderne, în afara celor precizate în text. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale din spațiul românesc contribuie la procesul de întemeiere al statului medieval. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 82

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Noi, Mircea, [Mircea cel Bătrân] voievodul Țării Românești, (...) facem cunoscut că, deoarece prealuminatul principe, Sigismund, (...) ilustrul rege al Ungariei, (...) ne-a ajutat mai ales împotriva acelor (...) dușmani ai noștri, turcii, de aceea noi, din îndemnul numai al nostru (...), făgăduim (...) mai întâi că noi, când și de câte ori, de acum înainte, regele nostru va merge cu oștirea sa, el însuși, împotriva turcilor pomeniți sau împotriva oricăror altora ce țin cu ei, atunci să fim ținuți și datori a merge cu dânsul, de asemenea, noi înșine împotriva acelor, cu toată oștirea, cu oamenii și cu toată puterea noastră.(...) Iar dacă [regele] ar trimite, acolo, numai oștirea sa, atunci și noi să fim datori a trimite cu oștirea zisului [rege], numai oștirea și pe oamenii noștri”.

(Tratatul dintre Mircea cel Bătrân și Sigismund de Luxemburg, 1395)

B. „Noi, Ștefan [Ștefan cel Mare], voievod al Moldovei, (...) în caz că majestatea regală va merge contra turcilor prin Țara Românească, noi, Ștefan Voievod, vom merge, în același timp, în persoană și cu toată puterea împreună cu majestatea regească. De asemenea, în caz că majestatea regală ar trimite contra acelorași turci pe un căpitan al său prin aceeași Valahie, noi, Ștefan Voievod, vom merge, de asemenea, în persoană și cu toată puterea cu zisul căpitan.”

(Tratatul dintre Ștefan cel Mare și Matei Corvin, regele Ungariei, 1475)

Pornind de la aceste texte, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa B, funcția pe care o îndeplinea Ștefan cel Mare. **2 puncte**
3. Numiți statul medieval român condus de Mircea cel Bătrân, din sursa A, respectiv, pe cel condus de Ștefan cel Mare, din sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia românii participă la lupta împotriva otomanilor și a aliaților lor, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia românii participă la lupta împotriva otomanilor, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
6. Prezentați două instituții centrale din spațiul românesc în secolele al XIV-lea – al XVIII-lea. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la constituirea statului în spațiul medieval românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianța 83

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Asupra acestui Mircea [Mircea cel Bătrân] care a început, întâi, mai înainte război, plecând cu armata asupra barbarilor împreună cu împăratul romanilor Sigismund [de Luxemburg, în 1396, sultanul] Baiazid (...) trecând peste Istru [Dunăre] mergea înainte robind țara. Dar Mircea, strângând cu grijă oastea țării, nu și-a făcut planul să vină asupra lui să dea lupta (...). Mai după aceea, însă, se ținea și el cu armata pe urma lui Baiazid prin pădurile de stejar ale țării (...) și săvârșea isprăvi vrednice de amintit (...) și se lupta, într-una, cu el în chip strălucit și se zice că armata fiind în cale se ținea strâns în urma ei, punând-o la mare suferință și o aducea în situații grele și nu înceta să-i facă stricăciune. De aceea, slujitorul [sultanului] a dat cu părerea să-și așeze oastea în tabără. (...) Așadar, Baiazid s-a adăpostit acolo în tabără; a doua zi, însă a trecut armata peste Istru.”
(L. Chalcocondil, *Expuneri istorice*)

B. „În anul [1462] trimite [sultanul Mahomed al II-lea] la voievodul Valahiei [Vlad Țepeș] un sol anunțându-l să vină în grabă la închinăciune (...). Voievodul i-a răspuns însă: <cât despre sine să vină însuși la închinăciune (...) este cu neputință>. (...) Tiranul [sultanul], (...) turbat de mânie și-a strâns armata de pretutindeni și (...) trecând Danubiul [Dunăre], a străbătut [Țara Românească]. (...) Tiranul s-a înspaimântat și noaptea, când a ridicat corturile, fiindu-i frică, a tras șanțuri și a ridicat valuri [de pământ] și sta în mijlocul lor. Vlahul însă sculându-se dis-de-dimineață și rânduindu-și bine oamenii de sub el, a năvălit, când era încă întuneric și nimerind în partea dreaptă a taberei, a intrat deodată înăuntru și până în ziua a tăiat turci fără de număr; și până ce s-a luminat de ziua, mulți turci s-au ucis între ei (...); iar tiranul sculându-se, plin de rușine, a trecut Danubiul și a ajuns la Adrianopol.”
(M. Ducas, *Istoria turco-bizantină*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 2. Numiți, din sursa B, conducătorul Valahiei. **2 puncte**
 3. Menționați, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte o cauză a expedițiilor conduse de sultani, în nordul Dunării. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la strategia adoptată de conducătorul statului român, după trecerea Dunării de sultan, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la strategia adoptată de conducătorul statului român, după trecerea Dunării de sultan, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două tratate internaționale semnate de români, pentru apărarea statului lor, în Evul Mediu. **6 puncte**
 7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XVI-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 84

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Iosif, primul mitropolit cunoscut în Biserica Moldovei, era un pământean *rudă* cu domnii țării, desigur pregătit într-o mănăstire moldovenească. Lupta stăruitoare dusă de domn [Petru I Mușat], de cler și credincioși cu Patriarhia [din Constantinopol] pentru recunoașterea unui mitropolit din propriul lor neam a fost încununată de izbândă [în 1401]. Curajul moldovenilor de a izgoni un mitropolit grec trimis de Patriarhie și de a se împotrivi hotărârilor sinodului* patriarhal dezvăluie o maturitate, o experiență bisericească pe care au dobândit-o într-un timp mai îndelungat.”

(M. Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*)

*adunare de ierarhi, care constituie forul suprem al Bisericii ortodoxe și se întrunește pentru rezolvarea unor probleme de administrație bisericească

B. „Boierimea și cu alții (...), cu toții făcură sfat [în 1688, în Țara Românească] și aleseră dintre dânșii un boier, anume Constantin Brâncoveanu, marele logofăt, de-l ridicară să le fie domn, că-l știau că este înțelept și se trăgea din odraslă domnească. Atunci cu toții se închinară lui cu mare bucurie și toți cu un glas bun, ziseră: *Într-un ceas bun să ne fii mânia ta domn până la adânci bătrâneți*. Și îndată îl duseră în sfântă mitropolie cu mare cinste, [însoțindu-l] părintele Theodosie, mitropolitul. Și i-au citi deasupra capului [binecuvântarea religioasă] patriahul Dionisie. Și așa ieșind de acolo, l-au pus în scaun domnesc.”

(*Letopisețul Cantacuzinesc*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți domnitorul la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Numiți, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte un stat român. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relația dintre Biserică și instituția Domniei, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relația dintre Biserică și instituția Domniei, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două acțiuni diplomatice desfășurate la sfârșitul Evului Mediu și/ sau la începutul modernității, care vizau spațiul românesc. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia conflictele militare la care au participat voievozii români fac parte din relațiile internaționale ale Evului Mediu. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 85

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Într-aceia vreme, Mehmet împăratul turcesc armând 120.000 de [oameni], oastea sa și oastea tătarească, (...) [le-a] trimis asupra lui Ștefan-vodă [Ștefan cel Mare]. Iar Ștefan-vodă având oastea sa, (...), le-a ieșit înaintea turcilor (...), la Podu Înalt, [în 1475], pe care i-a biruit Ștefan-vodă, nu așa cu vitejia, cum cu meșteșugul. (...) Ștefan-vodă tocmise puțini oameni peste lunca [râului] Bârladului, ca să-i amăgească cu buciume și trâmbețe, dând semn de război (...). Iar, Ștefan-vodă cu oastea tocmită i-a lovit [pe turci] unde nici era loc [pentru aceștia] de a-și tocmi oastea, nici de a să îndrepta, ci așa ei în sine tăindu-se, mulți pieriră, mulți prinși de pedestrime au fost, ce și pe aceia pe toți i-a tăiat.”
(G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

B. „În anul [1476], (...) s-a ridicat puternicul Mehmet*, cu toate puterile sale răsăritene (...) și au ajuns până aici, la locul numit Pârâul Alb. Și noi, Ștefan voievod [Ștefan cel Mare], cu fiul nostru Alexandru, am ieșit înaintea lor și am făcut mare război cu ei. Și cu voia lui Dumnezeu, au fost înfrânți creștinii de păgâni. Și au căzut acolo mulțime mare de ostași ai Moldovei. Atunci și tătarii** au lovit țara Moldovei (...). De aceea, a binevoit, lo Ștefan voievod, cu buna sa voință a zidi această [biserica], (...) pentru amintirea tuturor [creștinilor] care s-au prăpădit aici.”
(Pisania bisericii din Războieni)

*conducătorul Imperiului Otoman, între anii 1451-1481

**atacă la cererea sultanului

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa A, locul în care s-a desfășurat lupta din 1475, în Moldova. **2 puncte**
3. Numiți voievodul Moldovei menționat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Precizați armata aliată Imperiului Otoman menționată atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia rezultatul conflictului româno-otoman este favorabil românilor, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia rezultatul conflictului româno-otoman este favorabil românilor, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
7. Prezentați două acțiuni diplomatice susținute de români, în Evul Mediu. **6 puncte**
8. Argumentați printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XVI-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ♦ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ♦ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 86

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Către [Ungaria] și către toate țările, în care va ajunge această scrisoare, sănătate. Noi, Ștefan Voievod [Ștefan cel Mare], din mila lui Dumnezeu domn al Țării Moldovei, (...) vă spun domniilor voastre că (...) păgânul împărat al turcilor își puse în gând să-și răzbune [înfrângerea otomanilor la Podul Înalt] și să vie, în luna mai, [personal] și cu toată puterea sa împotriva noastră și să supună țara noastră, care e poarta creștinătății. Dar dacă această poartă, care e țara noastră, va fi pierdută (...) atunci toată creștinătatea va fi în primejdie. De aceea ne rugăm de domniile voastre să ne trimiteți pe căpitani voștri într-ajutor împotriva dușmanilor creștinătății (...). Iar noi, din partea noastră făgăduim, pe credința noastră creștinească și cu jurământul domniei noastre, că (...) ne vom lupta până la moarte pentru legea creștinătății.”

(Scrisoarea lui Ștefan cel Mare către principii creștini, 25 ianuarie 1475)

B. „Provincia mea, Țara Românească, nu e mai departe de scaunul tiranului [sultanului] decât cale de cinci zile și numai Dunărea o desparte de teritoriul dușmanului. În această țară aș fi putut trăi liniștit, singur și fără nicio frică, dacă nu mă simțeam chemat de credința mea față de Maiestatea Voastră și față de întreaga creștinătate. Eu însă, nevrând să sporesc puterea turcilor prin ostașii mei, spre distrugerea creștinilor, de bună voie m-am arătat gata de a lua parte la Liga [Sfântă]*, fapt prin care mi l-am făcut pe tiran dușman de moarte (...). Cu acest dușman neîmpăcat [m-am luptat] pururea raportând o mulțime de victorii din cele mai glorioase.”

(Memoriul lui Mihai Viteazul către împăratul romano-german Rudolf al II-lea, 1601)

*Liga Sfântă, la care Mihai Viteazul a aderat, coalița principii creștini ai Europei în lupta antiotomană

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți voievodul la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Precizați comunitatea religioasă la apărarea căreia participă fiecare voievod român, menționată atât în sursa A, cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Precizați adversarii românilor menționați atât în sursa A, cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia alianța generează conflicte militare, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia conflictul militar generează inițierea/ consolidarea alianțelor, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
7. Prezentați alte două acțiuni diplomatice ale Țărilor Române, în Evul Mediu și/ sau la începutul epocii moderne, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la întemeierea unui stat medieval român. (Se punctează coerența și pertinenta argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 87

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Ștefan vodă [Ștefan cel Mare] strâns-a boiarii țării și mari și mici și altă curte mărunță dimpreună cu mitropolitul Theoctist și cu mulți călugări, la locul ce se chiamă Direptate și i-a întrebat pre toți: *laste-le cu voie tuturor să le fie domn?* Ei cu toții au strigat într-un glas: *În mulți ani de la Dumnezeu să domnești.* (...) Cu toții l-au rădicat domn. (...) Și de acolo luă Ștefan vodă steagul Țării Moldovei și se duse la scaunul Sucevii. Decii Ștefan vodă gătindu-se de mai mari lucruri să facă, nu cerca să așeze țara, ci de război să [pregătea], că a împărțit oștii sale steaguri și a pus căpitani, care toate cu noroc i-au venit.”
(G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

B. „Fost-a Mihai Vodă (...) ban de Craiova, (...). Acest Mihai Vodă a avut o rudă pe Iani Vistierul, care (...) chematu-l-a pe Mihai la Poartă, ca să-i câștige domnia Țării Românești (...). Purces-au împreună cu el la Poartă și boierii care au trecut, după multe făgăduieli, de partea lui (...). Șezut-a Mihai mai multă vreme la Poartă și toate cheltuielile lui Mihai le-a plătit Iani (...). După aceea, când l-au îmbrăcat cu caftan* în divan, făgăduit-a Mihai înaintea vizirilor** la [Constantinopol], că va plăti datoria, ce rămăsese de mai înainte.” (Cronicarul Szamosközy despre Mihai Viteazul)

*manta, de proveniență orientală, simbol al domniei, în perioada în care domnitorii români erau numiți de sultan

** coordonatori ai administrației civile, controlând veniturile și cheltuielile Imperiului Otoman

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați, din sursa B, funcția deținută de « Mihai Vodă » înainte de preluarea domniei. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa A, funcția deținută de Theoctist. **2 puncte**
3. Numiți câte un oraș, din sursa A, respectiv, din sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la obiectivele domnitorului după înscăunare, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la obiectivele domnitorului după preluarea puterii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două conflicte militare la care participă românii în Evul Mediu. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația promovată de către domnitorii români se integrează în relațiile internaționale secolul al XIV-lea – al XV-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 88

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Lupta [de la Călugăreni, în 1595], ține mai multe ore (...) turcii îi resping pe creștini, aceștia se retrag, luptându-se neîncetat și pierd 11 tunuri. (...) Era momentul când se cerea neapărat o acțiune eroică, o faptă măreață care să cutremure inimile păgânilor și să le înalțe pe ale creștinilor. Atunci mărinimosul [Mihai Viteazul], a smuls o secure sau sulită ostășească și, pătrunzând el însuși în șirurile sălbatice ale dușmanilor, străpunge pe un stegar al armatei, taie cu sabia o altă căpetenie și luptând se întoarce nevătămat. În acest timp, (...) două sute de unguri și tot atâția cazaci, (...), năvălind cu furie, strică rândurile, aștern la pământ și taie oștile turcilor, pe când, din spate și din coastă îi lovește (...) domnul cu ai săi; (...) până în seară au fost redobândite cele 11 tunuri. (...) Dacă noaptea cea întunecoasă n-ar fi împiedicat pe domn, fără îndoială că ar fi zdrobit cu acțiunea lui clocotitoare forța dușmană și ar fi pus capăt dintr-o dată (...) întregului război.” (Balthazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

B. „Veți ști că după ce am venit cu oștile pe pământul Valahiei, blestematul și nelegiuitul de Mihai a venit cu oastea împotriva armatei musulmane și după ce ne-am luptat cu el [la Călugăreni], a fost înfrânt acest nelegiuit cu oastea sa și pus pe fugă și așa am sosit în orașul București [în 1595, apoi] în orașul Târgoviște și acolo (...) a început să se facă o cetățuie. (...). Dar în timpul acesta, (...) cum nu se găseau nici alimente, nu s-au putut ține în frâu [cavalerii], care după ce și-au luat prăzile făcute de ei, s-au tras mulți dintre ei înapoi și au plecat de acolo, căci blestematul de voievod al Transilvaniei unindu-se cu nelegiuitul Mihai [Viteazul] au venit (...) cu vreo 50-60000 de necredincioși cu hotărâre să ne atace (...) și s-au tăbărit chiar în aceeași zi, în care noi am plecat din Târgoviște [spre București] și (...) nerămânând acolo decât 300 sau 400 de soldați, necredincioșii au dat asaltul și deodată au dat foc și pârjol la aceea cetățuie (...) și nefiind mulți soldați în ea, necredincioșii au luat-o și au distrus-o.” (Raportul lui Sinan-pașa despre campania din 1595)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa B, statul în care se desfășoară campania lui Sinan-pașa. **2 puncte**
3. Menționați câte o informație referitoare la rezultatul luptei de la Călugăreni, în opinia autorului sursei A, respectiv, al sursei B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care apreciază implicarea lui Mihai Viteazul în luptă, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care denigrează implicarea lui Mihai Viteazul în luptă, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați alte două confruntări militare desfășurate de români, în Evul Mediu, în afara celor precizate în sursele A și B. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia tratatele semnate de Țările Române fac parte integrantă din diplomația medievală. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 89

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Domnilor Moldovei, (...) li s-a lăsat libertatea întreagă (...) de a face legi, de a pedepsi pe locuitori, de a face boieri ori de a scoate din boierie, (...), ba chiar de a face episcopi. (...) Pentru a da demnitățile, domnului nu-i era prescrisă nicio regulă, (...) nimeni nu îndrăznește să-l contrazică în public (...). Aceeași putere o are nu numai asupra călugărilor de rând, ci și asupra mitropolitului, episcopilor, arhimandriților și egumenilor (...). Domnul poate să-i înlăture din slujba și din rangul lor bisericesc fără să fie împiedicat de nimic (...) și fără învoirea patriarhului de la [Constantinopol].”
(D. Cantemir, *Descrierea Moldovei*)

B. „În Moldova s-a făcut obicei ca domnii sau boierii, dacă voiesc să înalțe vreo mănăstire, să-și împartă toată averea între mănăstire și fiii săi și să lase moștenire mănăstirii tot atât cât dobândește fiecare dintre copiii săi. Iar dacă ctitorul se teme că mănăstirea se va dărâma sau că ar putea să se ruineze după moartea lui, atunci o închină uneia dintre mănăstirile cele mai de frunte [aflate la Ierusalim, muntele Sinai, muntele Athos].” (D. Cantemir, *Descrierea Moldovei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți orașul precizat în sursa A. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa A, o atribuție legislativă a domniei. **2 puncte**
3. Numiți statul precizat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Menționați categoria socială la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la relația dintre domnie și Biserică, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la relația dintre domnie și Biserică, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două conflicte militare din spațiul medieval românesc. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația domnitorilor români se integrează în relațiile internaționale de la începutul epocii moderne. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 90

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Noi, Mircea [Mircea cel Bătrân], voievodul Țării Românești, duce de Făgăraș și ban al Severinului, facem cunoscut (...) că, deoarece prealuminatul principe și domn, domnul Sigismund, (...) ilustrul rege al Ungariei, (...) ne-a ajutat mai ales împotriva acelor (...) neîmpăcați dușmani ai noștri, turcii, de aceea noi, din îndemnul numai al nostru (...), făgăduim (...) că noi, când și de câte ori de acum înainte domnul nostru regele va merge cu oștirea sa, el însuși, împotriva turcilor pomeniți sau împotriva oricăror altora ce țin cu ei, atunci să fim ținuți și datorii a merge cu dânsul, de asemenea, noi înșine împotriva acelor, cu toată oștirea, cu oamenii și cu toată puterea noastră.”
(Tratatul dintre Mircea cel Bătrân și Sigismund de Luxemburg, 1395)

B. „Întâi. Maiestatea sa imperială [Rudolf al II-lea], câtă vreme va ține războiul cu turcii, ne va da și se va îngriji să ni se numere de către oamenii și vistiernicii [Imperiului Romano-German], pentru a ne apăra fără și dacă soarta ne va fi favorabilă, pentru a ataca pe dușman, plata a 5.000 de ostași în bani gata. (...)

Al doilea. Pentru ca să putem da acest ajutor (...), maiestatea sa ne-a dat nouă și preascumpului nostru fiu, (...) Țara Românească cu toate veniturile sale, drepturile și hotarele sale ca să o ținem și să o stăpânim în vecie.”
(Tratatul dintre Mihai Viteazul și Rudolf al II-lea, 1598)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
 2. Numiți, din sursa B, statul medieval român. **2 puncte**
 3. Numiți câte un conducător al statului român, din sursa A, respectiv, pe baza sursei B. **6 puncte**
 4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia implicarea conducătorului statului român în lupta antiotomană are o motivație exclusiv militară, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
 5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia implicarea conducătorului statului român în lupta antiotomană are o motivație exclusiv militară, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
 6. Prezentați alte două tratate internaționale care vizau spațiul românesc în Evul Mediu, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
 7. Argumentați printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale contribuie la constituirea statului român în Evul Mediu. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 91

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Art. 1. Din marea noastră milostivire, noi consimțim ca principatul Valahiei, de curând supus prin forța noastră invincibilă, să se guverneze după propriile sale legi și ca domnul Valahiei să aibă deplină putere de a face război și pace cu vecinii săi și de a încheia tratate de prietenie cu dâșii și să fie stăpân peste viața supușilor săi.(...)”

Art. 5. Din cauza acestei înalte clemențe și deoarece noi am înscris această țară în lista țărilor supuse protecției noastre, va fi și ea îndatorită a da la visteria noastră împărătească, pe an 3000 [galbeni].”
(Tratatul încheiat în 1391 între Mircea cel Bătrîn și Baiazid I)

B. „Dreptul de a declara război, de a încheia pace, de a trimite soli la domnii vecini pentru treburile țării a fost refuzat domnilor Moldovei [de Imperiul Otoman]. Din contră, li s-a lăsat libertatea întreagă și mai toată puterea pe care au avut-o mai înainte de a face legi, de a pedepsi pe locuitori, de a face boieri ori de a scoate din boierie, de a pune dări, ba chiar de a face episcopi.”
(D. Cantemir, *Descrierea Moldovei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Numiți statul român la care se referă sursa B. **2 puncte**
 3. Menționați, din sursa A, respectiv, sursa B, câte o informație din domeniul fiscal. **6 puncte**
 4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia domnitorul are libertate deplină în politica externă, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
 5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia domnitorul are libertate deplină în politica externă, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
 6. Prezentați două acțiuni diplomatice ale românilor din perioada 1392-1700. **6 puncte**
 7. Argumentați printr-un fapt istoric relevant afirmația conform căreia conflictele militare la care participă românii fac parte din relațiile internaționale ale Evului Mediu. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ♦ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ♦ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 92

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "În 1473, [Ștefan cel Mare] a instalat un nou domn fidel lui, în [Țara Românească] pe care a smuls-o dominației turcești. Pierderea Țării Românești și reconstituirea unui front antiotoman la Dunăre era o primejdie prea gravă pentru dominația Porții în Peninsula Balcanică. Înțelegând inevitabilitatea unei noi ofensive otomane, Ștefan cel Mare a început îndată după victorie [la Vaslui, în 1475] să pregătească noua fază a luptei. Solii trimise în toate direcțiile, în Polonia și Ungaria, la Veneția și la Roma, în Hanatul Crimeii și la Caffa, au încercat să lărgească coaliția antiotomană pentru a da Moldovei posibilitatea să înfrunte în condiții mai bune noul atac al lui Mehmet al II-lea."
(K. Hitchins, *Istoria României*)

B. „Noi, Mihai, voievodul [Țării Românești] facem cunoscut că (...) deoarece această provincie Țara Românească [este] de mai mult de o sută de ani sub jugul turcesc și este supusă unei grele robii, noi sătui de această lungă robie (...), am hotărât să o aducem la starea sa de mai înainte (...) și să cerem ajutorul și ocrotirea maiestații sale imperiale. Maiestatea sa imperială nu a refuzat să ne primească pe noi și țara noastră în slujba și sub suzeranitatea sa, ba dimpotrivă, a fost foarte bucuroasă să ne ajute pe noi cu generozitate.”

(Tratatul dintre Mihai Viteazul și Rudolf al II-lea, conducătorul Imperiului Romano-German, 1598)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți voievodul precizat în sursa A. **2 puncte**
3. Numiți statul român la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
4. Precizați dominația străină, exercitată asupra unui stat român, menționată atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia conducătorul statului român apelează la sprijinul mai multor state, selectând două informații în această sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia conducătorul statului apelează la sprijinul unui singur stat, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
7. Prezentați alte două acțiuni diplomatice susținute de români în Evul Mediu și/ sau la începutul modernității, în afara celor precizate în text. **6 puncte**
8. Argumentați printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale din spațiul românesc contribuie la constituirea statului medieval. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 93

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Asupra acestui Mircea [Mircea cel Bătrân] care a început întâi, mai înainte, război, plecând cu armata asupra barbarilor împreună cu împăratul romanilor Sigismund [de Luxemburg*, în 1396], Baiazid [sultanul otoman] (...) trecând peste Istru [Dunăre] mergea înainte robind țara. Dar Mircea, strângând cu grijă oastea țării, nu și-a făcut planul să vină asupra lui să dea lupta (...). Mai după aceea însă se ținea și el cu armata pe urma lui Baiazid prin pădurile de stejar ale țării (...) și săvârșea isprăvi vrednice de amintit (...) și se lupta, într-una, cu el în chip strălucit și se zice că armata fiind în cale se ținea strâns în urma ei, punând-o la mare suferință și o aducea în situații grele și nu înceta să-i facă stricăciune. De aceea, slujitorul [sultanului] a dat cu părerea să-și așeze oastea în tabără. (...) Așadar, Baiazid s-a adăpostit acolo în tabără; a doua zi, însă a trecut armata peste Istru.”

(L. Chalcocondil, *Expuneri istorice*)

*Sigismund de Luxemburg – împărat romano - german și rege al Ungariei

B. „În anul [1396], regele Sigismund al Ungariei [a ajuns la] Nicopole (...). Atunci veni sultanul turcilor Baiazid, cu 200 000 de oameni în ajutorul orașului. Când auzi acestea regele Sigismund îi ieși [înainte] cu oastea sa care era socotită cam la 60 000 de oameni. Apoi a venit domnul Țării Românești Mircea [cel Bătrân], care a cerut regelui să-i dea voie să facă o recunoaștere a dușmanului. (...) După ce s-a întors la rege și i-a spus că a văzut pe dușman și că dușmanul avea 20 de steaguri și că sub fiecare steag s-ar afla câte 10.000 de oameni (...) regele a vrut să întocmească ordinea de luptă. Atunci domnul Țării Românești a cerut să i se îngăduie să dea primul atac, ceea ce regele încuviință bucuros. Dar ducele Burgundiei (...) [l-a convins pe rege] să-l lase să dea primul atac, că venise de departe. (...) Turcii îi împresuraseră pe [creștini], toți se așternură pe fugă, (...) mulți alți cavaleri și domni și ostași au căzut în prinsoare.”

(J. Schiltberger, *Jurnal de călătorie*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa A, o informație referitoare la finalul luptei antiotomane. **2 puncte**
3. Numiți un aliat și un adversar al lui Mircea cel Bătrân, precizați atât în sursa A cât și în sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia Mircea cel Bătrân a avut deplină libertate de acțiune în lupta antiotomană selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia Mircea cel Bătrân a avut deplină libertate de acțiune în lupta antiotomană selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
6. Prezentați alte două confruntări militare la care participă românii în secolele la XIV-lea – al XVIII-lea, în afara celor menționate în text. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XVI-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 94

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Noi, Mihai, voievodul [Țării Românești] facem cunoscut că (...) deoarece această provincie, Țara Românească, [este] de mai mult de o sută de ani sub jugul turcesc și este supusă unei grele robii, noi sătui de această lungă robie (...), am hotărât să o aducem la starea sa de mai înainte (...) și să cerem ajutorul și ocrotirea maiestații sale imperiale. Maiestatea sa imperială nu a refuzat să ne primească pe noi și țara noastră în slujba și sub suzeranitatea sa, ba dimpotrivă, a fost foarte bucuroasă să ne ajute pe noi cu generozitate.”

(Tratatul dintre Mihai Viteazul și Rudolf al II-lea, împăratul romano-german, 1598)

B. „Matei Basarab făgăduise a face o puternică diversiune în cazul unei lupte, atacând din [Țara Românească] pe turci cu 40 000 de oameni, mai adăugând (...) că ar fi în bune legături cu regele Poloniei, către care se obliga a transmite corespondența Veneției, că era, de asemenea, în raporturi prietenoase cu împăratul [romano]-german. (...) Ambasadorul venețian recomandă, cu multă căldură, dogelui* propunerile lui Matei [voievod], care ar putea aduce cel mai mare folos Republicii în cazul unui război cu turcii.”

(A.D.Xenopol, *Istoria românilor din Dacia Traiană*)

*conducătorul Veneției

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți conducătorul statului român precizat în sursa B. **2 puncte**
3. Numiți statul român la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
4. Precizați titlul conducătorului unui stat, care avea o atitudine binevoitoare față de români, la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia voievodul beneficiază de multiple legături diplomatice, selectând două informații în această sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care nu susține punctul de vedere conform căruia voievodul beneficiază de multiple legături diplomatice, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
7. Prezentați alte două acțiuni diplomatice, din Evul Mediu și/ sau de la începutul modernității, care vizau spațiul românesc, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
8. Argumentați printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XIV-lea – al XV-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 95

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A., „[În 1290], fiind în [Transilvania] un voievod ce l-au chemat Negru [Vodă, din Țara] Făgărașului, ridicatu-s-a de acolo cu toată casa lui și cu mulțime de noroade rumâni, papistași*, sași și de tot felul de oameni. Pogorându-se pe apa Dâmboviții, început-a a face țară nouă. Întâi au făcut orașul ce-i zic Câmpulung.(...) De acolo au descălecat la Argeș și au făcut oraș mare (...), făcând curți de piatră și case (...). Iar noroadele ce pogorâse cu dânsul, unii s-au tins pe sub podgorie, ajungând până în apa Siretului și până în Brăila, iar alții s-au tins în jos peste tot locul de au făcut orașe și sate până în marginea Dunării și până la Olt.” (Letopisețul Cantacuzinesc)

*catolici

B. „Anihilarea autonomiei [Țării] Făgărașului, în 1291, (...) a coincis, potrivit tradiției istorice a Țării Românești, cu trecerea munților de către <Negru Vodă> și instalarea sa la Câmpulung. (...) Primele știri cu privire la statul constituit la sud de Carpați vin din sfera Regatului Ungar. (...) Conducătorul noului stat era acum Basarab, <marele voievod>. (...) În 1330, (...) Carol Robert* a decis să întreprindă o mare campanie împotriva Țării Românești, pentru a-l înlătura pe Basarab, în locul căruia intenționa să numească un dregător regal. (...) Pentru tânărul stat român dintre Carpați și Dunăre, înfruntarea [de la Posada] cu marea oaste a unuia dintre cele mai puternice state ale vremii, a fost proba focului. Ea a însemnat eșecul definitiv al încercării de a lichida Țara Românească.” (M. Bărbulescu, *Istoria României*)

*regele Ungariei

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa B, titlul lui Basarab. **2 puncte**
3. Numiți conducătorul precizat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Precizați orașul numit atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia procesul constituirii Țării Românești s-a realizat pe cale pașnică, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care nu susține punctul de vedere conform căruia procesul constituirii Țării Românești s-a realizat pe cale pașnică, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
7. Prezentați alte două confruntări militare, în care s-au remarcat românii în Evul Mediu, în afara celei precizate în text. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea Moldovei, în secolele al XV-lea – al XVIII-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 96

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Atunci, Petru I [Mușat] a plecat cu sfetnicii săi, la Liov [în Polonia], unde, la 26 septembrie 1387, a depus, în prezența regelui, jurământul de vasalitate față de coroana polonă (...). Petru a fost acela care, cumpănind bine noua conjunctură, a socotit mai prudentă și mai folositoare o apropiere de regatul polon, care, prin unirea cu Lituania (1386), devenise o mare forță în această parte a Europei. Tratatul din 1387 mai avea, însă, o semnificație, una politică; prin el, Moldova a intrat în sistemul de alianțe al regatului polono-lituanian, ce părea să ofere garanții suficiente pentru apărarea țării de pretențiile regatului ungar, care înțelegea suzeranitatea nu doar ca o legătură vasalică, tipic feudală, ci ca o posesiune de fapt.”
(Șt. Gorovei, *Mușatinii*)

B. „Acesta năvăliri repetate obligă pe Ioan Albert [regele Poloniei] să încheie [în 1499, tratat de] pace cu domnul Moldovei. Condițiile păcii constituie cel mai mare succes diplomatic al lui Ștefan [cel Mare]. Mai întâi, orice pretenție de suzeranitate, mai mult, orice aluzie chiar, era înlăturată. Părțile sunt deplin egale (...). Toate «ofensele, pagubele și nedreptățile» se uită; de acum înainte va fi «de amândouă părțile (...) liniște și pace veșnică». Cei doi monarhi sunt datori să se ajute reciproc «cu sabia și cu sfatul și (...) cu toată puterea» împotriva tuturor vrăjmașilor. Dacă Ioan Albert și fratele său Vladislav, regele Ungariei, vor porni în persoană împotriva turcilor – locul de trecere peste Dunăre al celui dintâi este prevăzut precis: pe la Oblucița – atunci va merge și Ștefan; în caz că va fi împiedicat, va trimite «pe fiul său Bogdan sau pe altcineva», cu toate puterile sale.”
(C. C. Giurescu, D. C. Giurescu, *Istoria românilor*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți domnitorul român precizat în sursa B. **2 puncte**
3. Numiți două state menționate atât în sursa A cât și în sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la consecințele tratatului semnat în 1387, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la consecințele tratatului semnat în 1499, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați alte două confruntări militare la care participă românii în Evul Mediu, în afara celor precizate în text. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la constituirea statului în spațiul medieval românesc. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 97

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Nici din partea voievodului Moldovei sau a neamului moldovean să nu se pricinuiască pagube (...) oamenilor regelui [Poloniei], iar dacă se aduc stricăciuni ele să fie îndreptate prin porunca mea împărătească, după ce se vor dovedi (...). De asemenea, atât timp cât voievodul Moldovei, voievodul Ieremia [Movilă], arătând devotament și credință față de măreția mea Poartă, își va trimite, (...) an de an și la timp, haraciul său, care se dă din trecut și până acuma și se va supune înaltelor mele porunci el să fie voievodul Moldovei în tot timpul vieții sale, iar când va muri, [tronul] să fie acordat fiului său.”

(Tratatul încheiat între sultanul Mehmed al III-lea și Sigismund, regele Poloniei, 1598)

B. „Eu Ștefan Tomșa, [domn] al țării Moldovei, jur (...), că (...) voi păstra fidelitate și supușenie față de Majestatea sa Sigismund, Rege al Poloniei (...) și față de urmașii săi, (...) ca și față de întreaga Coroană poloneză, așa precum predecesorii mei, (...) îi păstrau fidelitate, menținând din toate puterile mele prietenia dintre [sultanul] Turciei, pe de o parte, și Regele Poloniei, pe de alta, și fără a da nici un motiv [sultanului] Turciei, de a rupe această prietenie, dacă voi ajunge să aflu ceva care să-i fie de ajutor majestății Sale Regelui și Coroanei poloneze pentru a menține prietenia cu [sultanul] Turciei sau dacă va fi să aflu că se urzește ceva în dauna Coroanei poloneze, atât din partea suzeranilor susnumiți, cât și din cea a altor dușmani, eu îl voi preveni fidel și sincer despre aceasta pe Majestatea Sa Regală, fără a-i ascunde nimic. Eu sunt dator să păstrez pacea între provinciile limitrofe ale regatului Poloniei și țara Moldovei și să nu contravin cu nimic vechilor înțelegeri.” (Tratatul încheiat de Ștefan Tomșa și Sigismund, 1612)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Selectați, din sursa A o informație care se referă la preluarea tronului Moldovei. **2 puncte**
 3. Precizați, din sursa A, respectiv, din sursa B, titlul fiecărui conducător al Moldovei. **6 puncte**
 4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia, conducătorul Moldovei are obligații sporite față de Polonia, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
 5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia, conducătorul Moldovei are obligații sporite față de Polonia, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
 6. Prezentați alte două tratate internaționale care vizau spațiul românesc, în Evul Mediu și/ sau la începutul modernității, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
 7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia confruntările militare la care participă românii sunt o componentă a relațiilor internaționale în Evul Mediu. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

- ◆ **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- ◆ **Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.**

Varianta 98

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Iar Ștefan-vodă (...) având oastea sa, 40.000 (...) și 5000 de unguri (...) le-a ieșit înaintea turcilor de sus de Vaslui, la Podu Înalt, [în 1475], pe care i-a biruit Ștefan vodă, nu așa cu vitejia, cum cu meșteșugul. (...) Deci ajutorind puterea cea dumnezeiască, (...) așa i-au cuprins pre turci negura, de nu se vedea unul cu altul. Și Ștefan-vodă tocmise puțini oameni peste lunca [râului] Bârladului, ca să-i amăgească cu buciume și trâmbițe, dând semn de război; atunci oastea turcească, întorcându-se la glasul buciurilor și împiedicându-i și apa și lunca și negura acoperindu-i, [au încercat să treacă prin luncă], la glasul buciurilor. Iar Ștefan-vodă cu oastea tocmită i-a lovit [pe turci] unde nici era loc [pentru aceștia] de a-și tocmi oastea, nici de a se îndrepta, ci așa ei în sine tăindu-se, mulți pieriră, mulți prinși de pedestrime au fost, ce și pe aceia pe toți i-a tăiat. (...) Și puștile le-a dobândit și steaguri [de luptă] mai mult de o sută a luat”

(G. Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei*)

B. „[La Călugăreni, în 1595], (...) turcii îi resping pe creștini, aceștia se retrag, luptându-se neîncetat și pierd 11 tunuri. Atunci [Mihai Viteazul] (...) a smuls o secure sau sulită ostășească și pătrunzând el însuși în șirurile sălbatice ale dușmanilor, străpunge pe un stegar al armatei, taie cu sabia o altă căpetenie și luptând se întoarce nevătămat. În acest timp, comandantul de oaste Kiraly Albert, (...) slobozește două tunuri în mijlocul celei mai dese grupări a dușmanului, (...) îndată două sute de unguri și tot atâția cazaci, (...) năvălind cu furie (...) taie oștile turcilor, pe când din spate și din coastă lovește (...) domnul cu ai săi, făcându-se așa mare învălmășeală, încât până în seară au fost redobândite cele 11 tunuri. În această învălmășeală ce seamănă a fugă [comandantul armatei otomane] Sinan pașa cade de pe podul [râului] Neajlovului și (...) scăpă cu viață. Dacă noaptea cea întunecoasă n-ar fi împiedicat pe domn, fără îndoială că ar fi zdrobit cu acțiunea lui clocotitoare forța dușmană și ar fi pus capăt dintr-o dată (...) întregului război.”

(Balhazar Walter, *Scurtă și adevărată descriere a faptelor săvârșite de Mihai, domnul Țării Românești, prea strălucitul și prea viteazul conducător de oști împotriva dușmanilor creștinătății*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți domnitorul precizat în sursa B. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Menționați aliații oastei române precizați atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Precizați o asemănare între factorii de mediu (elementele geografice) în care are loc fiecare bătălie, menționați atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la rolul domnitorului în lupta de la Podu Înalt, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la rolul domnitorului în lupta de la Călugăreni, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două acțiuni diplomatice promovate de români, în secolul al XIV-lea – al XV-lea. **6 puncte**
8. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autonomiile locale au contribuit la formarea statelor medievale române. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 99

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Asupra acestui Mircea [Mircea cel Bătrân] care a început, întâi, mai înainte război, plecând cu armata asupra barbarilor împreună cu împăratul romanilor Sigismund [de Luxemburg*, în 1396], Baiazid [sultanul otoman] (...) trecând peste Istru [Dunăre] mergea înainte robind țara. Dar Mircea, strângând cu grijă oastea țării, nu și-a făcut planul să vină asupra lui să dea lupta (...). Mai după aceea, însă, se ținea și el cu armata pe urma lui Baiazid prin pădurile de stejar ale țării (...) și săvârșea isprăvi vrednice de amintit (...) și se lupta, într-una, cu el în chip strălucit și se zice că armata fiind în cale se ținea strâns în urma ei, punând-o la mare suferință și o aducea în situații grele și nu înceta să-i facă stricăciune. De aceea, slujitorul [sultanului] a dat cu părerea să-și așeze oastea în tabără. (...) Așadar Baiazid s-a adăpostit acolo în tabără; a doua zi, însă a trecut armata peste Istru.”

(L. Chalcocondil, *Expuneri istorice*)

*Sigismund de Luxemburg – împărat romano - german și rege al Ungariei

B. „În anul [1396], regele Sigismund al Ungariei [a ajuns la] Nicopole (...). Atunci veni sultanul turcilor Baiazid, cu 200.000 de oameni în ajutorul orașului. Când auzi acestea regele Sigismund îi ieși [înainte] cu oastea sa care era socotită cam la 60.000 de oameni. Apoi a venit domnul Țării Românești Mircea [cel Bătrân], care a cerut regelui să-i dea voie să facă o recunoaștere a dușmanului. (...) După ce s-a întors la rege și i-a spus că a văzut pe dușman și că dușmanul avea 20 de steaguri și că sub fiecare steag s-ar afla câte 10.000 de oameni (...) regele a vrut să întocmească ordinea de luptă. Atunci domnul Țării Românești a cerut să i se îngăduie să dea primul atac, ceea ce regele încuviință bucuros. Dar ducele Burgundiei (...) [l-a convins pe rege] să-l lase să dea primul atac că venise de departe.(...) Turcii îi împresuraseră pe [creștini], toți se așternură pe fugă, (...) mulți alți cavaleri și domni și ostași au căzut în prinoare.”

(J. Schiltberger, *Jurnal de călătorie*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați titlul lui Mircea cel Bătrân din sursa B. **2 puncte**
3. Menționați, din sursa B, respectiv, din sursa A, câte o informație aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia Mircea cel Bătrân a avut posibilitatea de a-și aplica strategia, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
5. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia Mircea cel Bătrân a avut posibilitatea de a-și aplica strategia, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Prezentați alte două acțiuni militare din spațiul medieval românesc, în afara celei menționate în text. **6 puncte**
7. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia diplomația românească de la începutul epocii moderne este o componentă a relațiilor internaționale. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- ◆ Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

Varianta 100

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Noi, Mihai, voievodul [Țării Românești] facem cunoscut că (...) deoarece această provincie Țara Românească [este] de mai mult de o sută de ani sub jugul turcesc și este supusă unei grele robii, noi sătui de această lungă robie (...), am hotărât să o aducem la starea sa de mai înainte (...) și să cerem ajutorul și ocrotirea maiestații sale imperiale. Maiestatea sa imperială nu a refuzat să ne primească pe noi și țara noastră în slujba și sub suzeranitatea sa, ba dimpotrivă, a fost foarte bucuroasă să ne ajute pe noi cu generozitate.”

(Tratatul dintre Mihai Viteazul și Rudolf al II-lea, conducătorul Imperiului Romano-German, 1598)

B. „Matei Basarab făgăduise a face o puternică diversiune în cazul unei lupte, atacând din [Țara Românească] pe turci cu 40 000 de oameni (...). Ambasadorul venețian recomandă cu multă căldură dogelui* propunerile lui Matei, care ar putea aduce cel mai mare folos Republicii în cazul unui război cu turcii. În 1639, turcii, sfârșind lupta cu perșii prin încheierea unei păci, pot să-și întoarcă iarăși luarea aminte asupra politicii europene și să reînnoiască silințele lor pentru a scăpa de Matei Basarab, ale cărui întăriri și legături cu popoarele vecine deveneau pe fiecare zi mai primejdioase.”

(A.D.Xenopol, *Istoria românilor din Dacia Traiană*)

*conducătorul Veneției

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți, din sursa B, statul condus de Matei Basarab. **2 puncte**
3. Numiți, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte un stat al cărui reprezentant avea o atitudine binevoitoare față de români. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la atitudinea lui Mihai Viteazul față de otomani, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la atitudinea lui Matei Basarab față de otomani, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două acțiuni militare la care participă românii în secolul al XIV-lea – al XV-lea. **6 puncte**
7. Argumentați printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia o instituție centrală este necesară pentru funcționarea unuia dintre statele române, în secolele al XIV-lea – al XV-lea. (Se punctează coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**